

Commissie voor Justitie

van

DINSDAG 21 OKTOBER 2025

Namiddag

Commission de la Justice

du

MARDI 21 OCTOBRE 2025

Après-midi

Le développement des questions et interpellations commence à 15 h 37. La réunion est présidée par M. Ismaël Nuino.

De behandeling van de vragen en interpellaties vangt aan om 15.37 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Ismaël Nuino.

Les textes figurant en italique dans le Compte rendu intégral n'ont pas été prononcés et sont la reproduction exacte des textes déposés par les auteurs.

De teksten die cursief zijn opgenomen in het Integraal Verslag werden niet uitgesproken en steunen uitsluitend op de tekst die de spreker heeft ingediend.

Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, voordat we met de werkzaamheden starten, wil ik toch even een oproep doen aan mevrouw de minister: ik weet dat door een samenloop van allerlei omstandigheden enige tijd is voorbijgegaan vooraleer u naar hier kon komen om vragen te beantwoorden. Bedankt trouwens dat u er vandaag bent. Er staat een lijst van bijna 70 vragen klaar.

Ik meen dat we eens moeten herbekijken hoe we ons als commissie organiseren. We hebben in deze commissie altijd de gewoonte gehad elke week een vragensessie te houden. Ik heb er begrip voor dat dat niet altijd lukt, maar nu wacht er een enorme hoeveelheid vragen – ik pleit zelf ook schuldig, mevrouw de minister. Justitie is nu eenmaal een thema waar een en ander kan gebeuren, maar als we zien hoeveel vragen er worden ingediend, meen ik dat het toch zinvol is, ook voor u en voor uw diensten, om op regelmatige basis een vragensessie te houden als de agenda het toelaat. Ik weet niet of we op deze manier even constructief bezig zijn. Ik wil het maar opperen, mijnheer de voorzitter. Wij hebben in deze commissie altijd dat gebruik gehad. Ik heb er begrip voor dat het niet elke week lukt, maar ik meen dat we toch moeten proberen daarnaar te streven.

De **voorzitter**: Dank u, mevrouw De Wit.

Je prends votre point en considération.

Minister **Annelies Verlinden**: (...)

Le **président**: Je pense qu'on a bien entendu la remarque de Mme De Wit. La ministre a déclaré hors micro qu'elle était disponible la semaine dernière mais que les travaux n'ont pu se tenir. Je crois effectivement qu'on doit essayer de veiller à avoir le plus régulièrement possible des séances de questions orales comme le prévoit l'esprit du Règlement. C'est aussi la volonté que nous avons, et c'est pour cette raison que nous avons organisé cette semaine deux sessions de questions orales: c'est pour être sûr d'avoir terminé les questions avant cette semaine de coupure.

Donc, j'entends la remarque de Mme De Wit. Je pense qu'on essaie de faire le maximum pour répondre le plus rapidement possible aux questions. Passons maintenant aux questions. Nous allons débiter par un débat d'actualité.

Pour rappel, les débats d'actualité permettent aux intervenants qui ne seraient pas inscrits de se joindre soit aux questions soit aux répliques.

[01] Débat d'actualité sur l'ASBL Casa legal et questions jointes de

- Khalil Aouasti à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La suppression du subside au cabinet d'avocats Casa legal dédié à l'aide juridique" (56009228C)
- Alain Yzermans à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La mise en péril du fonctionnement de Casa legal" (56009230C)
- Pierre Jadoul à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'ASBL Casa legal" (56009409C)
- Stefaan Van Hecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'avenir de Casa legal" (56009488C)
- Ismaël Nuino à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le financement de Casa legal, une priorité pour l'accès à la justice" (56009528C)
- François De Smet à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le soutien fédéral à l'ASBL Casa legal et le recours de l'Ordre des barreaux flamands" (56009555C)

[01] Actualiteitsdebat over de vzw Casa legal en toegevoegde vragen van

- Khalil Aouasti aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het schrappen van de subsidie voor advocatenpraktijk Casa legal, die juridische bijstand biedt" (56009228C)
- Alain Yzermans aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het in het gedrang komen van de werking van Casa legal" (56009230C)
- Pierre Jadoul aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De vzw Casa legal" (56009409C)
- Stefaan Van Hecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De toekomst van Casa legal" (56009488C)
- Ismaël Nuino aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De financiering van Casa legal, een prioriteit voor de toegang tot het gerecht" (56009528C)
- François De Smet aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De federale ondersteuning van de vzw Casa legal en het beroep van de Orde van Vlaamse Balies" (56009555C)

[01.01] Khalil Aouasti (PS): Monsieur le président, en guise de préambule, je sais que la ministre et moi-même ne sommes pas toujours d'accord, mais je dois reconnaître qu'elle est souvent, et même toujours, là. Il faut pouvoir le saluer. Elle reste même jusqu'au bout pour répondre aux questions. Il faut pouvoir reconnaître la disponibilité de la ministre pour cette commission. Et c'est fort heureux.

Madame la ministre, comme vous le savez, le groupe socialiste est un fervent défenseur du modèle de cabinet multidisciplinaire d'avocats dédiés à l'aide juridique. Ce type de structure permet d'offrir au public le plus précarisé une approche globale de ses difficultés où les questions juridiques et psychosociales s'entremêlent. Pour nous, ces cabinets à vocation holistique contribueront à rendre notre justice plus accessible pour ce public, en complément de l'aide juridique de seconde ligne traditionnelle. C'est pourquoi, sous la précédente législature, vos prédécesseurs, aussi bien M. Van Quickenborne que M. Van Tigchelt, ont lancé le projet pilote avec le cabinet d'avocats Casa legal, qui poursuit ce modèle. Or, il nous revient que, malheureusement le cabinet est en grande difficulté alors que ni le solde du budget 2024 ni l'avance 2025 ne lui ont été versés.

Par ailleurs, l'incertitude règne pour 2026 alors qu'une étude universitaire vient de débuter pour évaluer ce modèle, notamment sur le plan économique. En outre, il ressort de certaines informations que, malgré le soutien de la bâtonnière de Bruxelles (et, en partie de l'OBFG), et bien qu'il n'en dépende pas, vous céderiez aux pressions de l'OVB. Pour rappel, celui-ci a introduit un recours en annulation – non suspensif pour le budget 2025 – devant la Cour constitutionnelle, dont l'arrêt n'est pas attendu avant le second semestre 2026, au plus tôt.

Or couper la subvention, c'est avorter un projet et jeter à la poubelle deux ans de financement fédéral, ainsi qu'une étude économique d'ampleur (à savoir, le projet de recherche SCALA LEGAL, démarré en septembre 2025 et financé par la Région de Bruxelles-Capitale) poursuivie par quatre centres de recherche de l'ULB et de l'UCL.

Madame la ministre, quand les budgets 2024 et 2025 seront-ils libérés? Pour quelle raison, posez-vous de telles difficultés au projet Casa legal? Dans l'hypothèse où vous entendiez y mettre un terme, quelles sont les alternatives que vous allez offrir aux nombreux justiciables (982 sollicitations depuis janvier 2025, dont plus de 600 femmes) qui attendent ce suivi multidisciplinaire? D'autres coupes budgétaires sont-elles attendues dans le budget de l'aide juridique de deuxième ligne?

01.02 Alain Yzermans (Vooruit): Mevrouw de minister, ik vind het belangrijk dat juridische innovaties die bijdragen tot globale benaderingen van rechtsproblemen, in dit geval de holistische benadering van kwetsbare rechtszoekenden, worden aangemoedigd. Dergelijke unieke proefprojecten dragen bij tot een grotere toegankelijkheid van onze rechtsbedeling en in een 360°-benadering kunnen ook complexere juridische dossiers worden opgenomen. Dat gaat verder dan de klassieke aanpak.

Ik wil u enkele cijfers niet onthouden. Sinds de start van het pilootproject in 2023 werden meer dan duizend aanvragen ingediend. Ongeveer 300 dossiers werden begeleid; de overige aanvragen werden doorverwezen volgens het principe van complementariteit met de klassieke advocatuur. Elk dossier vertegenwoordigt een persoon met meerdere complexe psychosociale problemen. Het is belangrijk dat aanvullend kan worden gewerkt, zodat organisaties de dossiers grondig kunnen uitspitten en de problematieken centraliseren. We moeten dergelijke organisaties, zoals Casa legal, en hun methode appreciëren en verder ondersteunen.

Hoe zit het met de laatste schijf van de subsidie van 2024 en het voorschot dat voor 2025 was beloofd?

Is er nog enig langetermijnperspectief?

Tot slot, worden de binnenkort verwachte resultaten van de studie van de ULB en de UCLouvain eveneens meegenomen in de beoordeling?

01.03 Pierre Jadoul (MR): Madame la ministre, le cadre du projet ayant été bien tracé par mes collègues MM. Aouasti et Yzermans, je poserai simplement quelques questions sur le blocage des crédits. Quelle est la cause de ces retards? À quelle date concrète pensez-vous que la libération du solde des budgets 2024 et 2025 interviendra? Qu'est-il prévu concernant l'évaluation de ce projet pilote? Sur la base de quels critères cette évaluation sera-t-elle réalisée? Qu'en est-il de la pérennité du projet dans les années à venir? Quels sont les engagements qui ont été pris? Et enfin, quelle est votre position à propos du respect de ces engagements?

01.04 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, onze fractie is een vrij groot voorstander van een veel vlottere toegang tot justitie. Wij hebben in het verleden ter zake ook heel veel voorstellen gedaan. In samenwerking met de commissie voor Justitie hebben wij bijvoorbeeld ook gewerkt aan de verhoging van de inkomensgrenzen.

Wij ijveren er nu ook al enkele jaren voor om aan het model van holistische advocatenkantoren een juridische basis te geven vanuit de vaststelling, zoals sommige leden al hebben aangegeven, dat sommige rechtzoekenden worden geconfronteerd met een veelheid aan juridische problemen die vaak niet altijd door één advocaat of één advocatenkantoor kunnen worden opgenomen. Vaak worden zij geconfronteerd met een veelheid aan problemen, zowel op juridisch als op sociaal vlak, en die kunnen holistisch in een juridische context met sociale ondersteuning worden behandeld. Daarom is het project van Casa legal uniek en heel waardevol.

De problematiek is geschetst door de andere vraagstellers. Er is een studie opgestart om op een wetenschappelijk onderbouwde wijze de methodiek van het pilootproject te onderzoeken en te analyseren. Daarbij gaat men na of het project aan de noden voldoet en welke waardevolle lessen eruit kunnen worden getrokken. Terwijl die studie loopt, wordt er beslist om de ondersteuning al stop te zetten en de werking te beëindigen. Daar heb ik moeite mee. Dat wordt niet zomaar gedaan bij een pilootproject. Dat wordt zeker niet gedaan wanneer de evaluatie nog volop bezig is.

Ten eerste, hoe beoordeelt u de impasse rond Casa legal en de weigering van de Orde van Vlaamse Balies (OVB) om deel te nemen aan een gezamenlijk pilootproject?

Ten tweede, is het correct dat een eventuele budgetlijn pas in 2026 kan worden ingeschreven en enkel op voorwaarde dat de OVB en de Ordre des barreaux francophones et germanophone de Belgique (OBFG) akkoord gaan met een gezamenlijke oplossing?

Ten derde, acht u het wenselijk om de voortzetting van een innovatief project als Casa legal afhankelijk te maken van de instemming van de balies?

Ten vierde, zult u stappen ondernemen om te waarborgen dat Casa legal minstens kan blijven bestaan

tot de lopende studie is afgerond, zodat de resultaten effectief kunnen worden meegenomen in het beleid en de eventuele nieuwe oriëntaties nadien?

01.05 Ismaël Nuino (Les Engagés): Madame la ministre, je ne vais pas répéter l'ensemble des éléments qui ont déjà pu être donnés sur Casa legal. Par ailleurs, nous avons déjà eu l'occasion d'échanger à ce sujet. Au regard de ce qu'est Casa legal, de cette approche holistique de la justice et d'une prise en charge des personnes qui sont en grande difficulté, autrement que par le prisme étriqué parfois d'un simple cabinet d'avocats, je pense qu'un des grands objectifs de cet accord de gouvernement est de rendre la justice accessible. Ce genre de cabinet y participe activement.

Certes, cela a un coût, mais cela constitue aussi un apport sociétal important. Cela a été répété par plusieurs des collègues. Une étude est en cours, qui serait par ailleurs mise à mal si la pérennité de l'organisme n'était pas garantie, pour pouvoir vérifier l'apport même économique que cela peut représenter. Donc, on pourra avoir des éléments tangibles et concrets sur lesquels se reposer.

Aujourd'hui, je voulais attirer à nouveau l'attention sur le sujet et poser les mêmes questions que mes collègues sur le solde de 2024 et les paiements pour 2025 et 2026. De plus, cela peut être l'occasion pour vous de nous expliquer votre vision de ce cabinet et, de manière plus générale, les façons dont on peut participer de manière innovante à – c'est peut-être un peu galvaudé – démocratiser la justice et son accès. C'est un objectif qu'on devrait et qu'on pourrait toutes et tous poursuivre.

01.06 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, en effet, c'est depuis 2023 que le SPF Justice soutient financièrement, à hauteur d'un peu plus d'un million d'euros, ce projet Casa legal – cette ASBL bruxelloise assez novatrice dans son genre, qui associe avocates, assistantes sociales, médiatrices, juristes de première ligne et psychologues. On a déjà souligné ici l'aide juridique holistique et multidisciplinaire. On devrait encore souligner que cette ASBL agit surtout pour les plus vulnérables. Je pense aux victimes de violences intrafamiliales et sexuelles.

Le projet pilote, lancé sous le précédent gouvernement, sur décision de votre prédécesseur, devait de toute façon être évalué sur plusieurs années, jusqu'en 2029. On le sait, on l'a dit, un suivi scientifique conjoint de l'ULB et de l'UCL est en cours.

L'Orde van Vlaamse Balies (Ordre des barreaux flamands) (OVb) a introduit un recours devant la Cour constitutionnelle, contestant la légalité du subside fédéral octroyé à Casa legal, au motif qu'il créerait une inégalité de traitement entre avocats et qu'il interférerait avec les compétences communautaires en matière d'aide juridique en première ligne.

Cette procédure, à son issue, n'interviendra pas avant 2026. Cela risque de compromettre la continuité d'un projet qui est unanimement souligné pour son impact social, en ce compris par des figures judiciaires et académiques d'importance.

Mes questions recoupent celles des collègues. Confirmez-vous votre soutien politique et institutionnel au projet Casa legal, malgré la procédure engagée par l'OVb? Le gouvernement fédéral entend-il maintenir la subvention annuelle prévue pour 2026, le temps que la Cour constitutionnelle se prononce, afin d'éviter la disparition prématurée du projet? Quelle est votre analyse de la compétence fédérale en la matière? Partagez-vous l'avis selon lequel Casa legal s'inscrit dans le cadre de l'aide juridique de seconde ligne, relevant donc bien du fédéral? Comptez-vous défendre le principe d'une approche multidisciplinaire de l'aide juridique, combinant droit, médiation et accompagnement psychosocial comme modèle d'avenir pour améliorer l'accès à la justice?

01.07 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Madame la ministre, comme mes collègues l'ont déjà dit, Casa legal accomplit un travail très important, essentiel et unique dans notre pays. Ce cabinet réunit des avocats, des travailleurs sociaux, des médiateurs, des juristes, des psychologues afin d'offrir leurs services de manière très accessible. J'en veux pour preuve les 982 sollicitations depuis le début de l'année 2025. C'est un projet innovant, ayant une approche holistique et qui contribue à l'accessibilité de la justice.

En 2023, une subvention structurelle a été octroyée au projet jusqu'en 2029, qui doit être renouvelée chaque année. Entre-temps, des équipes de recherche de l'ULB et de l'UCL mènent une étude sur le fonctionnement de Casa legal qui pourrait faire la lumière scientifiquement sur les apports de ce projet.

On a lu dans la presse que Advocaat.be a récemment introduit un recours devant la Cour constitutionnelle contre ces subventions. Ce recours met en péril la pérennité de l'ASBL Casa legal.

Madame la ministre, le recours introduit par Advocaat.be ne sera examiné que durant le deuxième trimestre 2026. Quelles seront les conséquences pour les subventions de 2026? Seront-elles tout de même accordées? Assurerez-vous la continuité des subventions qui avaient initialement été garanties jusqu'en 2029? Quelles seraient les conséquences pour la recherche qui est en cours? Confirmez-vous aujourd'hui votre soutien au projet Casa legal?

01.08 Annelies Verlinden, ministre: Chers collègues, le projet Casa legal nous est bien connu. Nous avons déjà eu plusieurs échanges avec ses représentants concernant leurs subventions.

Comme vous l'avez indiqué, messieurs Aouasti et De Smet, l'Orde van Vlaamse Balies (OVB) a formulé de sérieuses critiques sur la légalité et les aspects juridiques de ce projet, et a introduit une procédure devant la Cour constitutionnelle.

Je tiens à rappeler l'importance d'une aide juridique accessible et pluridisciplinaire pour les personnes confrontées à des problématiques complexes. C'est précisément pour cette raison que mes collaborateurs ont récemment convié Casa legal, l'OVB et l'Ordre des barreaux francophones et germanophone (OBFG) à une réunion. Nous leur avons demandé d'élaborer une proposition commune visant à mettre en place une approche pluridisciplinaire pour les personnes confrontées à des problématiques multiples, afin que chaque justiciable puisse y avoir accès. L'objectif est de favoriser une collaboration qui permette d'offrir des solutions à l'échelle de l'ensemble du territoire.

Monsieur Nuino, cette innovation juridique est ainsi mise en œuvre au bénéfice de tous les justiciables. Dans ce cadre, les questions liées à la répartition des compétences doivent évidemment être examinées.

Collega Van Hecke, ik heb zeker niet de indruk dat de OVB geen medewerking zou verlenen of zou willen verlenen aan de opstart van een gezamenlijk pilootproject. Wel integendeel, dat is immers exact wat tijdens het voorafgaande overleg, waarnaar ik daarnet al verwees, werd overeengekomen. Anders dan u laat uitschijnen, werd dat niet als voorwaarde gestipuleerd voor de eventuele toekenning van enige subsidie voor 2026.

Le système de subventions facultatives fait actuellement l'objet de discussions dans le cadre du conclave budgétaire en cours. Casa legal a été informée du fait que ces subventions seraient examinées lors des négociations budgétaires, et qu'aucune garantie ne pouvait être donnée à cet égard. Mon cabinet est donc pleinement informé de leur demande et reste en concertation avec eux.

En ce qui concerne l'aide juridique de deuxième ligne, qui relève de ma compétence et qui doit être distinguée des subventions facultatives, je peux vous confirmer, monsieur Aouasti, qu'aucune coupe budgétaire n'est envisagée pour l'instant. Nous souhaitons optimiser son fonctionnement, ce qui pourrait se traduire par certaines économies. La qualité actuelle du service et l'accès à celui-ci seront maintenus. Ni les justiciables ni les avocats ne seront impactés.

Collega's Yzermans, Jadoul en Nuino, ik kom tot uw bijkomende vragen over dit onderwerp. Wij informeerden Casa legal recent dat prioriteit wordt gegeven aan onder meer hun dossier om de middelen met betrekking tot het saldo voor 2024 en het voorschot voor 2025 vrij te geven. Er werd ons bevestigd dat de uitbetalingen in november zullen kunnen worden uitgevoerd. Door de verschillende overlegmomenten met Casa legal namen wij tot slot kennis van het universitair onderzoek dat door de UCLouvain en de ULB werd opgestart. Zoals eerder toegelicht, dient dat te worden gekaderd in de hiervoor geschetste discussie.

01.09 Khalil Aouasti (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour vos réponses.

Je vous remercie déjà de nous indiquer qu'enfin les soldes de subsides 2024 et les subsides 2025 seront effectivement libérés en ce mois de novembre et qu'ils ne font pas l'objet des discussions relatives aux subventions facultatives. C'est en effet important de pouvoir respecter les conventions telles qu'elles ont été faites. Ceci rassurera certains acteurs.

Il n'en reste pas moins, madame la ministre, que je ne comprends pas certaines choses. C'est parce que l'OVb a introduit un recours en annulation qu'on réfléchit à changer un cadre. À vous écouter, dès que l'OBFG ou l'OVb introduira un recours en annulation devant la Cour constitutionnelle, que ce soit en Asile et Migration contre une loi jugée liberticide, que ce soit en Justice contre une loi où les droits fondamentaux reculent, que ce soit en Intérieur, notamment sur la future loi annoncée sur les organisations radicales parce qu'elle est considérée aussi liberticide, d'un seul coup, vous allez arrêter l'ensemble de la mécanique et attendre que la Cour constitutionnelle se prononce.

Est-ce une pratique que vous allez adopter de manière constante ou plutôt une pratique conjoncturelle parce qu'un organe, l'OVb, fait pression sur vous, ce dossier prenant des tournures très communautaires? Il faut pouvoir le dire.

Il est ici question d'accès à la justice, de la mise en place d'une étude scientifique pluriannuelle pour définir si cet accès à la justice peut être renforcé et à moindre coût pour les finances fédérales. On ne parle pas de répartition des compétences mais bien de deuxième ligne juridique qui, jusqu'à présent – sauf s'il s'agit de "compétences usurpées", mots qui reviennent souvent ces derniers temps – est encore une compétence fédérale. C'est donc pleinement votre compétence que d'assurer en réalité le financement de cette deuxième ligne de l'aide juridique, en ce compris par des projets pilotes qui permettraient à terme peut-être de réduire le budget de l'aide juridique de deuxième ligne au global et au final.

Il ne faut donc pas céder aux pressions communautaires néerlandophones, qui ont des appétits voraces pour changer le modèle de l'aide juridique tel qu'ils nous l'avaient présenté il y a peu, mais il faut soutenir un projet qui a tout son sens et qui ne coûte pas si cher: 1 000 dossiers à 1 million d'euros, cela revient à 1 000 euros bruts le dossier. Ce n'est vraiment pas cher, croyez-moi! Pour avoir été avocate, vous le savez vous-même. Il s'agit donc de soutenir ce projet encore et toujours en 2026: 1 million sur 2,6 milliards d'euros, ce n'est vraiment pas grand-chose dans votre budget! Et, si vous faites ce choix, ce sera un choix conscient et il faudra en tirer des conclusions: vous aurez cédé à la pression du camp néerlandophone.

01.10 Alain Yzermans (Vooruit): Mevrouw de minister, ik ben blij te horen dat de financiering voor 2024 en 2025 gefaseerd zal worden afgehandeld. Wij blijven wel pleiten voor een multidisciplinaire thematiek en insteek. In een complexe wereld met complexe problemen is het belangrijk om die op een andere dan de klassieke manier aan te pakken. De tentoongespreide innovatie moet kansen krijgen en mogelijk ook behouden blijven, wat in een globaal kader dient te worden bekeken. Verder lijkt het mij belangrijk om dergelijke initiatieven, zoals dat van het welzijnsloket in het Vlinderpaleis – een geïnstitutionaliseerde vorm van multidisciplinaire aanpak – zeker te onderschrijven en te ondersteunen.

01.11 Pierre Jadoul (MR): Madame la ministre, je juge inutile de vous expliquer le soutien que je suis susceptible d'apporter à ce projet. Je me réjouis des informations que vous communiquez quant au paiement des soldes dus pour 2024 et 2025. Cela ne résout évidemment pas la situation pour le futur. J'en appelle donc à votre sens des responsabilités pour que ce projet puisse effectivement se poursuivre dans le temps de cette évaluation qui est en cours.

Je vous remercie.

01.12 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord.

We zijn op de hoogte van het beroep bij het Grondwettelijk Hof, maar er is nog geen uitspraak, dus zolang er geen uitspraak is, lijkt het me voorbarig om te beslissen om die financiering voortijdig stop te zetten.

U zegt wel heel duidelijk in antwoord op een van de vragen dat voor het budget van 2026 er geen voorwaarde is dat er een akkoord moet zijn met de OVb en Avocats.be. Dat is een belangrijk antwoord en verduidelijking.

Minder duidelijk bent u over hoe we nu verder gaan. Dat is ook het punt dat ik wil maken. Wanneer er beslist wordt om voor een pilootproject te gaan, omdat we er allemaal van overtuigd zijn – de vorige regering eveneens – dat het een waardevol initiatief kan zijn, moet men dat pilootproject toch enkele jaren laten lopen om de resultaten ervan te kunnen evalueren. Het is me niet duidelijk hoe u daarnaar

kijkt, maar het lijkt mij niet logisch dat men, terwijl een pilootproject en de wetenschappelijke evaluatie ervan nog loopt, al besluit om de financiering stop te zetten. Dat wetenschappelijk onderzoek kan positief uitvallen, maar het kan ook opmerkingen opleveren. Vervolgens moeten we op basis van dat onderzoek beslissingen nemen en het debat voeren over de verdere aanpak.

Voor ons is een multidisciplinaire aanpak in ieder geval essentieel. Voor veel rechtzoekenden, die vaak verloren lopen in justitie en meer dan alleen juridische hulp nodig hebben, is het echt belangrijk dat een dergelijk systeem bestaat. Ik hoop dan ook dat u dat zeer grondig ter harte zult nemen, ook voor 2026.

01.13 **Ismaël Nuino** (Les Engagés): Madame la ministre, je vous remercie pour les réponses que avez pu apporter.

Je veux rappeler l'importance du modèle qui est proposé par Casa legal. S'agissant d'un projet pilote, il doit pouvoir être étudié. L'étude doit donc pouvoir continuer; en plus, elle est déjà financée.

Nous avons visité le palais de justice d'Anvers vendredi. Ils ont placé là aussi un hub qui permet aux justiciables de venir poser toutes leurs questions. Ils nous expliquaient l'utilité et le bien-fondé de ce genre de hub qui est super important, parce que chacun n'est pas armé face à la complexité de notre système judiciaire. Je pense que des modèles tels que Casa Legal doivent aussi nous permettre d'explorer ce qui est possible. C'était un simple rappel qu'il est très important de continuer à soutenir ce genre de projets.

Vous avez mentionné une tentative d'accord entre les différents acteurs. Je ne peux que la saluer. C'est un problème qui semble soluble. Pour moi, le compromis ne pourra pas être la disparition pure et simple de Casa legal. Si on doit trouver un compromis, chacun doit se demander là où il peut avancer ou reculer. Ce n'est pas à vous que je dois donner cette explication. Mais cela ne peut pas simplement se terminer par un blocage d'un côté, qui mènera à l'impossibilité de poursuivre cette initiative, qui semble particulièrement importante pour un grand nombre d'acteurs du monde judiciaire également.

01.14 **François De Smet** (DéFI): Je vous remercie, madame la ministre, pour vos réponses.

Je prends note que vous laissez entendre que les soldes seront libérés pour le passé. Tant mieux. Je prends note de votre engagement à ce que la qualité du service soit maintenue, ce sont vos mots précis. Dont acte. C'est important, mais pour le reste et pour l'avenir, je pense que vous ne devez pas vous laisser impressionner par l'OVb et ses attaques juridiques en vue de faire évoluer le cadre, parce que c'est cela qui est en train de se passer. On connaît malheureusement cette technique.

Cette initiative est saluée par le monde judiciaire et académique. Elle porte ses fruits et doit être soutenue. On parle d'un budget d'un million d'euros par an. C'est beaucoup et peu à la fois. Vous êtes en train de demander un milliard d'euros en conclave pour la Justice. On verra peut-être cette nuit si vous l'obtenez, ce que je vous souhaite. Mais dans tous les cas, un million est peu de choses en termes de leviers par rapport à tout ce que cela apporte, notamment pour les victimes qui sont accompagnées et qui, à mon avis, ne comprendraient pas que ceci s'arrête tout simplement, pour des conflits institutionnels et communautaires qui les dépasseront très vite. Je crois que l'aide offerte aux victimes accompagnées vaut bien plus que cela.

Je vous remercie d'avance d'essayer de continuer à soutenir ce projet autant que possible.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Le **président**: La question n° 56007206C de M. Gatelier est transformée en question écrite.

La ministre peut rester jusqu'à 19 h 30. Si vous avez la possibilité ou la volonté de vous en référer à votre question écrite, n'hésitez jamais à le faire.

02 **Samengevoegde vragen van**

- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De erbarmelijke staat van het hof van beroep van Brussel" (56007980C)
- Hervé Cornillie aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De toekomst van het justitiepaleis van Doornik" (56008022C)
- Sarah Schlitz aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De staat van de gerechtsgebouwen" (56008178C)
- Alain Yzermans aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De staat van de justitiegebouwen" (56008522C)

02 **Questions jointes de**

- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'état déplorable de la cour d'appel de Bruxelles" (56007980C)
- Hervé Cornillie à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'avenir du palais de justice de Tournai" (56008022C)
- Sarah Schlitz à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'état des bâtiments de justice" (56008178C)
- Alain Yzermans à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'état des palais de justice" (56008522C)

02.01 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

In verschillende kamers van het Brusselse Hof van Beroep zijn waterlekken vastgesteld met als gevolg dat in één kamer een deel van het plafond is ingestort. Op 6 september bleek dat een deel van de griffie van de K.I. door een overstroming onveilig en onbruikbaar was. Omdat er geen garanties konden worden gegeven betreffende de veiligheid van de gebouwen, werd de onmiddellijke ontruiming bevolen. Dit is niet de eerste melding van een ernstige problematiek in dit gebouw. Ook in het verleden werden er zalen gesloten vanwege waterschade. Zo stortte er in een zaal waar jeugdzaken werden behandeld het plafond in, daar waar magistraten, griffiers, advocaten, minderjarigen en hun families moesten plaatsnemen. Ook recent nog werden er waterlekkages vastgesteld in correctionele kamers van het Hof. "Dat alles komt boven op een chronisch en structureel personeelstekort en een schrijnend gebrek aan middelen", aldus het Hof van Beroep.

Kan de minister meer toelichting geven? Welke initiatieven worden er genomen om hier bij hoogdringendheid een antwoord te geven?

Welke minimale voorwaarden van veiligheid en waardigheid die vereist zijn voor een degelijke uitoefening van de werking van het Hof van Beroep kunnen er worden gegarandeerd?

Specifiek wat de K.I. betreft: uit mediaberichten blijkt dat op 6 september een deel van de ruimtes van de griffie van de K.I. door een overstroming onveilig en onbruikbaar was geworden. Ten gevolge hiervan werd de onmiddellijke ontruiming bevolen. Wat zijn hiervan de onmiddellijke gevolgen op de werking van de K.I.? Graag een gedetailleerde toelichting. Dienden er ten gevolge van deze problematiek zaken uitgesteld te worden? Zo ja, kunnen deze zaken op korte termijn opnieuw worden vastgesteld?

Uit de media blijkt dat er werd voorgesteld om de lokalen zonder officieel expertiserapport opnieuw in gebruik te nemen, ondanks de ervaring met het ingestorte plafond. Dit is een bijzonder merkwaardige opmerking. Ook Justitie dient ter zake verantwoordelijkheid te nemen. Kan de minister hierover meer toelichting geven?

02.02 **Hervé Cornillie** (MR): Madame la ministre, cela fait quelques semaines que cette question sur l'état du palais de justice de Tournai a été déposée. Convenons que ces semaines ne vont pas dégrader davantage le bâtiment, parce qu'il est dans un état délabrement avancé: murs décrépis, fissures, stabilité non garantie, issues de secours manquantes. Bref, tout ceci n'est pas de bon augure pour les gens qui travaillent pour la justice et pour les justiciables, qui méritent mieux que cela.

Récemment encore, un justiciable qui se déplaçait en fauteuil n'a pas pu consulter son dossier et les documents y relatifs, puisque le parlophone était en panne. Depuis 2000 au moins, on recense des annonces de différents ministres qui se sont succédé. Évidemment, je ne vous en fais pas le procès. Plan de rénovation, construction, déménagement, silence. Le silence est parfois inquiétant. Il laisse parfois la place au bruit ou à la rumeur. Récemment, de nouvelles rumeurs – c'est vous qui allez me dire si c'est le cas ou pas – font état d'une délocalisation pure et simple vers Mons.

Sans réponse précise, les élus et les magistrats commencent à s'inquiéter. Je suis député fédéral du

Hainaut, je suis Wallon picard de cœur et le cas de Tournai me préoccupe particulièrement. Je voudrais donc faire le point avec vous sous l'angle du justiciable.

Quel est finalement le futur du palais de justice de Tournai? Peut-on espérer une concrétisation dans un délai raisonnable? Est-ce une amère chimère? Dans cette période un peu difficile sur le plan budgétaire, s'agirait-il de voir l'accès à la justice comme une variable d'ajustement, ce qui ne serait pas acceptable bien évidemment?

02.03 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Madame la ministre, le 10 septembre dernier, la RTBF a diffusé un nouveau reportage sur l'état de délabrement des bâtiments de la justice: des immeubles qui s'effondrent, des avocats et des juges à bout de souffle qui travaillent dans des conditions exécrables, des retards de dossiers de plusieurs années. Bref, le constat est accablant, et je pense que vous le connaissez.

Vous avez d'ailleurs déclaré que la situation est indigne d'un État de droit. Nous vous rejoignons évidemment dans votre constat. La justice manque de moyens urgents pour faire son travail et il est primordial d'y investir. Ce n'est même plus juste une question de rémunération et de valorisation du travail de magistrats, mais une question de bien-être civil et sociétal, d'accès à la justice mais aussi d'État de droit, parce que quand la justice souffre, c'est toute la Nation qui y perd.

Dans ce contexte, madame la ministre, comment le gouvernement compte-t-il trouver des solutions à cette catastrophe que l'État fédéral a lui-même créée avec 40 ans de sous-investissement dans la justice? Quel montant le gouvernement investira-t-il dans le refinancement de la justice et ses bâtiments? Enfin, qu'en est-il de l'enquête que vous aviez annoncée dans l'émission sur le non-usage du nouveau palais de justice à Namur pendant une période de 18 mois?

02.04 Alain Yzermans (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, ik verwijst naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Gerechtsgebouwen blijven zorgenkinderen. De lamentabele staat van het Justitiepaleis in Brussel is al eerder aangekaart. Magistraten moesten verhuizen naar een ander lokaal vanwege binnensijpelende regen, ingestorte plafonds, muffe, onverluchte ruimtes, enzovoort. Deze toestand brengt de veiligheid en gezondheid van vele medewerkers in gevaar en gaat van de regen in de drop. Er zijn al prikacties gevoerd rond de middeleeuwse toestand van het patrimonium binnen de justitie.

Vragen aan de Minister ;

1. Is er een inventaris van alle gebouwen en de staat waarin ze zich bevinden?

2. In het paasakkoord reserveert u enkele miljoenen euro's om de gebouwen aan te pakken. Is dit voldoende? Verder las ik dat u 500 miljoen euro nodig heeft om dit volledige probleem op te lossen. Klopt dit? Welk plan zet u op om de achterstand in het onderhoud van deze gebouwen in te halen?

3. U spreekt van een permanente onderfinanciering van de justitie, maar worden bij nieuwe projecten niet automatisch onderhoudsbudgetten ingeschreven? Ik hoor dat nieuwe gebouwen door een gebrek aan onderhoudsmiddelen ook al in hetzelfde bedje ziek zijn. Is dit geen mismanagement?

02.05 Annelies Verlinden, ministre: Depuis mon entrée en fonction comme ministre de la Justice, j'ai effectivement pu constater l'état des palais de justice dans notre pays. J'ai déjà attiré à plusieurs reprises l'attention de ce Parlement sur le sous-financement structurel et sur les besoins de longue date dans ce domaine.

La situation actuelle est en effet indigne d'un État de droit et depuis mon entrée en fonction, j'ai demandé à mes services de dresser un état des lieux clair de la situation. Ce travail réalisé avec la Régie des Bâtiments est en cours. Comme vous le savez, mes services sont en concertation étroite avec la Régie afin d'analyser les besoins et de formuler des propositions ciblées pour y répondre. Je suis également en contact permanent à ce sujet avec ma collègue Vanessa Matz, ministre chargée de la Gestion immobilière de l'État, avec qui j'entretiens une excellente collaboration.

Le plan d'impulsion que j'ai élaboré avant l'été en concertation avec les représentants de l'Ordre

judiciaire aborde notamment la problématique du parc immobilier. Des budgets ont été alloués à partir de la provision interdépartementale Sécurité afin d'améliorer l'entretien et l'état des bâtiments ainsi que la sécurité du personnel et des visiteurs, notamment par le déploiement de nouveaux portiques de contrôle d'accès. Ces efforts ne suffiront cependant pas et des investissements supplémentaires restent nécessaires.

Collega Dillen, wat het hof van beroep in Brussel betreft, in de zomer en het najaar van 2024 deden zich in het justitiepaleis afzonderlijk te onderscheiden problemen van wateroverlast voor. Ik heb daarover eerder al een toelichting gegeven in dit Parlement.

Elk van die incidenten kent zijn eigen specificiteit. Bij het incident met het plafond lag een verstopte dakafvoer aan de oorsprong. Er was kennelijk een duif in vastgeraakt en hevige regenval veroorzaakte vervolgens waterinfiltratie, waardoor het plafond in ijltempo onstabiel werd en gedeeltelijk naar beneden kwam. Er wordt nu een ander lokaal gebruikt, terwijl de Regie der Gebouwen intussen het plafond herstelt. Een externe firma installeert met spoed een extra noodoverloop. Het technisch team inspecteert systematisch de daken met meer dan 120 afvoeren. Structureel zijn er echter bijkomende ingrepen nodig. Volgens een studie uit 2024 moeten meer dan 100 extra afvoeren worden voorzien om hevige neerslag veilig te kunnen verwerken.

Deze gebeurtenissen veroorzaakten materiële schade, tijdelijke sluitingen en relocatie en belasten daarenboven ook het personeel. Telkenmale is de FOD Justitie, Buildings and Facilities, in overleg met de Regie der Gebouwen snel tussengekomen met maatregelen, herstellingen en alternatieve lokalen. Dankzij de inzet van het gerechtspersoneel en de goede samenwerking tussen de diensten bleef de continuïteit van de rechtsbedeling verzekerd.

In afwachting van de grondige renovatie die het regeerakkoord ook voorziet, worden bijkomende maatregelen genomen, zoals extra noodoverlopen en afvoerbuizen. Zo blijft de onmiddellijke veiligheid van medewerkers en bezoekers gegarandeerd en wordt er ook gewerkt aan een duurzame oplossing. De gebeurtenissen maken duidelijk dat een duurzame oplossing onontbeerlijk is. Daarvoor moeten middelen worden vrijgemaakt.

Collègue Schlitz, s'agissant du palais de justice de Namur, le SPF Justice a reçu le bâtiment de la Régie des Bâtiments en avril 2024 et a ensuite lancé la phase finale d'aménagement pour le mobilier, les archives, le réseau informatique, la téléphonie ou encore le déménagement. Ces opérations sont indispensables au bon fonctionnement du palais et expliquent le délai préalable à l'emménagement effectif. Le déménagement, mené de mai à août 2025, s'inscrit dans un calendrier normal d'environ 12 à 18 mois et l'Ordre judiciaire en a été tenu informé en toute transparence. Néanmoins, nous continuons chaque jour à améliorer les processus et à accroître l'efficacité.

Chers collègues, l'accord de gouvernement prévoit que le parc immobilier sera réduit et qu'une attention particulière sera portée à l'accessibilité des salles d'audience. Il souligne également l'importance de la proximité de la justice et précise qu'en tout état de cause, le produit de la rationalisation du nombre de bâtiments doit être réinvesti dans le reste du parc immobilier de la Justice. Des moyens supplémentaires seront toutefois indispensables si nous voulons disposer de bâtiments de justice sûrs, accessibles et dignes, à la hauteur de notre État de droit et de notre société.

Dans le cadre de la confection du budget, une attention particulière sera accordée à cette question. Je souhaite donc une fois encore lancer ici un appel à toutes et à tous afin que dans l'intérêt des justiciables, de l'Ordre judiciaire et de la société de manière générale, nous assumions ensemble notre responsabilité pour répondre à ces besoins et dégager les moyens indispensables.

02.06 **Marijke Dillen** (VB): Ik dank u voor het antwoord, mevrouw de minister.

We hebben hierover al meerdere keren vragen gesteld. Het is inderdaad zo dat de erbarmelijke staat van het hof van beroep in Brussel en verschillende andere gerechtsgebouwen blijft aanslepen. Dit is een rechtsstaat onwaardig.

Ik begrijp dat u, samen met uw collega bevoegd voor de Regie der Gebouwen, bezig bent met een volledig overzicht van de staat van de gebouwen. Wanneer denkt u dat er een definitief overzicht beschikbaar zal zijn?

Het is belangrijk dat u beklemtoont dat er aan een duurzame oplossing moet worden gewerkt, maar ik vrees dat het kostenplaatje het probleem zal zijn en dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om dit probleem ten gronde op te lossen.

02.07 **Hervé Cornillie** (MR): Merci madame la ministre d'avoir fait le point.

Vous n'avez toutefois pas répondu à ma question. Vous avez reconnu que cette situation est indigne d'un État de droit, et je partage votre avis. Une collaboration est nécessaire avec la Régie des Bâtiments, ce qui est parfaitement logique en matière de bâtiments fédéraux. Je comprends aussi parfaitement la rationalisation des bâtiments – je fais pareil dans ma commune – ainsi que votre volonté d'une accessibilité accrue.

J'évoquais précédemment le silence, qui parfois en dit long. À moins que j'aie été distrait, ce qui est possible, je n'ai strictement rien entendu à propos du palais de justice de Tournai. Ce n'est pas sans signification, et je crois malheureusement qu'il faut s'en inquiéter. J'insiste vraiment pour que ces choses ne soient pas considérées à la légère. L'accès à la justice est aussi une question de proximité physique et pas seulement d'accessibilité des bâtiments. Le justiciable a besoin de cette proximité. Je vous invite donc, madame la ministre, à vous battre pour que l'accès à la justice soit assuré sur le territoire, notamment à travers la dispersion de ses institutions.

02.08 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse volontariste.

Il s'agit d'une cause qui rassemble, des députés issus de l'opposition et de la majorité se mobilisant sur cet enjeu avec sincérité. Je ne peux qu'espérer que les débats budgétaires en cours aboutiront à une fin heureuse pour le financement de la justice. C'est absolument indispensable. Il ne serait par contre pas souhaitable que les budgets alloués à la justice soient puisés dans les budgets de la sécurité sociale.

L'investissement dans les services publics et le fait de pouvoir utiliser de l'argent public pour l'État de droit, la qualité des services rendus au citoyen et le maintien de la démocratie sont des choses que nous devons toutes et tous défendre avec ferveur. J'espère que c'est cet équilibre et cette fin heureuse qui transparaîtront dans quelques heures ou quelques jours lors de l'aboutissement du budget fédéral.

02.09 **Alain Yzermans** (Vooruit): Ik kan daar niet veel aan toevoegen. We kennen de oproep. Er werden honderden voorstellen gelanceerd. Er waren ook verschillende acties van de magistratuur zelf. Men kan niet zomaar plots een dergelijke inhaaloperatie doen. Daar moeten genoeg middelen voor zijn en ook de nodige stappenplannen.

We zitten ook met een decennialange problematiek van enerzijds aftandse gebouwen en anderzijds vernieuwingsnieuwbouw die moet worden aangepakt.

Het is ook een kwestie van gezondheid voor het personeel dat er werkt. Het gaat over de veiligheid van de gebouwen, het welzijn van het personeel en van iedereen die daar wordt tewerkgesteld.

Er is een goede patrimoniale aanpak nodig, een masterplan. Het is goed dat er een inventaris wordt gemaakt, over de verschillende departementen heen. De Regie der Gebouwen speelt daarin een belangrijke rol. Het is een belangrijke taak om hierin stappen te zetten.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

03 Questions jointes de

- **Éric Thiébaud à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La prévention des suicides et la nouvelle prison à Mons" (56008018C)**

- **Marie Meunier à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le remplacement de la prison vétuste de Mons" (56009565C)**

03 Samengevoegde vragen van

- **Éric Thiébaud aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Suïcidepreventie en de nieuwe gevangenis in Bergen" (56008018C)**

- **Marie Meunier aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De vervanging van de verouderde gevangenis van Bergen" (56009565C)**

03.01 Éric Thiébaud (PS): Madame la ministre, la prison de Mons a une nouvelle fois fait parler d'elle à la suite du suicide d'un détenu au mois de septembre dernier. Certes, les causes individuelles d'un geste pareil peuvent être multiples, mais il ne faut pas négliger les facteurs structurels qui sont connus depuis longtemps à la prison de Mons: surpopulation chronique, locaux vétustes et insalubres, manque d'effectifs, accès insuffisant aux soins de santé mentale.

La Commission de surveillance a, d'ailleurs, tiré la sonnette d'alarme à plusieurs reprises sur les conditions de travail et de détention pénibles qui y règnent. Dans ce contexte, je dois bien avouer que j'ai été surpris de voir qu'aucun projet, apparemment de nouvelle prison, ne figurait dans votre note visant à réduire la surpopulation carcérale. Et pourtant, vous avez pu visiter le bâtiment, madame la ministre. Je suis au courant de votre visite et je vous félicite d'avoir pris cette initiative. Vous avez pu vous rendre compte de l'urgence de la situation à Mons. La prison ne répond plus aux normes de sécurité depuis bien longtemps.

Quelles mesures immédiates sont prévues pour prévenir les suicides en prison, en particulier à Mons? Alors que vous avez annoncé un budget de 55 millions d'euros pour permettre la création structurelle de nouvelles places, quelles améliorations comptez-vous apporter rapidement aux conditions de travail et de détention à la prison de Mons? Au regard de l'urgence, pourriez-vous confirmer que la construction d'une nouvelle prison à Mons sera inscrite dans le futur masterplan et, si oui, selon quel calendrier?

03.02 Marie Meunier (PS): Monsieur le président, madame la ministre, je vous remercie d'avoir permis de joindre ma question à celle de mon collègue.

Madame la ministre, à l'instar de mon collègue, je ne compte plus les articles de presse qui dénoncent, semaine après semaine, l'état alarmant des prisons: détenus entassés dans des cellules exiguës, dormant sur des matelas posés à même le sol; rations alimentaires insuffisantes; personnel agressé, épuisé, privé de congés,... La prison de Mons, bien entendu, n'échappe pas à ce constat accablant, comme vous avez pu vous-même le constater.

L'année passée, vous m'indiquiez que le Conseil des ministres avait validé, le 25 mars 2024, les modifications apportées au masterplan IIIbis prévoyant la recherche par la Régie des Bâtiments d'un nouvel emplacement pour remplacer la prison vétuste de Mons, avec la perspective d'un établissement de 300 places. Vous précisiez alors que la Régie devait encore soumettre un dossier détaillé en Conseil des ministres.

Or, plus d'un an plus tard, la situation sur le terrain reste inchangée: la prison de Mons demeure dans un état de délabrement préoccupant et les conditions de travail du personnel comme celles de détention ne cessent de se dégrader.

Madame la ministre, la Régie des Bâtiments a-t-elle désormais transmis son dossier au Conseil des ministres? Disposez-vous d'un calendrier précis pour la concrétisation de cette nouvelle prison?

03.03 Annelies Verlinden, ministre: Chers collègues, la prévention du suicide en prison fait l'objet d'une attention particulière et de mesures renforcées. Les prisons belges ont une longue tradition en la matière, mais la politique a été récemment actualisée pour mieux lutter contre ce phénomène. Dans le cadre des cycles d'évaluation, il est demandé aux directeurs de faire preuve d'une vigilance accrue concernant cette question et de mettre en place ou d'actualiser des processus internes permettant de repérer et de signaler les détenus en difficulté susceptibles de présenter un risque de suicide.

Pour soutenir ces démarches, un groupe de travail pluridisciplinaire a élaboré plusieurs outils qui ont été diffusés dans toutes les prisons dès le 28 mars 2023. Ces outils comprennent des instructions actualisées, un guide pour le développement d'une politique locale de prévention du suicide, une affiche et un flyer destinés aux détenus, ainsi qu'un modèle de procès-verbal à utiliser en cas de décès ou de tentative de suicide afin d'assurer l'information des instances compétentes.

Sur cette base, chaque prison peut adapter sa politique locale et ses processus. La prévention du suicide fait partie intégrante de la formation de base du personnel pénitentiaire. Les modules abordent notamment les risques suicidaires, les populations vulnérables, les comportements à surveiller, les principes à respecter lors de la détection de signes avant-coureurs ainsi que la dépression et la manière d'y réagir. Des modules d'e-learning ont également été introduits dans le cadre d'un projet-pilote de prévention du suicide, qui est en cours dans quatre établissements. Du matériel de sensibilisation a été mis à disposition tant pour les détenus que pour le personnel. En outre, les détenus ont accès à des lignes téléphoniques d'aide gratuite. Le premier point de contact reste toutefois l'agent pénitentiaire ou l'accompagnateur de détention.

Enfin, des procédures claires sont en place pour la prise en charge des détenus présentant un risque suicidaire. Lorsqu'un membre du personnel repère une situation à risque, il en informe sa hiérarchie, qui décide des mesures à prendre. Elles peuvent aller d'un entretien avec le détenu à des décisions médicales, voire à des mesures plus contraignantes telles que le placement dans une cellule spéciale pour garantir la sécurité de l'intéressé. Dans tous les cas de figure, une surveillance spéciale est systématiquement assurée et le choix de la cellule est élaboré en fonction des circonstances.

Plus particulièrement dans le cas de la prison de Mons, des procédures de prévention du suicide propres à l'établissement ont été récemment développées. Des instructions ont été rédigées à l'attention de la direction, des experts, du service psychosocial, de l'infirmerie, de l'équipe soignante et des agents. Le masterplan III*bis* a confirmé le principe de remplacement de l'actuelle prison par un nouvel établissement. Le masterplan IV, qui est en cours d'élaboration, devra étayer ce principe. En attendant, un montant a été prévu dans la provision associée à la *task force* Capacités de 55 millions d'euros, afin de permettre à la Régie de maintenir les infrastructures à niveau.

Madame Meunier, le masterplan III*bis* pour la détention dans des conditions humaines a confirmé en 2024 le principe de remplacement de la prison actuelle par un nouvel établissement. La Régie a alors reçu la mission de poursuivre le développement de ce projet. Celui-ci est également intégré dans le masterplan IV en cours d'élaboration par mes services, en étroite collaboration avec la Régie. Entre-temps, la Régie mène des recherches pour trouver un terrain approprié, ce qui se fait en parallèle.

Pour toute question complémentaire concernant l'état d'avancement des démarches de la Régie, je vous renvoie à ma collègue compétente pour la Régie, la ministre Vanessa Matz.

03.04 **Éric Thiébaud** (PS): Merci pour ces éclaircissements, madame la ministre. Je suis un peu rassuré d'entendre que finalement, on a maintenu le projet d'une nouvelle prison dans le masterplan.

Cela dit, cela fait pratiquement une quinzaine d'années que j'interviens pour la prison de Mons dans ces murs. J'ai déjà effectué une dizaine de visites, peut-être même plus, toujours comme visiteur, je vous rassure, à la prison de Mons. Mais bon, la situation ne s'est jamais améliorée!

À la suite de mes interventions, parfois il y a eu des recrutements, parfois il y a eu des petits travaux d'amélioration, mais globalement, il est clair que la prison de Mons n'est plus adaptée aux exigences d'une détention moderne dans notre pays. Donc, je crois qu'il faudrait vraiment suivre ce dossier, qu'on ait finalement une nouvelle prison à Mons, mais que ce ne soit pas dans 20 ans, parce que je l'attends déjà depuis 15 ans et là, on en est juste encore aux études et à la recherche d'un terrain. Je suis inquiet par rapport à ce volet-là, mais je crois qu'en attendant, il faut quand même investir un petit peu pour le personnel et pour l'amélioration aussi des conditions de travail.

03.05 **Marie Meunier** (PS): Merci beaucoup, madame la ministre, pour votre réponse.

Alors on savait qu'il y avait une partie qui vous concernait, une partie qui concernait votre collègue, Mme Matz, pour la Régie des Bâtiments. Je sors donc de commission, où je lui ai posé la même

question. Elle nous a confirmé qu'une *task force* entre la Justice et la Régie se réunissait toutes les deux semaines, qu'un budget était inscrit pour 2026 et que ce sujet restait donc une priorité pour elle. J'entends que, pour elle, cette prison est une priorité. J'entends que pour vous, c'est une priorité aussi. De grâce, comme vient de l'indiquer mon collègue, cela fait 15 ans que lui travaille sur ce dossier. Depuis que j'ai pris mes fonctions, en juillet dernier, je travaille sur ce dossier étant donné que je viens de Mons. De grâce, faites en sorte réellement qu'on atterrisse en 2026 sur quelque chose de concret, d'autant que, manifestement, vous êtes toutes les deux sur la même longueur d'onde et que, toutes les deux, vous considérez que le réaménagement et la création de cette nouvelle prison est une priorité pour la ville de Mons!

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04 Question de Hervé Cornillie à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le choix et le contrôle du prénom donné aux bébés nés en Belgique" (56008019C)

04 Vraag van Hervé Cornillie aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De keuze van en de controle op de voornaam van in België geboren baby's" (56008019C)

04.01 **Hervé Cornillie** (MR): En Belgique, le choix du prénom d'un enfant a été largement libéralisé depuis 2014. Ma question peut paraître anodine mais ne l'est pas vraiment. Ce n'est pas uniquement l'officier de l'état civil de la commune où l'enfant est déclaré – et donc où se situe la maternité – qui doit se pencher sur la question du prénom, mais potentiellement tous les officiers de l'état civil, sachant que de plus en plus d'accouchements se font à domicile ou ailleurs, encadrés par une doula. Le choix du prénom, sans ici émettre un jugement moral, peut nuire à l'enfant, porter atteinte à l'ordre public, ou prêter à confusion. Ce sont donc les officiers de l'état civil qui sont chargés d'apprécier si un prénom est conforme aux dispositions légales. En cas de désaccord, les parents peuvent contester cette décision devant le tribunal de la famille.

Depuis les mouvements de libéralisation du choix des prénoms, un peu partout, de plus en plus de prénoms choisis font référence à des séries ou dessins animés violents. Ainsi, en France, des bébés ont véritablement été nommés Ragnar, Violence, Archer, Caliber, Shooter ou encore Trigger. J'aurais pu vous demander si le fait d'appeler son fils "Fortnite" était raisonnable ou légal, mais la question est un peu plus complexe que cela.

Un phénomène comparable de prénoms soulevant des interrogations est-il observé en Belgique? Existe-t-il des directives claires et uniformes à l'intention des officiers de l'état civil pour les aider à évaluer les prénoms litigieux? Quels moyens existent actuellement pour éviter que des enfants ne reçoivent des prénoms manifestement inappropriés, en particulier dans un contexte d'influence culturelle internationale (réseaux sociaux, séries, célébrités)? Une réflexion est-elle en cours sur ce sujet? Envisage-t-on une meilleure formation des officiers de l'état civil, qui doivent gérer ce genre de questions?

04.02 **Annelies Verlinden**, ministre: Mes services ne disposent pas de chiffres sur les cas de refus de prénom, qui relèvent de la compétence des communes.

Concernant le cadre légal, voici ce que je peux vous expliquer à titre général. Depuis la loi du 15 mai 1987, le choix des prénoms repose sur le principe de la liberté de choix, pour autant que ce choix ne porte pas à confusion et ne porte pas préjudice à l'enfant ou à des tiers. Cette règle a depuis été reprise dans l'article 370/2 de l'ancien Code civil. En vertu de l'article 164 de la Constitution, l'officier de l'état civil compétent a le pouvoir exclusif d'accepter ou de refuser un prénom. En cas de refus, les parents peuvent introduire un recours auprès du tribunal de la famille.

Les critères juridiques qui délimitent le pouvoir d'appréciation de l'officier de l'état civil ont été expliqués plus en détail dans les travaux préparatoires de la loi du 15 mai 1987 ainsi que dans deux circulaires. Celles-ci précisent notamment que les prénoms absurdes, injurieux ou ridicules doivent être refusés, de même que les prénoms trop nombreux et les prénoms composés d'une seule lettre ou d'une suite de consonnes.

La loi ne s'oppose pas à la prise en compte des évolutions sociales et de l'évolution de l'usage de la langue pour accepter des formes modernes ou abrégées de prénoms ou pour créer de nouveaux

prénoms. En toute circonstance, la considération principale reste l'intérêt supérieur de l'enfant.

Il n'existe actuellement aucune initiative visant à limiter le principe du libre choix ni à assurer la formation des officiers de l'état civil à ce sujet. Comme mentionné, le refus des prénoms relève du pouvoir décisionnel exclusif de l'officier de l'état civil, qui peut se référer aux circulaires en cas de besoin.

04.03 Hervé Cornillie (MR): Merci pour vos éléments de réponse, madame la ministre.

Qu'il y ait plus de latitude pour les parents dans le choix des prénoms me réjouit. Comme libéral, c'est assez logique. Mais un libéral assume en général ses choix. Ici, ce sont les enfants qui subissent parfois le choix des parents. Dès lors, je me dis que par souci de protection, il ne faut pas hésiter à donner des outils pour établir un cadre acceptable aux yeux de tous. J'ai bien compris que c'était la compétence exclusive de l'officier de l'état civil. Il faudra les inviter alors à lire les travaux préparatoires de cette loi et les circulaires qui permettent finalement d'aboutir à une décision. Peut-être que des *guidelines* ou un code de bonnes pratiques peuvent être utiles.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

05 Question de Julien Ribaud à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le manque de personnel dans les prisons belges" (56008077C)

05 Vraag van Julien Ribaud aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het personeelstekort in de Belgische gevangenissen" (56008077C)

05.01 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Madame la ministre, nous vous avons interrogée de nombreuses fois sur le sujet. Comme vous le savez, les agents pénitentiaires tirent la sonnette d'alarme sur le manque criant de personnel.

Dans l'accord de gouvernement, vous vous engagez à élaborer un plan d'urgence avec, à la clé, un accord social d'ici janvier 2026. Pour cela vous entendiez améliorer les conditions de travail et rendre la profession plus attractive, notamment par un package salarial compétitif.

Pouvez-vous nous dire où vous en êtes concrètement dans ce processus? Avez-vous déjà rencontré les organisations syndicales? Existe-t-il un calendrier précis de concertation? Quelles mesures envisagez-vous pour améliorer l'attractivité du métier? Enfin, quelle part de l'enveloppe du budget de la justice sera-t-elle réellement consacrée au personnel pénitentiaire?

05.02 Annelies Verlinden, ministre: Monsieur Ribaud, un processus de concertation avec les partenaires syndicaux a effectivement été entamé. Il est toutefois encore trop tôt pour communiquer davantage à ce stade. Des échanges avec les syndicats ont commencé avant l'été et se poursuivront cet automne.

La plupart des investissements en faveur du personnel proviennent de la provision interdépartementale. Des moyens sont également prévus dans cette provision afin de rendre plus attrayantes les fonctions au sein de l'administration pénitentiaire.

En outre, des moyens sont aussi prévus pour mener des campagnes de recrutement supplémentaires et doter le service du personnel de nouveaux recruteurs afin de combler le plus rapidement possible les pénuries de personnel dans les prisons.

Des moyens supplémentaires sont également prévus pour investir dans des infrastructures pénitentiaires mieux sécurisées.

05.03 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Je vous remercie, madame la ministre, pour cette réponse.

Je suis heureux de savoir qu'un processus de concertation est en cours et que le travail est toujours sur les rails. Je ne manquerai pas de vous réinterroger pour avoir des réponses plus concrètes dans les prochaines semaines.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 Question de Julien Ribaud à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les conditions de travail du personnel pénitentiaire" (56008078C)

06 Vraag van Julien Ribaud aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De arbeidsomstandigheden van het gevangenispersoneel" (56008078C)

06.01 **Julien Ribaud** (PVDA-PTB): Madame la ministre, depuis que je suis ici, on parle de 700 000 jours de congé accumulés et non pris par les agents pénitentiaires. Récemment, j'ai rencontré un agent qui me disait avoir accumulé 375 jours de congé non pris sur 15 ans d'ancienneté. Ce qui fait plus ou moins 25 jours par an. Je le concède, c'est un cas qui fait partie de la fourchette haute mais c'est révélateur d'un problème qui est structurel.

Comment comptez-vous résoudre cette situation? Avez-vous un nouveau chiffre, car il date de quelques mois, sur l'accumulation de jours de congé? Il semblerait qu'une remise à zéro des compteurs avec la possibilité d'indemniser les jours non pris soit sur la table. Est-ce que vous pouvez le confirmer ou l'infirmier? Et si oui, pouvez-vous préciser comment une telle mesure pourrait être appliquée concrètement sur le terrain?

06.02 **Annelies Verlinden**, ministre: Dans ma note politique, j'ai clairement exprimé ma volonté de conclure d'ici le 1er janvier 2026 un accord social visant à améliorer les conditions de travail du personnel pénitentiaire en général, à rendre la profession plus attractive, à remédier à la pénurie de personnel pénitentiaire, à optimiser les procédures de recrutement, à réduire l'absentéisme et à assurer une meilleure formation du personnel.

L'absentéisme et les moyens d'y remédier seront assurément abordés dans le cadre de cette concertation. Il serait évidemment prématuré d'en communiquer les conclusions à ce stade. Les discussions sur ce plan social sont en cours et il est encore trop tôt pour en dévoiler le contenu. La question des retards de congés sera sans aucun doute abordée dans le cadre de cette discussion.

06.03 **Julien Ribaud** (PVDA-PTB): Apparemment, je suis un peu trop curieux. J'attendrai quelques semaines quand le processus aura abouti pour reposer la question et avoir des réponses plus précises.

Je vous remercie, madame la ministre.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

06.04 **Alain Yzermans** (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, gelet op de afwezigheid van de heer Paul Van Tigchelt, heb ik afgesproken met mevrouw Marijke Dillen om de samengevoegde vragen nrs. 56008107C, 56008544C en 56008645C uit te stellen, indien mogelijk.

De **voorzitter**: Goed, we stellen die samengevoegde vragen uit.

07 Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De opening van het detentiehuis in Olen" (56008163C)

07 Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'ouverture de la maison de détention de Olen" (56008163C)

07.01 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Begin september werd het detentiehuis in Olen officieel geopend. Het is het derde detentiehuis na Kortrijk en Vorst. De eerste bewoners komen over uit andere gevangenissen. Het betreft een kleinschalige inrichting. Het was een woonzorgcentrum dat diende te worden omgevormd tot een beveiligde omgeving. De opstart zal stapsgewijs verlopen. Op termijn zal dit detentiehuis plaats bieden aan 58 gedetineerden. Dit detentiehuis openen was niet eenvoudig, onder meer omwille van noodzakelijke vergunningen, onverwachte vertragingen, enz.

Kan de minister meer toelichting geven betreffende de opening van dit detentiehuis en de verschillende

moeilijkheden die gepaard zijn gegaan met de opening waardoor de opening vertraging heeft opgelopen?

Heeft de gemeente Olen subsidies gekregen vanuit Justitie op basis van het KB van 5 november 2024 en zo ja, hoeveel?

De opstart zal stapsgewijs verlopen om uiteindelijk plaats te bieden aan 58 gedetineerden. Hoeveel gedetineerden worden er thans al opgevangen? Kan de minister meer toelichting geven betreffende dit stappenplan? Wanneer zal dit detentiehuis op volle capaciteit draaien?

Wat is het profiel van de gedetineerden die hier zullen worden opgevangen?

Waren er naar aanleiding van de opening van dit detentiehuis protesten van de buurtbewoners over veiligheid en draagvlak? Werd de lokale gemeenschap betrokken en geïnformeerd zowel voorafgaand als bij de opening om draagvlak te creëren en bezorgdheden weg te werken? Graag een duidelijke toelichting.

Welke concrete afspraken zijn er gemaakt met de lokale Politie en het gemeentebestuur inzake veiligheid en opvang?

Wat is de kostprijs van dit detentiehuis wat de opening betreft? Graag een gedetailleerd overzicht. Welk budget dient er te worden voorzien op jaarbasis?

07.02 Minister **Annelies Verlinden**: Over het detentiehuis kan ik melden dat de opening enige vertraging heeft gekend. Het voormalige woon-zorgcentrum vereiste ingrijpende renovaties, structurele herstellingen, de installatie van brand- en toegangsbeveiliging en aanpassingen voor personen met een beperkte mobiliteit. Tijdens de werken kwamen bijkomende problemen zoals vochtschade aan het licht. Daarnaast moest rekening worden gehouden met de bezorgdheden van buurtbewoners, onder meer via bijkomende maatregelen voor privacy.

Het detentiehuis wordt gefaseerd opgestart om zo een veilige en gecontroleerde ingebruikname te garanderen. Voor 2025 zal een toelage van 30.198 euro aan de gemeente worden toegekend. Hiervoor hebben we inmiddels de goedkeuring van de Inspectie van Financiën ontvangen.

De eerste bewoners zijn aangekomen op 8 september. Op 14 oktober verbleven al 21 bewoners in het detentiehuis. Het is onze ambitie om tegen het einde van deze maand de volledige capaciteit in gebruik te nemen. Ik wil erop wijzen dat een grondige screening van elke kandidaat-bewoner en het creëren van een stabiel leefklimaat bij de opstart een belangrijke rol spelen in het tempo waarmee de komende weken verder kan worden opgeschaald.

Voorafgaand aan de opening is een uitgebreid communicatietraject doorlopen in nauwe samenwerking met de gemeente. Het uitgangspunt was daarbij om van bij het begin transparant te zijn en de buurt goed te informeren en te betrekken, zodat een draagvlak kon worden gecreëerd en bezorgdheden ernstig werden genomen.

Concreet werden infosessies georganiseerd voor de omwonenden, waarbij het concept werd toegelicht en de doelgroep van bewoners werd verduidelijkt. Ook konden vragen worden gesteld aan Justitie en aan de Regie. Daarnaast werd voor de start van de werken een plaatsbezoek georganiseerd, zodat buurtbewoners konden zien hoe het gebouw er op dat moment uitzag en welke aanpassingen voorzien waren. Vlak voor de effectieve opstart van het detentiehuis kregen de omwonenden opnieuw de kans het gebouw te bezoeken en kennis te nemen van de nieuwe inrichting.

De openheid stopt uiteraard niet bij de opstart. Ook nadien zullen geïnteresseerde burens worden uitgenodigd en blijven ze welkom om in dialoog te gaan. Er wordt expliciet ruimte gecreëerd om vragen te stellen, bezorgdheden te uiten en zelfs voorstellen tot samenwerking te doen. Het is immers de bedoeling dat het detentiehuis niet geïsoleerd naast de buurt staat, maar dat er een continue wisselwerking kan bestaan met de lokale gemeenschappen.

Daarnaast is maximaal getracht tegemoet te komen aan de concrete vragen van de buurt, in het bijzonder op het vlak van privacy en leefomgeving. Zo werden maatregelen genomen om inzicht te

vermijden en het gevoel van veiligheid bij de omwonenden te versterken. Er is ook meermaals samengezeten met de veiligheidsdiensten. In dat kader werd een protocol gesloten tussen het detentiehuis, de politiezone Neteland en de Directie beveiliging (DAB) van de federale politie.

De kostprijs voor de renovatie van het woon-zorgcentrum tot detentiehuis bedraagt ongeveer 2,9 miljoen euro, inclusief btw. De verschillende geraamde kosten voor het detentiehuis dit jaar bedragen 3.052.000 euro en dekken onderhouds-, werkings- en personeelskosten. Voor meer gedetailleerde cijfers nodig ik u graag uit om een schriftelijke vraag te stellen.

07.03 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, ik heb begrepen dat een van de oorzaken van de vertraging ook was, zo blijkt uit een antwoord van uw collega Matz, dat buurtbewoners beroep hadden aangetekend, waardoor die werken stilgelegd werden. Dat is vervolgens naar het provinciale niveau gegaan. Opnieuw was dat slechts een voorwaardelijke vergunning. Ook daartegen werd beroep aangetekend bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. En er is nog steeds geen uitspraak. Ik vind het dan ook heel bizar dat het detentiehuis inmiddels geopend is.

U zegt dat u alles doet om het gevoel van veiligheid te versterken. Ik heb daar toch wel twijfels bij, zeker na de gebeurtenissen van dit weekend, met een bewoner die ontsnapt is, een andere bewoner die betrapt is op drugs en een personeelslid tegen wie een tuchtdossier geopend is vanwege te nauwe banden met een bewoner. Over dat laatste zal ik u een afzonderlijke vraag stellen.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

08 Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De stand van zaken met betrekking tot de uitrol van nieuwe detentiehuisen" (56008164C)

08 Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'état de la situation en ce qui concerne la création de nouvelles maisons de détention" (56008164C)

08.01 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Het openen van nieuwe detentiehuisen is een onderdeel van uw hervorming van het gevangeniswezen. Uw voorganger had bij aanvang van de vorige legislatuur er 15 beloofd, op het einde was de balans 2. Het opzet thans is blijkbaar dat er verspreid over het land per provincie 1 of meer detentiehuisen worden ingericht. Vandaag staat de teller op 3, Kortrijk, Vorst en Olen. De interesse van de gemeenten is zeer beperkt. Begrijpelijk. Want lokale besturen en burgers tonen vaak grote weerstand tegen de opening van een detentiehuis gezien de extra risico's en overlast die niet mogen worden onderschat.

Dat de Minister zelfs subsidies moet aanbieden om gemeenten te overtuigen toont aan dat dit project maatschappelijk niet gedragen wordt.

Kan de minister mij een actuele stand van zaken geven betreffende de voorbereiding van de opening van nieuwe detentiehuisen in dit land? Met welke gemeenten zijn er inmiddels onderhandelingen bezig? Met welke gemeenten zijn er concrete voorbereidingen bezig?

Bij mogelijke concrete plannen: welke budgetten worden er hiervoor voorzien?

Bij mogelijke concrete plannen: werden er concrete subsidies beloofd aan de betrokken gemeenten en zo ja, wat is de omvang hiervan?

Bij mogelijke concrete plannen: heeft de minister kennis van protest van de inwoners? Zo ja, op welke wijze wordt dit begeleid?

08.02 Minister Annelies Verlinden: Collega Dillen, momenteel zijn er drie detentiehuisen operationeel, namelijk in Kortrijk, Vorst en Olen. Daarnaast lopen er, zoals al bekend, voorbereidende trajecten voor de ontwikkeling van detentiehuisen in Genk, Jemeppe-sur-Sambre, Antwerpen, Ninove, Zelzate, Doornik, Oostende en Luik.

Aangezien deze sites nog onvoldoende gekend en uitgewerkt zijn, wordt volop verder gezocht in meerdere provincies, waarbij telkens wordt nagegaan in welke gemeente een detentiehuis kan worden ingericht. De gesprekken verlopen in nauw overleg met de lokale besturen, omdat draagvlak bij de gemeente en bij de buurt essentieel is voor het welslagen van deze projecten.

Ik bevestig dat met verschillende gemeenten gesprekken lopen, maar zolang er geen beslissingen zijn genomen of definitieve akkoorden bestaan, is het niet opportuun om de locaties publiek te maken, ook om de dialoog met de betrokken lokale besturen niet te hypothekeren en hun de leiding in de communicatie te kunnen geven. Voor elk concreet project wordt in budgetten voorzien binnen de meerjarenbegroting van de FOD Justitie, zowel voor aanpassingswerken aan de infrastructuur als voor de exploitatie. Daarvoor zijn de eerste middelen al beschikbaar, maar de exacte omvang verschilt per locatie, afhankelijk van het gebouw en de noodzakelijke werken.

De voorziene financiële bijdrage bedraagt 1.667 euro per beschikbare plaats per jaar en wordt toegekend aan de stad of gemeente die effectief een detentiehuis op haar grondgebied heeft. Het gaat nadrukkelijk niet om een subsidie om te overtuigen, maar om een gerichte compensatie voor de reële extra lasten die een lokaal bestuur kan ondervinden, bijvoorbeeld op het vlak van de veiligheid en de samenwerking met de politie, het OCMW of andere gemeentelijke diensten.

Het klopt dat er vaak vragen of bezorgdheden leven. Daarom hechten we veel belang aan communicatie en participatie. Voor elke concrete locatie wordt een communicatieplan uitgewerkt en een omgevingsdialoog opgezet, waarbij inwoners correct geïnformeerd worden en hun bekommernissen ernstig worden genomen. Die begeleiding gebeurt altijd in overleg met het betrokken bestuur. Het uitgangspunt blijft dat detentehuizen niet enkel een instrument van Justitie zijn, maar ook een meerwaarde voor de samenleving bieden door hun kleinschaligheid, de focus op begeleiding en re-integratie en de bijdrage die ze leveren aan een veiligere samenleving op langere termijn.

08.03 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord over de stand van zaken. Voor de door u opgesomde steden en gemeenten – Genk, Jemeppe enzovoort – is dus al definitief beslist dat er een detentiehuis zal worden gevestigd. Daarnaast voert u gesprekken met andere gemeenten, waarvan u nog geen overzicht wilt geven. We zullen dit dossier in elk geval opvolgen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Samengevoegde vragen van

- Alexander Van Hoecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De drieboudige moord in Roeselare" (56008242C)
- Sophie De Wit aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De recente dodelijke steekpartijen in Roeselare" (56008277C)
- Alexander Van Hoecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De drieboudige moord in Roeselare" (56008532C)

09 Questions jointes de

- Alexander Van Hoecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le triple meurtre de Roulers" (56008242C)
- Sophie De Wit à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les récentes rixes mortelles à l'arme blanche à Roulers" (56008277C)
- Alexander Van Hoecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le triple meurtre à Roulers" (56008532C)

09.01 Alexander Van Hoecke (VB): We hebben dit debat eigenlijk al iets oppervlakkiger gevoerd in de plenaire vergadering van enkel weken geleden, maar ik meen dat er nog altijd heel veel onbeantwoorde vragen overblijven.

Mijn vraag gaat over de gruwelijke drieboudige moord in Roeselare door de Afghaanse Mohammad K. Die moord heeft heel veel mensen beroerd. Ze legt volgens mij opnieuw een aantal schrijnende tekortkomingen in het gerechtelijke apparaat bloot. Mohammad K. werd veroordeeld wegens feiten van intrafamiliaal geweld en kreeg een celstraf van één jaar, waarvan de helft met uitstel. In de praktijk betekent dit – en dat weten we allemaal – dat Mohammad K. nooit een dag in de gevangenis zou belanden wegens die feiten, daar celstraffen van zes maanden of minder niet worden uitgevoerd.

Een onmiddellijke aanhouding was niet mogelijk omdat de beroepstermijn nog liep. Maar bijzonder verontrustend is dat de advocaat van Mohammad K. zelf vroeg om voorwaarden op te leggen, hoewel geen celstraf, waarop de rechtbank oordeelde dat voorwaarden onmogelijk zouden zijn omdat Mohammad K. geen Nederlands spreekt. We weten allemaal wat er vervolgens gebeurd is, namelijk

die drie moorden in Roeselare.

Ik heb daarover de volgende vragen.

Kunt u een tijdlijn schetsen van het dossier van Mohammad K., van de feiten die in augustus 2024 door de politie werden vastgesteld tot heden? In de media was daar initieel wat verwarring over. Het zou goed zijn dat we een volledig overzicht krijgen.

Hoe zult u garanderen dat wie veroordeeld werd voor geweldfeiten in de toekomst niet vrij zal kunnen rondlopen na zijn veroordeling? Staat hiervoor een wetswijziging gepland? Wanneer kunnen we die verwachten?

Bent u van oordeel dat de maximumstraf voor de feiten waarvoor Mohammad K. veroordeeld was, opgetrokken moet worden? Zo ja, welke stappen zult u ondernemen om daar werk van te maken?

In hoeveel zaken werden er dit jaar geen voorwaarden opgelegd wegens een taalbarrière? Wat zult u toen om dit te remediëren?

Bent u van oordeel dat het eindelijk mogelijk gemaakt moet worden om individuen die een verblijfstatus hebben, of die een dubbele nationaliteit hebben, de Belgische nationaliteit te ontnemen als ze criminele feiten als deze plegen?

09.02 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Geachte minister, de recente tragedie in Roeselare waarbij drie mensen om het leven kwamen, veroorzaakt door een man die amper vier dagen voordien nog veroordeeld werd voor intrafamiliaal geweld, legt pijnlijk de tekortkomingen van ons justitieel apparaat bloot. De feiten wegen des te zwaarder omdat het 45-jarige dodelijk slachtoffer in het verleden reeds klacht had neergelegd voor bedreigingen, maar die klacht bleef blijikbaar zonder gevolg.

Bovendien was volgens media op het ogenblik van de feiten een contactverbod van kracht met zijn ex-vrouw, maar ook dat bleek in de praktijk dus onvoldoende bescherming te bieden aangezien ook zij werd vermoord. Dit drama, waarbij overigens nog een derde slachtoffer viel, toont nogmaals aan dat een contactverbod weinig waarde heeft zolang dit niet gehandhaafd wordt.

In dit verband diende ik begin dit jaar een wetsvoorstel in dat voorziet in elektronische controle en een slachtofferapplicatie om slachtoffers onmiddellijk te verwittigen bij een inbreuk op een contact- of plaatsverbod. Dit wetsvoorstel werd intussen van adviezen voorzien en sluit naadloos aan bij het regeerakkoord (op p. 154 wordt expliciet verwezen naar de slachtofferapplicatie) en de beleidsnota Justitie, die benadrukt dat slachtoffers centraal moeten staan en dat er nood is aan consequente strafuitvoering, systematische risicotaxatie en beter casusoverleg.

Mijn vragen:

1. Bent u akkoord dat het problematisch is dat geen voorwaarden worden gekoppeld aan een straf met uitstel omwille van de gebrekkige taalkennis? Zou het opleggen van voorwaarden in dergelijke casus niet beter een wettelijke verplichting worden?

2. Welke risicotaxatie-instrumenten zijn vandaag wettelijk verplicht bij veroordelingen voor huiselijk geweld? En hoe wordt de naleving van contactverboden systematisch gecontroleerd?

3. Hoe functioneert het casusoverleg tussen politie, parket, justitiehuizen en hulpverlening in dossiers van intrafamiliaal geweld? Is dit overleg ook in dit dossier toegepast?

4. Welke concrete maatregelen wil u nemen om te garanderen dat veroordeelden met een duidelijk risicoprofiel niet opnieuw vrij rondlopen zonder toezicht?

5. Hoe staat u tegenover de versnelde invoering van de slachtofferapplicatie, conform het regeerakkoord en ons wetsvoorstel, zodat slachtoffers effectief tijdig gewaarschuwd worden bij een

schending van een contact- of plaatsverbod?

6. Hoe verantwoordt u dat de eerdere klacht van de 45-jarige man in dit dossier geseponeerd werd, ondanks de duidelijke aanwijzingen van gevaar? Is een evaluatiemechanisme om te vermijden dat ernstige klachten lichtzinnig geseponeerd worden aangewezen?

Dank voor uw antwoorden.

09.03 Minister **Annelies Verlinden**: Collega's, ik betuig nogmaals mijn medeleven aan de nabestaanden. Het vreselijke drama heeft natuurlijk een grote impact op de familie en vrienden van de slachtoffers, alsook op de gemeenschap in Roeselare en op onze hele samenleving.

Er worden nog veel vragen gesteld over de precieze oorzaken, maar ik kan ze niet allemaal beantwoorden. Ik zal wel zo helder mogelijk trachten te antwoorden op uw vragen over het dossier, zoals ik dat ook al heb gedaan tijdens de plenaire vergadering. Het gerechtelijk onderzoek is lopende.

Ik kan alvast duiden dat de verdachte op 29 juli 2025 onder voorwaarden werd vrijgelaten door de raadkamer. Die voorwaarden betroffen onder meer een contactverbod. In tegenstelling tot wat werd gesuggereerd, was het contactverbod nog van toepassing.

Op 18 september 2025 sprak de correctionele rechtbank zich vervolgens uit over eerdere feiten. Dat vonnis was nog niet definitief, omdat de beroepstermijn van 30 dagen nog liep. Daardoor bleven de voorwaarden van toepassing bij de invrijheidstelling van 29 juli 2025, met name ook het contactverbod.

De op 18 september 2025 opgelegde straf voor de eerdere feiten bedraagt een jaar gevangenisstraf, waarvan de helft met uitstel, en een geldboete. Ik begrijp dat daarbij rekening werd gehouden met het blanco strafregister en met de context van de verdachte. De maximumstrafmaat werd toegepast door de rechtbank, waarvan een deel kennelijk met uitstel. Het contactverbod liep nog. Het vonnis was nog niet definitief en een onmiddellijke aanhouding is in dat geval niet vastgelegd door de wet.

De opgelegde straf betreft een onafhankelijke rechterlijke beoordeling die rekening houdt met de elementen uit het strafdossier.

Ik wil benadrukken dat ik mij als minister van Justitie niet uitspreek en ook niet kan uitspreken over individuele beslissingen van rechters, zelfs al zou ik dat willen. Dat is immers het basisprincipe van onze scheiding der machten.

Mevrouw De Wit, het casusoverleg vindt zijn grondslag in artikel 458ter van het Strafwetboek. Dat artikel biedt de mogelijkheid aan politie, parket, justitiehuis, hulpverlening en bestuurlijke overheden om in dossiers van intrafamiliaal geweld het geheim van het onderzoek of het beroepsgeheim te doorbreken.

De federale wetgever heeft ervoor gekozen om de mogelijkheid tot het doorbreken van het beroepsgeheim niet verplicht te maken. Dat betekent dat elke actor de mogelijkheid heeft om een dossier ter bespreking op tafel te leggen in de systemen van ketenaanpak, die aan Vlaamse zijde momenteel worden geïnstitutionaliseerd in de Veilige Huizen. Het betreft dus een spreekrecht binnen de grenzen van de wet en geen spreekplicht.

In het betreffende dossier werd nog geen casusoverleg opgestart, omdat op basis van de toen beschikbare informatie daartoe klaarblijkelijk geen redenen werden gezien.

Wat uw specifieke vraag betreft over de verplichting tot het opleggen van voorwaarden bij het opleggen van een vrijheidsstraf met opschorting of uitstel, kan ik medelen dat het al dan niet toekennen van die strafopleggingsmodaliteiten, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, eveneens de individuele beoordeling van de rechter toekomt.

Met betrekking tot uw vraag over het bestaan en gebruik van een risicotaxatie-instrument bij de veroordeling kan ik verwijzen naar artikel 4 van de wet van 18 januari 2024. Dat artikel voerde in artikel 43 van het Wetboek van strafvordering een tweede paragraaf in die stelt dat, indien een psychologisch deskundigenonderzoek door de procureur wordt gevorderd, een risicotaxatie dient te

worden uitgevoerd. De uitvoering van risicotaxaties kan gebeuren in alle fasen van de strafrechtketen, van bij de opsporing en vervolging tot bij de strafoplegging en strafuitvoering. Er zijn verschillende risicotaxatie-instrumenten in omloop, die kunnen variëren afhankelijk van de casus en de fase in de strafrechtketen.

Wat uw vragen over het ontnemen van de Belgische nationaliteit betreft, collega Van Hoecke, het Wetboek van de Belgische nationaliteit voorziet in de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden Belgen hun Belgische nationaliteit te ontnemen. De regering is van plan de lijst van misdrijven die tot verlies van de Belgische nationaliteit kunnen leiden, uit te breiden. Zoals ik ook in mijn algemene beleidsverklaring heb aangegeven, worden de teksten voor een voorontwerp van wet in dat verband afgerond.

Voorts is het van belang te duiden dat ingevolge het nieuwe Strafwetboek, dat volgend jaar in werking treedt, strenger zal kunnen worden opgetreden tegen intrafamiliaal geweld. Zo wordt voor intrafamiliale gewelddaden gaande van gewelddaden met een integriteitsaantasting van de eerste graad of zonder integriteitsaantasting tot gevolg tot gewelddaden met de dood tot gevolg, in een afzonderlijke strafbaarstelling voorzien en zullen strengere straffen kunnen worden opgelegd, respectievelijk een straf van niveau 2 en een van niveau 5. Ik wil ook wijzen op de invoering van de strafbaarstelling intrafamiliale doodslag, die wordt gelijkgesteld aan moord en waarop een straf van niveau 8 staat, wat een levenslange gevangenisstraf inhoudt.

Collega's, ik kan onmogelijk garanderen dat dergelijke feiten niet meer plaats zullen vinden; we moeten wel proberen ze maximaal te voorkomen. Een betere bescherming van slachtoffers is dan ook een van onze absolute beleidsprioriteiten.

Een belangrijke stap is gezet met de wet van 18 juli van dit jaar, die bepaalt dat elektronisch toezicht in principe niet op de verblijfplaats van het slachtoffer kan worden uitgeoefend, waarmee bijzondere aandacht wordt gegeven aan de bescherming van slachtoffers.

Specifiek voor de daders van kindermishandeling zullen we het ook mogelijk maken om een volledig omgangsverbod met minderjarigen op te leggen. We bekijken daartoe, in overleg met de relevante partners, hoe ervoor kan worden gezorgd dat het parket en de politie kennis hebben van de beroepsactiviteiten en andere activiteiten van de vermeende dader. We zullen hier samen verder aan werken.

09.04 Alexander Van Hoecke (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Dat u zich niet kunt uitspreken over individuele beslissingen van rechters is logisch, maar de vraag die hier vandaag voorligt, is hoe we dergelijke feiten in de toekomst kunnen vermijden. Dat u dan eindigt met te zeggen dat we zoiets niet absoluut kunnen voorkomen, stuit mij toch tegen de borst. U hebt het over elektronisch toezicht, maar ik denk niet dat Mohammad K. onder elektronisch toezicht stond. Ik denk niet dat de maatregelen die u hebt opgesomd, iets dergelijks in de toekomst kunnen verhinderen.

Voorts staat er inderdaad in het regeerakkoord en in uw beleidsnota dat de mogelijkheden om de Belgische nationaliteit af te nemen, zullen worden uitgebreid, maar dat geldt niet voor feiten, zoals we hier aanhalen. Zelfs als het regeerakkoord uitgevoerd wordt, zelfs als uw wetgeving in werking treedt, dan nog zal een voorval als in Roeselare niet bestraft kunnen worden met het afnemen van de Belgische nationaliteit. Daar kunnen we nog altijd niets aan doen.

Ik blijf dus op mijn honger en ben verontwaardigd door uw antwoord. Het is uw taak als minister van Justitie om maatregelen te nemen opdat zoiets niet meer plaats kan vinden en ik heb geen enkele concrete maatregel gehoord die ervoor zou kunnen zorgen dat wat in Roeselare is voorgevallen met Mohammad K., in de toekomst zich niet meer zal herhalen. Ik blijf echt op mijn honger en hoop uit de grond van mijn hart dat we zoiets nooit meer meemaken. Jammer genoeg hebben we nu geen enkele garantie en kunt u er evenmin geven dat we iets dergelijks kunnen vermijden. Ik ben heel teleurgesteld door uw antwoord.

09.05 Sophie De Wit (N-VA): Dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. Er zitten wel een aantal initiatieven in de pijplijn die kunnen helpen, en sommige zijn hier zelfs al in commissie hangende.

U wijst erop dat casusoverleg al kan, maar u weet ook dat voor de federale actoren de wettelijke basis helemaal niet zo helder is. Dat valt echter te repareren. Ik denk vooral aan de slachtofferapplicatie. Dat is inderdaad een soort elektronisch toezicht, waarbij het slachtoffer een melding krijgt wanneer een dader of belager te dicht in de buurt komt, waarna de diensten worden verwittigd. Zo kunnen we die problematiek al iets beter aanpakken. Waterdicht zal het nooit zijn. We moeten ons daarover geen illusies maken, maar elk beetje helpt. Wij hebben inzake de slachtofferapplicatie een wetsvoorstel in de Kamer voor behandeling ingediend. Ik hoop op een snelle goedkeuring met de steun van iedereen.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Les questions jointes n°s 56008271C et 56008272C de M. Van Tigchelt sont reportées.

10 Questions jointes de

- **Xavier Dubois à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La création d'un fonds drogues" (56008361C)**

- **Sophie De Wit à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le service de recherche fiscale et financière (FIOD)" (56009066C)**

10 Samengevoegde vragen van

- **Xavier Dubois aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De oprichting van een drugsfonds" (56008361C)**

- **Sophie De Wit aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De fiscale en financiële opsporingsdienst (FIOD)" (56009066C)**

10.01 Sophie De Wit (N-VA): Mevrouw de minister, u weet dat in het regeerakkoord voor de strijd tegen drugs en georganiseerde misdaad is voorzien in de oprichting van een multidisciplinaire fiscale en financiële opsporingsdienst, de zogeheten FIOD. Die dienst valt onder een gedeelde bevoegdheid van de minister van Financiën enerzijds en van Justitie, uw bevoegdheid, anderzijds. Van een drugsfonds als zodanig is in het regeerakkoord geen sprake, al kondigde minister Quintin wel een wetgevend initiatief daarover aan.

De FIOD is een dienst die zich binnen het kader van de georganiseerde misdaad richt op het opsporen, analyseren en lamleggen van criminele circuits en geldstromen die onze economie en samenleving ondermijnen. Daartoe werkt de dienst intensief samen met andere partners, zoals het drugscommissariaat en de afdelingen ter bestrijding van de financiële criminaliteit. De FIOD besteedt bijzondere aandacht aan de recuperatie van criminele vermogens van criminele organisaties, ook in het buitenland.

Hoewel de FIOD, het drugsfonds en het CrimOrg-fonds dezelfde doelstelling nastreven, zijn het drie verschillende instrumenten. Het verschil zit voornamelijk in de governance en het beheer. Daarbij speelt niet alleen de politieke verantwoordelijkheid een rol, maar ook de discussie over welk departement instaat voor het beheer en welke inkomstenbronnen beschikbaar zijn. Behalve de FIOD worden in het regeerakkoord geen andere fondsen vermeld. Vandaar mijn vragen.

Kunt u bevestigen dat er conform het regeerakkoord effectief wordt gewerkt aan de oprichting van de FIOD, en niet als zodanig aan een drugs- of CrimOrg-fonds? Indien er toch sprake is van een drugs- of CrimOrg-fonds, kunt u dan toelichten wat de verschillen zijn in governance en het beheer van die instanties?

Wat is de stand van zaken van de oprichting van de FIOD? Welk budget is voorzien en wanneer kan die opsporingsdienst zijn cruciale werkzaamheden aanvangen?

Kunt u aangeven welke bronnen zullen worden aangewend voor de inkomsten van de FIOD, hoe en over welke diensten de opbrengsten zullen worden verdeeld?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de hervorming van het huidige Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV), en de integratie daarvan in de FIOD?

10.02 Minister Annelies Verlinden: Mevrouw De Wit, de zogenaamde FIOD als multidisciplinaire fiscale en financiële opsporingsdienst maakt inderdaad deel uit van het plan om elke fase van de follow-

the-valueketen te kunnen optimaliseren. De besprekingen daarover zijn volop aan de gang. Vorige week had ik nog een gesprek met de ministers Jambon en Beenders om duidelijke afspraken te maken over de samenwerking en het delen van informatie. Daarbij worden verschillende scenario's onderzocht, in overleg met de betrokken diensten. U kunt zich ongetwijfeld voorstellen dat het een uitdaging is om dat zo goed mogelijk uit te werken, ook in het kader van de informatiedeling die we wenselijk achten.

Bovendien bestaan er uiteenlopende structuren en bestaande werkprocessen. Onder meer de betrokkenheid van het openbaar ministerie en de toekenning van de bevoegdheid van officier van gerechtelijke politie zijn knopen die moeten worden doorgehakt.

Ik ben er evenwel van overtuigd dat er een gedeelde wil bestaat om tot een succesvolle oplossing te komen. Er heerst bij iedereen een groot gevoel van urgentie, waardoor alle deelnemers aan die overlegmomenten aan een werkbaar model werken.

Het COIV is een noodzakelijk en nuttig orgaan, ook in de follow-the-moneyketen. Het COIV moet kunnen uitgroeien tot een volwaardig beheersorgaan en kenniscentrum, dat andere actoren op het terrein systematisch kan ontlasten en bijstaan. Het COIV is geen incassobureau, maar het heeft als kenniscentrum wel degelijk een toegevoegde waarde. Door een beter beheer kunnen we ook meer opbrengsten genereren. De bedoeling is om die vervolgens te herinvesteren in justitie en de veiligheidsdiensten.

Ik ben zelf geen voorstander van een volledige integratie van het COIV in enige andere organisatie. Vandaag maakt het deel uit van het openbaar ministerie. De toegevoegde waarde daarvan wordt ook erkend, met de nodige verbeteringen en versterkingen. Dat moet ook zo blijven.

Wat het drugsfonds betreft, werd in het verleden al beslist om gelden voor bepaalde projecten vrij te maken. De opvolging daarvan, met aandacht voor de return en de impact van die investeringen, is zeer belangrijk. Dat is iets waar we samen met het drugscommissariaat aan werken en waarop ook de taskforce CrimOrg de komende maanden verder zal toezien.

10.03 Sophie De Wit (N-VA): Ik dank u voor het antwoord, mevrouw de minister.

Ik noteer dat er inzake de FIOD overleg lopende is, wat ik goedvind, maar u mag het mij niet kwalijk nemen dat ik het in dat kader wel vreemd vind dat er dan ook communicatie over het drugsfonds komt. Naar mijn gevoel lopen die zaken wat door elkaar.

Ik zal dat zeker opvolgen, want het is belangrijk dat ook dat deel van het regeerakkoord met spoed wordt uitgevoerd.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

11 Question de Patrick Prévot à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La surveillance par la police locale des détenus libérés avant la fin de leur peine" (56008371C)

11 Vraag van Patrick Prévot aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het politietoezicht op gedetineerden die vervroegd vrijgelaten worden" (56008371C)

11.01 Patrick Prévot (PS): Madame la ministre, une fois n'est pas coutume: permettez-moi de partir d'un exemple particulier afin de vous exposer un problème plus général. Je vais vous parler d'une zone de police que je connais bien, qui est celle de La Louvière.

D'ici la fin de l'année, selon les dernières projections, plus de 600 procès-verbaux pour non-respect des conditions applicables aux détenus bénéficiant d'une libération conditionnelle ou de la surveillance électronique seront dressés à La Louvière. Il y a trois ans, ce chiffre était de 325.

C'est une augmentation qui s'explique par un phénomène structurel: l'extension du recours à la libération conditionnelle et à la surveillance électronique dans notre pays, en tant que modes alternatifs d'exécution de la peine de prison ou en tant que peine autonome. Ces modalités présentent des avantages en matière de réinsertion, mais elles impliquent aussi des responsabilités accrues dans le

chef des polices locales, pourtant déjà sous pression.

Je rappelle que ces conditions individualisées visent à limiter le risque de récidive, et ce dans le cadre de l'intérêt public mais également et surtout dans le cadre de l'intérêt des victimes. Le contrôle du respect de ces conditions est essentiel pour s'assurer de la protection des victimes et du bon déroulement du processus de réinsertion.

C'est l'État fédéral qui est responsable de la surveillance de ces détenus. Il est donc selon moi inacceptable qu'il transfère une nouvelle fois le poids de cette charge aux zones de police sans compensation.

Le chef de corps de La Louvière, Eddy Maillet, le dit d'ailleurs très clairement: pendant que les policiers rédigent ces 600 procès-verbaux, ils ne font pas de contrôle en rue de personnes, de véhicules. Ce sont des missions fédérales, assumées localement sans les moyens nécessaires.

Madame la ministre, comptez-vous demander au gouvernement d'accorder davantage de moyens humains et financiers aux polices locales, en particulier dans les zones où le recours à la surveillance électronique a explosé?

Comptez-vous mettre en place un mécanisme de suivi transparent des procès-verbaux dressés pour non-respect des conditions, afin que les agents sachent que leur travail est utile et suivi d'effets?

11.02 Annelies Verlinden, ministre: Monsieur Prévot, dans une analyse récente des tâches essentielles, la Commission Permanente de la Police Locale a souligné l'augmentation des tâches liées au contrôle de l'exécution des peines. Ainsi, selon des données policières du 14 octobre, quelque 60 517 personnes doivent actuellement faire l'objet d'un suivi, avec dans certains cas une visite à domicile.

Il s'agit des différentes modalités de peine, des congés pénitentiaires, des conditions de probation, des autorisations de sortie, des décisions du tribunal d'exécution des peines, etc. Le nombre de procès-verbaux dressés pour non-respect des conditions est en constante augmentation, d'environ 10 000 en 2020 à 26 000 en 2024. Le suivi est actuellement effectué par l'application I+Belgium, qui sera prochainement remplacée par l'application JustSignal.

Je plaide en faveur d'une approche globale et structurelle dans laquelle une justice efficace et bien fonctionnelle, renforcée par une politique pénitentiaire digne et correcte, revêt une importance capitale. Il s'agit là d'une responsabilité partagée par les pouvoirs publics. Nos prisons sont confrontées à un problème de surpopulation. Pour traiter ce problème et aussi pour favoriser la réintégration des condamnés dans la société, on choisit toujours dans le cadre légal la peine la plus appropriée. Et je suis consciente que cela peut représenter une charge de travail supplémentaire pour la police locale. Il appartient alors au ministre compétent de prévoir les moyens supplémentaires nécessaires.

De plus, il se tient actuellement une réflexion sur la révision de la norme KUL, norme de financement des zones de police, qui pourrait éventuellement inclure ce type d'éléments dans les calculs. Parallèlement, une réflexion globale a été entamée sur les tâches clés des services de police.

11.03 Patrick Prévot (PS): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse.

J'entends évidemment que vous partagez le constat qui est le mien, mais qui est aussi celui du chef de corps de La Louvière et, partant, celui de nombre de ses collègues. Vous entendez que cette charge s'alourdit pour la police locale. Et puis, de votre réponse, je retiens qu'il appartient au ministre compétent de mesurer les besoins nécessaires. Cela tombe bien, puisque c'est votre collègue avec lequel vous vous réunissez régulièrement.

Si nous pouvons partager le constat que ces aménagements de peine sont souvent nécessaires en vue d'une réinsertion, il serait de bon ton de prévoir les moyens suffisants pour que nos polices locales puissent exécuter ces tâches supplémentaires. Dès lors, je vous renvoie la balle, ainsi qu'à votre collègue. Il faut prévoir en effet les moyens nécessaires à l'accomplissement efficace de ce travail par nos polices locales.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

12 **Samengevoegde vragen van**

- Kristien Van Vaerenbergh aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het aanwijzen van rechters voor de tuchtraden voor gerechtsdeurwaarders" (56008426C)
- Pierre Jadoul aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De tuchtraad voor de notarissen en de gerechtsdeurwaarders (vervolgvraag)" (56008751C)
- Jeroen Soete aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Een tuchtraad en tuchtrecht voor gerechtsdeurwaarders en notarissen" (56009582C)

12 **Questions jointes de**

- Kristien Van Vaerenbergh à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La désignation de juges pour les conseils de discipline des huissiers de justice" (56008426C)
- Pierre Jadoul à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le conseil de discipline pour les notaires et les huissiers de justice (suite)" (56008751C)
- Jeroen Soete à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Un conseil de discipline et un droit disciplinaire pour les huissiers de justice et les notaires" (56009582C)

12.01 **Kristien Van Vaerenbergh (N-VA):** Mevrouw de minister, sinds ongeveer een jaar is er een tuchtraad opgericht. Zij die erin zetelen, hebben een mandaat gekregen voor drie jaar. Hoewel de tuchtraad werd opgericht, blijkt hij in de praktijk nog steeds niet te werken. Dat brengt natuurlijk aanzienlijke risico's met zich voor de geloofwaardigheid van het ambt.

De deurwaarders zijn zelf naar een aantal hoorzittingen in de commissie voor Justitie gekomen en ze hebben dat hier ook gemeld. Ze trekken aan de alarmbel, want indien er niet snel voor een oplossing wordt gezorgd, zullen onvermijdelijk vele dossiers zonder gevolg blijven. Dat ondermijnt natuurlijk ook weer het vertrouwen in justitie en in de rechtsstaat, en het brengt de betrokken partijen in een onzekere positie.

Mevrouw de minister, wanneer zal de tuchtraad voor notarissen en gerechtsdeurwaarders wel operationeel zijn? Waarom worden de aanhangig gemaakte zaken op dit ogenblik niet behandeld?

Welke concrete stappen werden er tot op heden gezet om het probleem op te lossen en ervoor te zorgen dat de tuchtraad wel werkt?

Ook heb ik enkele cijfers opgevraagd, maar het is behapbaar om ze mee te delen in een mondelinge vragensessie, meen ik. Hoeveel tuchtdossiers zijn er op dit ogenblik gemeld? Hoeveel zijn er al behandeld? Hoeveel zijn er hangende? Kunt u daarbij een onderscheid maken naargelang de beroepsgroep waarvoor de tuchtdossiers aanhangig zijn?

12.02 **Pierre Jadoul (MR):** *Madame la ministre, le 16 juillet dernier je vous interrogeais au sujet du nouveau Conseil disciplinaire des notaires et huissiers de justice. Je regrettais que cette instance ne soit toujours pas en ordre de marche. Force est de constater que les choses n'ont malheureusement toujours pas évolué...*

Pour rappel, ce nouveau tribunal doit garantir un fonctionnement indépendant de la profession et permettre de sanctionner les notaires et huissiers qui ne respectent pas les règles. Vu les pratiques abusives au sein de la profession d'huissier qui ont été dénoncées récemment et à propos desquelles notre commission procède à des auditions, il apparaît essentiel d'avoir une instance qui soit pleinement fonctionnelle!

Dans votre réponse, vous indiquiez que "le nouveau Conseil de discipline pour les notaires et les huissiers de justice a déjà traité quelques dossiers urgents en fonction de leur délai de prescription et est ainsi déjà partiellement opérationnel".

Il me revient toutefois du terrain qu'à ce jour, il y aurait 33 affaires en attente de traitement devant le conseil disciplinaire et 12 en cours de dépôt devant le conseil de discipline. Mais aucune plainte visant un huissier de justice n'aurait encore été examinée! Seul un dossier urgent introduit à l'encontre d'un notaire aurait été traité.

Ce retard est inquiétant dans la mesure où il contribue à un sentiment d'impunité entraînant au surplus une déception bien compréhensible dans le chef d'éventuelles victimes.

Madame la ministre,

- Qu'avez-vous entrepris, depuis ma dernière question sur le sujet le 16 juillet dernier, afin que les choses bougent enfin dans ce dossier?*
- Les besoins spécifiques en matière d'IT que vous mentionniez en juillet ont-ils été rencontrés?*
- La question de la rémunération des magistrats qui siègent au Conseil disciplinaire a-t-elle été réglée?*
- À quelle échéance, le Conseil de discipline sera-t-il, selon vous, effectivement en ordre de marche?*

12.03 Jeroen Soete (Vooruit): Mevrouw de minister, stelt u zich eens voor dat u als burger het slachtoffer wordt van een malafide notaris of gerechtsdeurwaarder die u op onrechtmatige kosten jaagt of onheus behandelt. U gaat verhaal halen bij de orde, die uw dossier naar de tuchtraad stuurt, waarna er vervolgens totaal niets gebeurt. Dat is in feite de situatie op het terrein de afgelopen drie jaar, aangezien het vorige tuchtorgaan in 2022 werd afgeschaft.

Dat zorgt voor veel frustratie, zowel bij de slachtoffers, die op zoek zijn naar gerechtigheid, als bij de beroepsgroepen zelf, die er uiteraard ook alle belang bij hebben om de cowboys uit hun sector te weren.

Na een eerder antwoord op vragen van mezelf en collega Jadoul, voor het reces, was ik enigszins gerustgesteld. Ik dacht dat er wel beweging in het dossier zou komen. Er moest nog een reglementje worden goedgekeurd en een IT-probleempje worden opgelost. Na een rondvraag op het terrein blijkt echter dat de situatie toch van kwaad naar erger evolueert.

Het resultaat is dat een werkende tuchtraad om die cowboys uit de sector te weren, volgens mij verder uit zicht is dan ooit. Ik hoor bijvoorbeeld de collega's verwijzen naar een dertigtal onbehandelde dossiers. Volgens de informatie waarover in beschik, wachten intussen zowat honderd dossiers van de beide beroepsgroepen al jaren op een behandeling. Welgeteld één zaak werd behandeld, gelet op het ernstige karakter ervan. Die andere zaken gaan niet over punten en komma's, maar over zware zaken, die eveneens behandeld moeten worden.

Mevrouw de minister, die situatie is onhoudbaar, onrechtvaardig en nefast voor de geloofwaardigheid van onze rechtsstaat. Dat is de reden waarom ik deze mondelinge vraag heb ingediend.

12.04 Annelies Verlinden, ministre: Chers collègues, pour rendre opérationnel le Conseil de discipline pour les notaires et les huissiers de justice, le siège a nommé en juin 2024 un président néerlandophone et un président francophone, ainsi que leurs suppléants, et a désigné le greffier. Des locaux ont également été mis à disposition par le tribunal de première instance de Bruxelles. Dans le cadre de cette opération, plusieurs réunions de concertation ont déjà eu lieu entre ma cellule stratégique et les présidents du Conseil de discipline, les groupes professionnels et l'administration.

Zo werd de vergoeding van de voorzitter, die momenteel is vastgelegd in het koninklijk besluit van 25 juli 2024, meermaals besproken. Die vergoeding moet immers in verhouding staan tot de werklust van de opdracht, uiteraard rekening houdend met het wettelijke kader. Daarover werd ook een schrijven gericht aan het College van de hoven en rechtbanken.

Om de digitale neerlegging en digitale behandeling van dossiers mogelijk te maken, zullen de bestaande applicaties maximaal worden gebruikt, uiteraard met de technische aanpassingen die nodig zijn om die toepassingen volledig operationeel te maken binnen de tuchtraad. Vanuit mijn beleidsceel werden de nodige contacten gelegd om dat zo spoedig mogelijk in orde te brengen.

En outre, afin de faciliter le fonctionnement du Conseil de discipline, d'actualiser et de clarifier certaines dispositions ainsi que d'apporter des corrections techniques ou terminologiques, plusieurs modifications du Code judiciaire ont été insérées dans un avant-projet de loi portant dispositions diverses. Il prévoit également que le greffier désigné peut être remplacé par la voie d'une nomination ou d'un recrutement en surnombre. Cet avant-projet est actuellement soumis pour avis au Conseil d'État.

Tot slot werd een eerste ontwerp van huishoudelijk reglement, zoals goedgekeurd door de algemene vergadering van de tuchtraad, geanalyseerd door de FOD en nadien ter advies voorgelegd aan de

Nationale Kamer van notarissen en de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders. Die adviezen, alsook de opmerkingen van de administratie, dienen te worden behandeld en eventueel goedgekeurd door de algemene vergadering van de tuchtraad, zodat het finale ontwerp kan worden goedgekeurd bij ministerieel besluit.

Het College van de hoven en rechtbanken heeft mij evenwel geïnformeerd dat de in 2024 aangestelde voorzitters van de tuchtraad, samen met een van hun plaatsvervangers, hun ontslag hebben ingediend. Aan de ontslagnemende voorzitters van de tuchtraad werd gevraagd om het College van de hoven en rechtbanken zo spoedig mogelijk te informeren over de stappen die zij zullen zetten om de werking van de tuchtraad te verzekeren in afwachting van de aanduiding van nieuwe voorzitters.

En collaboration avec mon administration, ma cellule stratégique continue de suivre ce dossier de près afin que le Conseil de discipline soit pleinement opérationnel dans les meilleurs délais.

12.05 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor de verduidelijking.

Er zijn blijkbaar heel wat problemen, zoals de vergoeding van de voorzitters, de applicaties, het huishoudelijk reglement, waaromtrent er wel wat beweging is, en het ontslag van 24 voorzitters. Ik hoop dat we daar snel orde op zaken kunnen zetten en dat die wetsaanpassing snel kan gebeuren, want het is heel belangrijk dat dat orgaan operationeel wordt. Het kan niet dat men die dossiers laat opstapelen, want de slachtoffers verdienen dat hun zaak tijdig wordt behandeld. Ik volg dat verder op.

12.06 Pierre Jadoul (MR): Je vous remercie, madame la ministre, pour les éléments qui contribuent à établir que ce dossier progresse effectivement. Il le fait peut-être un peu lentement, si vous me permettez cette remarque. Je ne vous en impute évidemment pas l'entière responsabilité.

Il est clair que la presse a déployé tous les moyens possibles à travers des reportages et des enquêtes, ce qui a conduit à parler de ce qui a été appelé "l'industrie de la dette" – à tort ou à raison, je ne me prononcerai pas là-dessus pour l'instant. La commission de la Justice a consacré un nombre considérable d'heures à des auditions dans ce cadre.

Je pense, en tout cas, que l'absence de fonctionnement du Conseil de discipline crée un véritable sentiment d'impunité dans le chef des intéressés. Le jour où ce Conseil sera en place, il devra sans doute constater que le délai raisonnable a expiré pour un certain nombre de plaintes déposées, ou considérer qu'il n'y a plus d'intérêt à poursuivre certaines procédures.

Il me semble donc qu'il existe un vrai problème démocratique autour de la mise en place effective de ce Conseil de discipline. Je ne comprends pas bien pourquoi cela a bien fonctionné – ou semble fonctionner – du côté des notaires, alors que ce n'est manifestement pas le cas pour les huissiers.

Je suis soucieux et vraiment préoccupé par cette situation. Je vous remercie de veiller à ce qu'elle ne perdure pas.

12.07 Jeroen Soete (Vooruit): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw verduidelijkend antwoord.

Ik volg de collega's in hun standpunt dat het de hoogste tijd is dat de tuchtraad operationeel wordt. Anders hebben de cowboys in de sector vrij spel en daarvan zijn de mensen uiteindelijk de dupe.

De huidige situatie hebt u meer dan deels geërfd. Er sluimeren verschillende conflicten waaraan u geen schuld hebt. U zit echter wel in de positie om het dossier te deblokken, bijvoorbeeld als koninklijk bemiddelaar of koninklijk ontbijter, zolang u er maar in slaagt om een doorbraak te forceren. Zoals u zelf aangaf, het ontslag van die voorzitters, dat blijkbaar werd ingediend bij het College, is zeer zorgwekkend. Het is goed mogelijk dat er daardoor opnieuw geen doorbraak zal komen.

De slotsom is dat er wel stappen vooruitgezet worden, maar dat de situatie nog steeds zorgelijk is en dat er op zeer korte termijn geen beterschap in zicht is.

Ik wil nogmaals oproepen om al uw bemiddelingskwaliteiten en diplomatieke kwaliteiten in te zetten, om werk te maken van een werkende tuchtraad.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

13 Vraag van Kristien Van Vaerenbergh aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De operationalisering van de eBox voor gerechtsdeurwaarders" (56008429C)

13 Question de Kristien Van Vaerenbergh à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La concrétisation de l'eBox pour les huissiers de justice" (56008429C)

13.01 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Binnen de context van de digitalisering die Justitie uitrolt in al haar geledingen, geven ook de beroepsgroepen bij gerechtsdeurwaarders aan dat hun werking gebaat zou zijn bij een modern en performant informaticasysteem. Zij vragen met aandrang naar de invoering van de e-box. Een dergelijk systeem, waarbij documenten veilig elektronisch kunnen worden verstuurd en ontvangen, analoog aan de manier waarop dat in de banksector gebeurt op basis van domiciliëring en digitale handtekening, zou hen in staat stellen om hun opdrachten sneller en efficiënter uit te voeren. Dit verzoek sluit bovendien ook aan bij de doelstellingen in het regeerakkoord en de aanpassingen waarvan sprake zijn bovendien kosteloos.

Daarom heb ik volgende vragen voor u:

Welke concrete stappen heeft u reeds ondernomen om de implementatie van de e-box voor gerechtsdeurwaarders mogelijk te maken?

Wat is de geplande timing? Wanneer verwacht u de volledige operationalisering van dit systeem?

Wanneer zal u ervoor zorgen dat het nodige KB wordt gepubliceerd?

13.02 Minister **Annelies Verlinden**: Wat de eBox Burger en Onderneming op zich betreft, wijs ik erop dat deze niet onder mijn bevoegdheid valt, maar onder die van mijn collega's die bevoegd zijn voor Digitale Transformatie enerzijds, voor wat de eBox betreft, en voor Sociale Zaken anderzijds, voor wat de eBox Onderneming betreft. Voor specifieke vragen daarover verwijs ik u graag door.

Wat mijn bevoegdheid betreft, kan ik wel enkele elementen meegeven. Wettelijk gezien lijkt op dit moment niets het gebruik van de eBox Burger en Onderneming door de deurwaarders voor het veilig versturen en ontvangen van documenten in de weg te staan. Deze beroepsgroep valt immers inderdaad onder de in artikel 2, eerste lid, f, van de wet van 27 februari 2019 bedoelde categorie van gebruikers van de eBox Burger en Onderneming. Een bijkomend koninklijk besluit lijkt a priori niet vereist om de implementatie van die eBox en het gebruik ervan door de gerechtsdeurwaarders mogelijk te maken.

Wel zal de eBox op korte termijn bij koninklijk besluit worden aangeduid als het gerechtelijk elektronisch adres, zoals bedoeld in artikel 32 van het Gerechtelijk Wetboek, zodat het in de toekomst voor de deurwaarders in nog meer gevallen mogelijk zal zijn om stukken elektronisch te betekenen. De bijbehorende wijzigingen aan het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de betekening op elektronische wijze zullen in werking treden op 1 juni van volgend jaar.

13.03 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, mevrouw de minister.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

14 Question de Julien Ribaud à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le Service des Tutelles" (56008430C)

14 Vraag van Julien Ribaud à Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De Dienst Voogdij" (56008430C)

14.01 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Madame la ministre, le Service des Tutelles est, jusqu'à présent, responsable du contrôle de l'âge des réfugiés mineurs non accompagnés et ceci relève de votre

compétence.

Sur le plan organisationnel, deux décisions politiques parallèles concernent le Service des Tutelles: le Pacte européen sur la migration et l'accord du gouvernement.

Le Pacte européen sur la migration stipule que des tests d'âge doivent être effectués par un organisme indépendant. On lit dans l'accord de gouvernement que cette tâche sera confiée au CGRA, même si toute l'expertise se trouve au sein du Service des Tutelles. Le CGRA sera intégré dans un SPF Migration, ce qui mettra potentiellement en péril son indépendance.

Le CGRA ne souhaite, désormais, reprendre qu'une partie des examens visant à déterminer l'âge, à savoir uniquement ceux des demandeurs de protection internationale. L'avenir du Service des Tutelles est donc incertain, tout comme la garantie que les examens visant à déterminer l'âge seront correctement effectués. La Belgique a récemment été condamnée pour avoir mal effectué un test visant à déterminer l'âge.

D'où mes questions, madame la ministre. Quels sont les projets concernant le Service des Tutelles? Pourquoi a-t-on décidé de transférer les examens visant à déterminer l'âge au CGRA? Que comptez-vous faire pour conserver l'expertise du Service des Tutelles? Comment allez-vous veiller à ce que la Belgique ne soit plus condamnée pour mauvaise exécution des tests visant à déterminer l'âge? Allez-vous respecter le Pacte sur la migration et veiller à ce que les tests visant à déterminer l'âge soient effectués par un organisme indépendant?

14.02 Annelies Verlinden, ministre: Oui, merci collègue Ribaud.

L'accord de gouvernement prévoit un regroupement de l'Office des étrangers, du CGRA, de Fedasil et du CCE sous la direction d'un SPF Migration.

Une nouvelle instance responsable de la politique et de la protection des MENA sera également incluse. L'intention est d'attendre la création du SPF Migration avant d'y transférer le reliquat des compétences du Service des Tutelles. L'indépendance des tuteurs devra impérativement y être garantie.

Le règlement 2024/1348 du 14 mai 2024, instituant une procédure commune en matière de protection internationale dans l'Union, prévoit qu'en cas de doute quant à la minorité d'un demandeur, l'autorité responsable de la détermination peut entreprendre une évaluation de l'âge. L'autorité responsable de la détermination est définie comme un organe quasi juridictionnel ou administratif d'un État membre qui est responsable de l'examen des demandes de protection internationale et qui est compétent pour prendre des décisions au stade de la procédure administrative. Ces définitions correspondent aux compétences du CGRA.

Le règlement étant directement applicable, l'évaluation de l'âge des demandeurs de protection internationale devait être transférée au CGRA. Le Service des Tutelles dispose d'une solide expérience en matière d'identification des MENA déclarés et de la tutelle exercée sur les MENA.

Il a été consulté dans le cadre de l'élaboration de la nouvelle procédure par le CGRA et il reste disponible pour partager son expertise. En outre, son expertise ne se limite pas à l'évaluation de l'âge des demandeurs de protection internationale et le service entend continuer à mobiliser et à développer son expertise au travers des compétences qui lui sont attribuées dans le cadre du pacte.

La procédure d'évaluation de l'âge a été modifiée à la suite de l'arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme du 6 mars 2025. Désormais, un entretien est réalisé avec le jeune par un agent spécialement formé à l'accueil des mineurs afin de rechercher si le doute sur la minorité peut être levé par d'autres moyens moins intrusifs qu'un test médical.

Si un test médical est envisagé, le jeune est informé du déroulement d'un test, de la possibilité de refuser un test médical et des conséquences d'un refus et a la possibilité de poser des questions. Son consentement écrit est recueilli.

La procédure d'évaluation de l'âge des jeunes demandeurs de protection internationale prévue par le pacte est incompatible avec l'arrêt de la Cour. La mise en place d'une procédure d'évaluation de l'âge

pour les jeunes demandeurs de protection internationale relève de la compétence du CGRA qui devra s'assurer de sa conformité aux enseignements de l'arrêt de la Cour précité. Les règlements européens sont obligatoires dans tous leurs éléments et directement applicables dans tous les États membres de l'Union. Par conséquent, les dispositions des règlements composant le pacte devront impérativement être respectées.

14.03 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Je vous remercie, madame la ministre, pour votre réponse.

J'entends que l'indépendance doit être garantie, ce qui est une bonne chose. Toutefois, je reste un peu sur ma faim, de même que le personnel du Service des Tutelles qui attend depuis trop longtemps la clarté sur son avenir. Nous continuerons donc à vous interpeller ainsi que votre collègue, la ministre Van Bossuyt, pour savoir ce qu'il en sera de cette expertise totalement nécessaire sur le terrain.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

15 Vraag van Sam Van Rooy aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De erkenning van de islam" (56008514C)

15 Question de Sam Van Rooy à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La reconnaissance de l'islam" (56008514C)

15.01 Sam Van Rooy (VB): Mevrouw de minister, het Grondwettelijk Hof heeft een deel van het Vlaamse decreet vernietigd dat betrekking heeft op de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, omdat de regels rond buitenlandse financiering volgens het Hof een onevenredige inmenging vormen in de vrijheid van godsdienst.

De erkenning van de islam als eredienst leidt ertoe dat de islam aanspraak kan maken op subsidies, dus belastinggeld. Deze vernietiging door het Grondwettelijk Hof betekent dat de belastingbetaler ook betaalt voor moskeeën die onder controle staan van buitenlandse jihadistische of fundamentalistische regimes, organisaties, netwerken en bewegingen.

Dat staat nog los van andere privileges die de islam als erkende godsdienst geniet, met name godsdienstonderwijs in scholen, toegang tot publieke instellingen zoals gevangenissen, het leger en ziekenhuizen voor geestelijke bijstand, eveneens betaald door de overheid, en rechtspersoonlijkheid via besturen van de eredienst, waardoor men personeel kan aanwerven, eigendom verwerven en beheren en juridisch kan optreden.

Last but not least geeft de overheid, door de islam te erkennen, symbolisch legitimiteit, maatschappelijke status en zichtbaarheid aan de islam. Deze privileges zijn bedoeld voor religies en niet voor totalitaire politieke ideologieën zoals de islam, ook niet, mevrouw de minister, wanneer die sluw verpakt is als een religie.

De islam staat vijandig tegenover de democratie, de rechtsstaat, de vrije samenleving, de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen en ook de godsdienstvrijheid. Dat stellen we vast in de islamitische wereld, waar geen enkel land te vinden is waar godsdienstvrijheid geldt.

Mevrouw de minister, ten eerste vraag ik uw reactie op die vernietiging van een deel van het Vlaamse decreet door het Grondwettelijk Hof.

Ten tweede vraag ik of u stappen wilt zetten om de erkenning van de islam in te trekken en zo neen, waarom niet.

15.02 Minister Annelies Verlinden: Collega, de financiering van de islam door de FOD Justitie bestaat uit de jaarlijkse subsidie aan het representatieve orgaan en de wedden van het personeel. Het gebruik van die financiering wordt opgevolgd en gecontroleerd conform het wettelijke kader, net zoals dat ook voor andere erediensten gebeurt en voor de vrijzinnigheid en het boeddhisme.

Het Grondwettelijk Hof heeft inderdaad enkele artikelen uit een Vlaams decreet vernietigd. Als federaal minister van Justitie respecteer ik evident de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. De Vlaamse overheid zal nu ongetwijfeld bekijken welk gevolg ze aan dat arrest wil geven. Het arrest heeft geen

gevolgen voor de federale erkenning van de islam, die in 1974 bij wet erkend werd als eredienst.

15.03 Sam Van Rooy (VB): Mevrouw de minister, het zal u misschien ontgaan zijn, maar er is zonet een terreuraanslag vrijdeld waarbij drie jonge moslims betrokken waren die zich beroepen op de islam, met recht moet ik er helaas aan toevoegen. Dat is dus het systeem dat in dit land niet alleen wordt erkend, maar ook wordt gesubsidieerd.

Ik herhaal, er is geen enkel land ter wereld waar de islam heerst in het regime of bij de bevolking en waar tolerantie, vrijheid en democratie heersen. Dat is geen toeval. Hoe sterker de islam is in de samenleving, hoe sterker de samenleving is geïslamiseerd, hoe onvrij, hoe slechter het is voor niet-moslims, vrouwen en homoseksuelen.

Mochten de bronnen van de islam, de Koran en de Hadith, vandaag geschreven worden, dan zouden die, mevrouw de minister, direct verboden worden of minstens op eenzelfde manier behandeld worden als *Mein Kampf*.

Dat België deze ideologie van onderdrukking, geweld en terreur rijkelijk subsidieert, en dat de belastingbetaler in dit land al minstens 100 miljoen euro moest dokken voor die islamisering en dus uiteindelijk zijn eigen ondergang, vind ik werkelijk onbegrijpelijk. Het is een van de grootste naoorlogse schandalen in dit land.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

16 Vraag van Alain Yzermans aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De kracht van de detentiehuisen" (56008523C)

16 Question de Alain Yzermans à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La force des maisons de détention" (56008523C)

16.01 Alain Yzermans (Vooruit): De vraag is al gedeeltelijk behandeld, maar ik wil er toch nog even op ingaan. Er zou kunnen worden gesteld dat detentiehuisen slechts een druppel op een hete plaat zijn, maar zo mogen we ze zeker niet beschouwen, aangezien het om een heel specifieke vorm van detentie gaat. Jammer genoeg vertegenwoordigen ze slechts minder dan 2 % van de totale gevangenispopulatie. De kracht van het systeem schuilt in het herstelgerichte, trajectgerichte, kleinschalige en nabije karakter.

Iedereen kent het systeem. Ik ben zelf het detentiehuis in Kortrijk gaan bezoeken. Wat mij daar opviel, is de nadruk op het toepassen van strenge interne regels, vooral met betrekking tot agressie en het drugsbeleid. Dat blijft een problematisch gegeven, niet enkel in de gevangenissen maar ook in de detentiehuisen.

De eerste opmerking die ik wil maken en die gepaard gaat met een gepaste vraag, betreft de toekomst van het detentiehuis in Kortrijk, waar 77 gedetineerden gehuisvest zijn. Er is een probleem op lange termijn. In 2026 zou de concessie eindigen. Het gebouw is overgenomen door de Kulak. Er bestond een toekomstperspectief voor het detentiehuis in de stad binnen een justitiegebouw, maar dat is weggefallen. Hoe moet men daar nu verder, goed wetende dat die 77 personen ongeveer de helft vertegenwoordigen van de al kleine capaciteit van onze detentiehuisen? Dat is een belangrijke vraag. Kan het detentiehuis van Kortrijk blijven bestaan en op welke manier?

De tweede vraag betreft de ideale norm. Er wordt hier gesproken over 77 personen, verdeeld over 4 afdelingen, terwijl een ideale norm tussen 30 en 50 gedetineerden ligt, om hen goed te kunnen opvolgen.

Wat is de stand van zaken van het masterplan infrastructuur? Op die vraag werd eerder al geantwoord tijdens de behandeling van een vraag van volksvertegenwoordiger Dillen.

De vierde vraag gaat over de stand van zaken rond het detentiehuis in Genk, waarover wij niet veel meer vernemen. Wellicht heeft dat te maken met de locaties die u hebt benoemd. Hoe staat u echter tegenover de heel specifieke doelgroepen, zoals detentiehuisen voor vrouwen en voor jongvolwassenen? Dat zijn vijf concrete vragen.

16.02 Minister **Annelies Verlinden**: Collega, het verheugt mij dat ook u het concept van kleinschalige detentie erg genegen bent. Ik wil dit graag opvatten als een gezamenlijke zoektocht naar nieuwe locaties. Als u er een aantal weet, mag u mij dat zeker laten weten. Er staan al een aantal nieuwe locaties op onze radar. Begin deze maand heb ik een brief gestuurd naar alle provinciegouverneurs om te vragen om geschikte sites en bereidwillige lokale besturen in hun provincie te identificeren. U weet dat dit geen gemakkelijke opdracht is. Onze ambitie is duidelijk: inzetten op kleinschalige detentie en daardoor nog meer kwalitatieve herstelgerichte detentie creëren. Hiervoor is echter de steun van verschillende partners noodzakelijk.

We zijn goed op de hoogte van de situatie in Kortrijk en werken samen met de Regie aan een duurzame oplossing. Op dit moment kan ik niet verzekeren dat het initiatief op die specifieke site kan blijven doorgaan. Dat hangt af van de gesprekken met de eigenaar. Ik kan u daarentegen wel verzekeren dat er binnen dezelfde regio een alternatieve oplossing zal worden voorzien voor het detentiehuis in Kortrijk, indien nodig.

Wat de schaalgrootte betreft, de huidige capaciteit van het detentiehuis in Kortrijk is inderdaad hoog. Ze is de hoogste in vergelijking met alle bestaande en geplande detentiehuizen. Binnenkort openen nog detentiehuizen met een capaciteit van 40 bewoners. Het model van detentiehuizen is relatief nieuw. Daarom willen we ervaring opdoen met verschillende vormen, zodat we op termijn beter kunnen inschatten welke vorm het meest beheersbaar is en de beste resultaten oplevert.

U verwijst in uw vraag naar de uitdaging van het werken met verschillende afdelingen. Onderzoek toont aan dat het werken met kleine leefgroepen van maximaal 15 personen cruciaal is om kleinschalig en op maat te kunnen werken. Mijn visie is te streven naar een goede balans tussen kwantiteit en kwaliteit. Dit doen we in samenspraak met mensen uit de praktijk, op basis van onderzoek en in overleg met vzw De Huizen.

Wat het masterplan gevangenis betreft, voeren we de goedgekeurde masterplannen van de vorige regering verder uit. Momenteel werken we, op basis van de evaluatie van masterplan 3bis, aan het opstellen van masterplan 4. Dit moet ervoor zorgen dat Justitie ook in de komende jaren over voldoende en conforme gevangenis capaciteit beschikt. Nieuwe detentiehuizen zullen daarin worden opgenomen. De eerstvolgende openingen betreffen de detentiehuizen in Genk, Jemeppe-sur-Sambre, Antwerpen en de reeds eerder door mij opgesomde locaties. De opening van het detentiehuis in Genk wordt gepland tegen eind 2026.

Tot slot streven we niet alleen naar een uitbreiding van de capaciteit maar ook naar differentiatie. We onderzoeken momenteel, samen met de deelstaten, de mogelijkheden om detentiehuizen of specifieke afdelingen binnen detentiehuizen te ontwikkelen voor doelgroepen zoals jongvolwassenen en psychisch kwetsbare gedetineerden. Bij die analyse wordt rekening gehouden met de concrete noden, de haalbaarheid en de locatie van de geplande nieuwe detentiehuizen.

16.03 **Alain Yzermans** (Vooruit): Mevrouw de minister, het verheugt me dat we op dezelfde golflengte zitten. Als burgemeester van Houthalen-Helchteren heb ik de brief ook ontvangen. We zullen ten gronde onderzoeken welke mogelijkheden er zijn in de regio. Het is belangrijk dit concept te promoten, ook via de gouverneurs. Dit initiatief is overigens via de gouverneurs verlopen. Ik ondersteun dit innovatieve project.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

17 **Samengevoegde vragen van**

- **Alexia Bertrand** aan **Vincent Van Peteghem** (VEM Begroting, belast met Administratieve Vereenvoudiging) over "Bijkomende middelen ter versterking van het justitieapparaat" (56008672C)

- **Sarah Schlitz** aan **Vincent Van Peteghem** (VEM Begroting, belast met Administratieve Vereenvoudiging) over "De begrotingsbesprekingen en de verhoging van de middelen voor de justitie" (56008925C)

17 **Questions jointes de**

- **Alexia Bertrand** à **Vincent Van Peteghem** (VPM Budget, chargé de la Simplification administrative) sur "Des moyens supplémentaires visant au renfort de l'appareil judiciaire" (56008672C)

- **Sarah Schlitz** à **Vincent Van Peteghem** (VPM Budget, chargé de la Simplification administrative) sur "Les discussions budgétaires et la hausse des moyens pour la justice" (56008925C)

17.01 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je ne vous apprendrai rien, notre système judiciaire est souffrant. Tout le secteur de la justice tire la sonnette d'alarme depuis des mois, et pour cause, car d'après les derniers chiffres, seulement 0,22 % du PIB belge est consacré au secteur de la justice, contre 0,33 % pour la moyenne européenne. Nous n'avons d'ailleurs que 14,4 magistrats par 100 000 habitants, contre 22 en moyenne dans l'Union européenne. En résumé, la justice est à la fois sous-financée et sous-dotée, car il est difficile de recruter en raison de ses dysfonctionnements. Il est donc grand temps d'obtenir pour la justice des moyens supplémentaires.

Vous me rejoignez, je pense, sur ce constat. Vous avez d'ailleurs récemment déclaré dans la presse avoir réclamé une hausse de budget d'un milliard d'euros, la moitié destinée au fonctionnement de la justice et l'autre pour la Régie des Bâtiments. C'était un signal utile et fort pour tout le secteur, qui l'attendait depuis longtemps.

Madame la ministre, pouvez-vous nous dire où en sont les discussions budgétaires au sein du gouvernement, en particulier pour le refinancement de la justice? J'imagine qu'il y a des réunions intercabinets par secteur. Pouvez-vous nous dire où cela en est? Au moment même où je vous parle, plusieurs dépêches tombent: un saut d'index serait introduit et ne concernerait que les pensions des fonctionnaires. Le monde de la justice serait-il également concerné? Les magistrats doivent-ils à nouveau craindre pour leur pension? Pensez-vous trouver un accord sur la hausse d'un milliard d'euros? Quelle somme estimez-vous pouvoir obtenir réellement dans cette négociation? Avez-vous des alliés pour obtenir cette somme, ou chacun défend-il ses propres intérêts au sein du gouvernement?

17.02 **Annelies Verlinden**, ministre: On a déjà beaucoup parlé des budgets pour la justice ainsi que des demandes de budgets supplémentaires qui sont d'après moi nécessaires au fonctionnement et à la réalisation des ambitions mentionnées dans l'accord de gouvernement. Comme le ministre Van Peteghem l'a indiqué, je ne demande pas ce milliard en une fois, dans le cadre des discussions budgétaires qui sont tout à fait actuelles en ce moment.

Je vous confirme être suffisamment réaliste pour tenir compte de la situation budgétaire de notre pays. J'ai toutefois aussi le devoir, en ma qualité de ministre de la Justice, de me prononcer sur les nécessités et les besoins de la Justice. Il s'agit donc de faire preuve de réalisme et il faut pouvoir digérer les budgets supplémentaires. Nous devons fournir un effort continu pour investir sur le long terme et pour rectifier tous les problèmes fondamentaux qui demeurent au sein de la Justice.

La semaine dernière, je n'ai entendu personne me dire qu'il n'était pas nécessaire d'investir dans la Justice. Ces investissements concernent aussi bien la surpopulation, les cadres et le personnel des cours et tribunaux qui assurent un soutien aux magistrats que les applications modernes telles que l'alarme anti-harcèlement et les applications numériques qui sont nécessaires pour garantir à la Justice un fonctionnement moderne et à long terme.

Je me dois de dire que le fait de faire de la sécurité une priorité sur papier ne suffira pas. C'est pourquoi je demande des moyens à la hauteur de la gravité de la situation sur le terrain. Il ne s'agit pas ici de ma position personnelle, je suis aussi la voix de toutes les personnes qui sont actives dans le monde de la justice, et j'ose espérer que vous me soutiendrez dans ces démarches.

Je suis prête à offrir un miroir aux personnes qui s'insurgent publiquement contre l'augmentation de la violence et des récits qui nous reviennent chaque semaine à ce sujet mais qui font la sourde oreille lorsqu'il est question de moyens supplémentaires. Ne le faites pas pour la ministre de la Justice mais bien pour la sécurité des citoyens de notre pays.

17.03 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Merci pour vos mots forts, madame la ministre.

Vous avez raison et je pense qu'aujourd'hui, chaque citoyen qui est confronté à la justice, concrètement, se demande où elle est. Quand on voit l'état de délabrement des bâtiments, quand on voit les délais d'attente auxquels les gens sont confrontés, ce n'est pas digne d'un État comme le nôtre.

Et je pense que, parlant de choix politiques réalistes, vous me rejoindrez: investir dans la justice et faire en sorte que ceux qui en ont les moyens contribuent davantage qu'aujourd'hui au budget de l'État, c'est cela qui est réaliste. On ne peut pas continuer à avoir une situation pareille en termes de traitement de la justice. C'est cela qui est irréaliste. Et donc vous dites avoir du soutien, en effet on l'entend chaque semaine.

Ce n'est évidemment pas la même chose d'avoir une posture en plénière devant les caméras car on sait parfois que cela peut être différent dans les intercabinets. J'espère donc que chaque collègue présent ici en commission ou qui, chaque semaine, interpelle sur le sous-financement de la justice, plaide également auprès de son parti pour que des budgets soient débloqués pour la justice, pour les bâtiments, pour les magistrats et qu'ils ne permettent pas un saut d'index des pensions des magistrats ou une réduction des budgets alloués aux personnels de la justice, qui peine déjà aujourd'hui à recruter. Je vous souhaite beaucoup de succès dans cette négociation – qu'on espère finale –, madame la ministre.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Les questions n° 56008728C, n° 56008742C et n° 56008743C de M. Van Tigchelt sont reportées.

Je vais profiter de ce moment pour vous faire un point sur les questions qui ont été transformées en questions écrites. Les personnes qui sont encore présentes peuvent ainsi écouter si je me trompe ou si j'ai oublié quelque chose et le cabinet en est informé également.

La question n° 56008814C de Mme Meunier est reportée. La question n° 56008847C de M. Van Hoecke est transformée en question écrite. La question n° 56008892C de Mme Van Vaerenbergh est transformée en question écrite. La question n° 56008904C de M. De Smet est transformée en question écrite. Les questions jointes n° 56008970C de M. Patrick Prévot et n° 56009421C de M. Jadoul sont reportées. Les questions n° 56009038C de M. Van Hoecke et n° 56009052C de M. Dufrane sont reportées. La question n° 56009098C de M. Van Rooy est transformée en question écrite. La question n° 56009123C de Mme De Wit est transformée en question écrite. L'interpellation n° 56000150I de M. Van Hoecke et les questions jointes n° 56009203C de M. Bergers et n° 56009215C de Mme De Wit sont reportées. Les questions n° 56009154C et n° 56009157C de M. Van Hecke sont reportées. Les questions n° 56009298C de Mme Van Vaerenbergh et n° 56009310C de M. Van Hoecke sont transformées en questions écrites. La question n° 56009348C de Mme De Wit est transformée en question écrite. La question n° 56009398C de M. Van Hoecke est transformée en question écrite.

17.04 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mag ik even iets vragen?

Ik weet wel dat de minister langer wil blijven vandaag en dat wordt zeer gewaardeerd. Maar ik heb vanavond nog vier oudercontacten, dus ik kan spijtig genoeg maar tot 18.30 uur blijven. Normaal gezien is er voor morgenmiddag nog een vragensessie gepland. Is het de bedoeling dat die nog doorgaat, ja of neen? Dat is natuurlijk wel belangrijk. Als ik moet wachten tot na het reces, en daar de minister naar ik begrepen heb in de week daarna niet kan komen, heb ik er belang bij de vragen die ik vandaag niet meer kan stellen om te zetten in schriftelijke vragen.

Ik vraag het dus even. Is er voor morgen nog een sessie gepland, of niet? Ik ging daarvan uit, omdat het zo in de agenda stond. Maar ik weet niet of het nog de bedoeling is?

Le **président**: Une séance de questions orales est effectivement prévue demain. Si nous épuisons l'agenda d'aujourd'hui et que seules quelques questions se trouvent reportées, nous pourrions ne pas avoir de séance de questions demain.

À l'inverse, s'il reste 20 questions à l'issue de la réunion ce soir, la séance de demain sera maintenue. Les questions transformées en questions écrites le restent.

17.05 Sophie De Wit (N-VA): Ik moet naar een oudercontact. Ik zal er dus geen zicht op hebben hoever we zijn geraakt. Ik zou het liefst morgen de vragen komen stellen die ik alleen heb ingediend. Of zet ik die om in schriftelijke vragen? Ik heb er meer baat mee om snel een antwoord te krijgen dan dat ik nog drie weken moet verwijzen naar een schriftelijke vraag die ik zou hebben ingediend. Kan ik dat straks nog laten weten? Ik probeer gewoon pragmatisch te zijn. Ik begrijp het helemaal als u voor twee vragen geen vergadering wil organiseren.

Le **président**: Aujourd'hui on a prévu de continuer jusqu'à un peu après 19 heures. Je ne sais pas où on en sera à ce moment-là. *A priori*, une séance de questions orales est prévue demain, sauf s'il ne restait que peu de questions. Imaginons qu'il ne reste que peu de questions demain et que certaines des vôtres en fassent partie, on pourra encore demander à ce moment-là qu'elles soient transformées en questions écrites.

17.06 Sophie De Wit (N-VA): Mevrouw de minister, als ik de vragen die ik alleen heb ingediend, omzet in schriftelijke vragen, wanneer kan ik dan het antwoord verwachten? Is dat volgens de normale termijn voor schriftelijke vragen? Volgende week?

Le **président**: Oui, la semaine prochaine.

17.07 Sophie De Wit (N-VA): Dan zal ik straks bij u komen om de vragen die ik alleen heb ingediend en die ik niet heb kunnen stellen, om te zetten in schriftelijke vragen, mijnheer de voorzitter. Dan maak ik het niet te ingewikkeld. Ik kan mij voorstellen dat de minister hoopt om morgenmiddag niet te hoeven terug te komen voor enkele vragen.

Le **président**: Je vous remercie tous d'avoir fait preuve de bonne volonté en transformant certaines questions en questions écrites. Je propose qu'on continue avec l'ordre du jour tel qu'il est prévu.

18 Question de Khalil Aouasti à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La situation d'insécurité sociale dans laquelle se trouvent certains traducteurs-interprètes jurés" (56008758C)

18 Vraag van Khalil Aouasti aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De sociale onzekerheid voor sommige beëdigd vertalers-tolken" (56008758C)

18.01 Khalil Aouasti (PS): Je vous remercie, madame la ministre, d'être présente aujourd'hui et disponible demain.

Je voudrais simplement rappeler à nos collègues que tout cela demande beaucoup de travail. Si tout est transformé en écrit, alors peut-être faut-il envisager de laisser un délai de 30 jours aux agents, plutôt que de leur demander d'accomplir la tâche en deux ou trois jours. Cela serait sans doute plus respectueux envers toutes celles et ceux qui œuvrent en coulisses.

Madame la ministre, j'ai été contacté par une traductrice-interprète jurée qui m'a fait part d'une situation financière extrêmement préoccupante, directement liée aux délais de paiement des prestations effectuées pour le compte du SPF Justice.

Pour résumer, cette professionnelle travaille pour honorer ses engagements en tant qu'interprète jurée, mais se trouve aujourd'hui dans une situation critique. Elle a dépassé sa ligne de crédit, sa carte bancaire est bloquée, elle n'a reçu aucune rémunération depuis plusieurs mois, ce qui l'empêche de régler ses factures courantes. Elle a dû recourir à des emprunts familiaux pour couvrir ses dépenses élémentaires et est en incapacité de renouveler ses fournitures de travail. Par ailleurs, elle bénéficie d'un plan de paiement auprès du SPF Finances qu'elle n'arrive plus à respecter, alors même que le SPF Justice lui doit 24 000 euros de factures déjà émises. Elle a interpellé à plusieurs reprises les

autorités compétentes, y compris votre cabinet et d'autres ministres, sans obtenir de solution concrète.

Ce cas n'est malheureusement pas isolé: plusieurs traducteurs et interprètes jurés font état de retards de paiement chroniques qui mettent en péril leur activité professionnelle et leur subsistance. Vous imaginez bien que ce retard de 24 000 euros signifie qu'elle doit payer des impôts sur des sommes qu'elle n'a pas encore perçues, et pour lesquelles elle doit elle-même s'endetter.

Madame la ministre, quelles mesures concrètes entendez-vous prendre pour garantir le paiement régulier et rapide des factures émises par les traducteurs et interprètes jurés travaillant pour le SPF Justice? Comment pouvons-nous prévenir ces situations de précarité induites par ces retards? Comment assurer une communication transparente et réactive avec les prestataires concernés, qui, par sens du devoir, poursuivent leur activité alors même que cela les met en péril vital dans leur quotidien?

18.02 Annelies Verlinden, ministre: Avant de répondre à vos questions, je tiens à préciser qu'il est difficile d'apporter des éléments tangibles concernant le cas évoqué, sans savoir précisément de quel dossier il s'agit. Quoi qu'il en soit, les causes des retards de paiement sont liées au manque chronique de personnel pour traiter les états de frais et aux lourdeurs administratives induites par les procédures de taxation et de liquidation, ainsi que par l'application stricte des contraintes liées au contrôle budgétaire, qui entraîne des retards supplémentaires.

En outre, faute d'approbation ou en raison d'inattention dans la bonne gestion de leur comptabilité, les prestataires de services attendent parfois des mois avant de nous transmettre leurs demandes de paiement. Lors du contrôle des dossiers, les services constatent régulièrement des erreurs dans la rédaction des états de frais, ou l'absence d'informations indispensables au paiement, dont parfois l'approbation et/ou le réquisitoire. Des corrections doivent alors être demandées, ce qui allonge la procédure de paiement.

À la suite des recommandations du *spending review* de BOSA et de l'audit fédéral réalisé fin 2023 sur les frais de justice, le SPF Justice a élaboré un plan d'action. Parmi les actions prévues et en cours, il y a, notamment, l'analyse des incohérences ou des imprécisions dans les textes légaux; l'optimisation du processus du traitement des demandes de paiement; la mise en place de collaborations avec l'ordre judiciaire et d'autres partenaires pour l'exécution des actions correctrices et la sensibilisation au recouvrement des frais de justice et aux besoins des prestataires; l'optimisation des bases de données de gestion des états de frais en assurant leur enregistrement et envoi numérique systématiques; la réduction maximale des dépenses inutiles en matière de frais de justice; la révision et la simplification de la tarification en privilégiant un forfait fixe et en veillant à une application stricte des tarifs légaux; l'optimisation des structures administratives avec une redistribution des dossiers entre les différentes antennes pour pallier le manque de personnel dans certains bureaux de taxation.

Au 1er septembre, la durée moyenne de traitement des dossiers était de 49 jours. Le recrutement de personnel est en cours afin de renforcer les services. Ces nouveaux collaborateurs ne seront toutefois pas autonomes avant plusieurs mois car leur formation est longue. Afin d'optimiser le suivi et la gestion des dossiers, l'utilisation de la plateforme *Justinvoice* sera rendue obligatoire en tant que portail unique pour l'introduction des états de frais. Jusqu'à présent, les dossiers pouvaient également être introduits par email, mais ce canal entraînait des confusions ou des doublons dans l'envoi des états de frais. Nous allons également adapter les applications informatiques afin d'automatiser autant que possible le traitement et le contrôle des dossiers. Des moyens viennent d'être dégagés mais il faudra encore attendre plusieurs mois avant que leur mise en œuvre permette un traitement plus efficace des dossiers.

Nous mettons tout en œuvre pour informer au mieux les prestataires de services. Des réunions d'information et de concertation sont régulièrement organisées avec les associations professionnelles de traducteurs et d'interprètes jurés. Nous travaillons actuellement à l'élaboration d'une communication visant à clarifier certaines modalités légales. D'autres communications sont prévues à court terme pour les tenir informés des répercussions de l'entrée en vigueur de Peppol sur le traitement de leur état de frais. Les clarifications sur la procédure sont également en cours.

18.03 Khalil Aouasti (PS): Ce qui est inquiétant là-dedans, c'est que lorsque vous évoquez la *spending review* de BOSA, les sept éléments que vous évoquez sont à charge du SPF Justice en

termes de modernisation, qu'elle soit digitale ou autre. Il y a donc un manque de moyens, un manque de personnel, une digitalisation à réaliser, etc. Des choses sont en cours, mais il y a une situation d'urgence.

Des prestataires sont essentiels au fonctionnement de l'institution judiciaire afin que certaines audiences puissent se tenir ou pour que toute une série de dossiers soient gérés. Si vous dites que leurs prestations ne pourront pas être payées avant plusieurs mois ou que la situation ne sera pas résolue de manière globale avant plusieurs mois, c'est vraiment lancer un message assez inquiétant vis-à-vis de ces personnes dévouées et qui constituent des maillons essentiels de l'ensemble du service public Justice.

Il y a la question du flux et la question du stock. C'est difficile de parler comme cela, mais sur le stock, peut-il y avoir un engagement à ce que ce stock soit réglé très rapidement, et non pas dans plusieurs mois? Quitte à ce que le nouveau flux entrant, lui, puisse faire l'objet de procédures nouvelles qui devraient améliorer la situation et permettre des paiements dans des délais plus rapides?

Sur le stock, je pense, madame la ministre, qu'il faut absolument trouver une solution. Quand on est indépendant, on ne peut pas avoir des notes de frais de plusieurs milliers d'euros non recouvrées. Cela met en péril le fonctionnement de son activité professionnelle, et son fonctionnement à soi, qui est vital.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: La question n° 56008791C de Mme Van Vaerenbergh et la question n° 56008814C de Mme Meunier sont reportées.

19 Samengevoegde vragen van

- Kristien Van Vaerenbergh aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De pensionering van gerechtsdeurwaarders" (56009188C)

- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De gevolgen van de verplichte pensionering van gerechtsdeurwaarders" (56009557C)

19 Questions jointes de

- Kristien Van Vaerenbergh à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La mise à la retraite des huissiers de justice" (56009188C)

- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les conséquences de la mise à la retraite obligatoire des huissiers de justice" (56009557C)

19.01 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mevrouw de minister, de invoering van de pensioenleeftijd voor gerechtsdeurwaarders is vastgelegd op 70 jaar en zal vanaf 1 januari 2026 van kracht zijn.

Waar het ambt voordien levenslang kon worden uitgeoefend, wordt nu een duidelijke grens gesteld aan de actieve beroepsuitoefening. Deze belangrijke hervorming heeft vanzelfsprekend een invloed op de samenstelling en de werking van de beroepsgroep van de gerechtsdeurwaarders. Ze heeft ook een belangrijke invloed op de praktijk, vooral voor de minder grote kantoren. In dat licht heb ik enkele vragen, mevrouw de minister.

Ten eerste, hoeveel pensioengerechtigde gerechtsdeurwaarders zullen op 1 januari 2026 de leeftijd van 70 jaar bereikt hebben en dus in principe met pensioen gaan?

Ten tweede, hoeveel actieve deurwaarders zullen er op dat moment nog zijn in België? Welke impact op het terrein verwacht u van deze uitstroom, met name op de continuïteit van de gerechtelijke dienstverlening en de verdeling van dossiers? Hoe zal de vermoedelijke toename van de werklast voor de actieve gerechtsdeurwaarders gekanaliseerd worden? Zijn er mechanismen voorzien om overbelasting of vertragingen te vermijden? Zullen er volgens u bijkomende initiatieven nodig zijn om de transitie goed te laten verlopen, los van de pensioenregeling zelf? Zijn er eventueel bijkomende overgangsmaatregelen nodig? Wat is uw inschatting en welke initiatieven plant u desgevallend?

Ik dank u alvast voor uw antwoord, mevrouw de minister.

19.02 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, sinds de wet van 2022 werd

het statuut van de gerechtsdeurwaarders hervormd met een aantal wijzigingen die op hun statuut betrekking hebben. In het verleden werden gerechtsdeurwaarders voor het leven benoemd. Nu is de leeftijdsgrens beperkt tot 70 jaar. Er was nog een overgangsperiode waarin gerechtsdeurwaarders hun ambt konden uitoefenen tot de leeftijd van 75 jaar, maar die overgangsperiode verloopt binnenkort, met name op 1 januari 2026.

Het aantal gerechtsdeurwaarders dat bij koninklijk besluit is bepaald, bedraagt ongeveer 560, verspreid over alle gerechtelijke arrondissementen. Door de nieuwe wetgeving zullen er echter in de komende twee jaar ongeveer 180 gerechtsdeurwaarders ontslag moeten nemen. Dat zal uiteraard ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de dienstverlening. Daarom heb ik de volgende vragen.

Ten eerste, welke initiatieven zult u nemen om te garanderen dat de dienstverlening, die vandaag goed verloopt, ook in de toekomst gewaarborgd blijft?

Ten tweede, welke zekerheid kunt u geven dat alle parketstukken, zoals de dagvaardingen voor de politierechtbank en de correctionele rechtbank en het betekenen van correctionele vonnissen, nog tijdig zullen worden betekend? Dat is immers bijzonder belangrijk voor een goede werking van justitie.

Ten derde, een mogelijke oplossing bestaat erin de gerechtsdeurwaarders die vóór de inwerkingtreding van de wet van 26 december 2022 werden benoemd, benoemd te laten blijven voor het leven, zoals dat voordien het geval was. Bent u bereid een initiatief ter zake te nemen? Aan die maatregel zijn geen financiële gevolgen verbonden en hij zou waarborgen dat er geen problemen ontstaan met de continuïteit van de dienstverlening.

19.03 Minister **Annelies Verlinden**: Het KB van 4 mei 2015 tot bepaling van het aantal deurwaarders per arrondissement bepaalt het organieke aantal deurwaarders op 509. Op dit moment zijn er 607 deurwaarders. Op 1 januari volgend jaar zullen 162 deurwaarders de leeftijd van 70 jaar hebben bereikt en zullen zij hun ambt hebben neergelegd na een overgangsperiode van 3 jaar. Voor de meerderheid van hen werd de vacature van hun plaats al jaren geleden bekendgemaakt onder het oude stelsel en werd een opvolger aangeduid.

Voor de overige ontslagnemende deurwaarders werd de vacature in 2024 opengesteld en worden benoemingen binnenkort verwacht. Daarnaast lopen ook benoemingen voor neerleggingen van de functie als gevolg van overlijden of ontslag tussen 2022 en 2025. Tot slot blijven sommige deurwaarders ouder dan 70 jaar nog even aan het werk tot zij de vereiste 30 dienstjaren hebben bereikt, zonder dat ze de leeftijd van 75 jaar mogen overschrijden.

In elk geval wordt beoogd om elke uittredende deurwaarder systematisch te vervangen door een nieuwe benoeming, zodat het organieke aantal, zoals bepaald in het KB, kan worden gerespecteerd. Twee jaar voor het bereiken van de maximumleeftijd wordt een deurwaarder als ontslagnemend beschouwd en kan de procedure voor zijn vervanging worden opgestart. Tijdens deze periode kan de ontslagnemende deurwaarder het ambt verder uitoefenen binnen de vastgestelde grenzen.

Wanneer een deurwaarder effectief ontslag neemt, overlijdt of zijn benoeming wordt vernietigd, wordt uiterlijk binnen tien dagen een kandidaat-deurwaarder aangesteld als waarnemend deurwaarder door de territoriaal bevoegde procureur des Konings, op voorstel van de raad van de arrondissementskamer. In meer dan 90 % van de gevallen gaat het over een associatie van meerdere deurwaarders, waardoor de continuïteit kan worden verzekerd door de overige vennoten.

Er wordt inderdaad een toename verwacht van het gemiddelde aantal akten per deurwaarder. Dat betekent echter niet dat het aantal actieve deurwaarders op 1 januari onvoldoende zal zijn om de werklast op te vangen. De stijging moet immers worden gerelativeerd in het licht van de wet van 15 mei 2024 inzake de overmatige schuldenlast, die tot doel heeft het aantal akten te verminderen. Deze wet beoogt de rol van de deurwaarder als facilitator van oplossingen te versterken, met name via voorafgaande solvabiliteitsonderzoeken en het gemeen gemaakt beslag, waardoor ook het aantal roerende beslagen zou moeten verminderen.

Al deze maatregelen zouden een vlotte transitie mogelijk moeten maken.

Collega Dillen, de door u voorgestelde oplossing is niet zo evident als ze mogelijk doet uitschijnen. Een

aanpassing van de overgangsregelingen op dit moment, vlak voor het verstrijken ervan, zou moeilijk te verantwoorden zijn tegenover de deurwaarders die hun vertrek de voorbije jaren al hebben voorbereid of hun ambt al hebben neergelegd. Daarbij moet vanzelfsprekend het bredere kader in acht worden genomen over de verschillende categorieën van deurwaarders heen. Daarnaast werd de invoering van de wettelijke pensioenleeftijd en de overgangsregeling voldoende voorbereid en omkaderd, zowel in de wet zelf als tijdens de overgangsperiode.

Tot slot moet eraan worden herinnerd dat de leeftijdsgrens voor de functie van deurwaarder werd ingevoerd om verschillende legitieme redenen, onder meer om misbruik van levenslange benoemingen te voorkomen door het verkopen of verhuren van de titel van deurwaarder door deurwaarders die in de praktijk niet meer actief zijn. De leeftijdsgrens maakt het bovendien mogelijk dat jongere kandidaten in de toekomst sneller kunnen worden benoemd, wat kan helpen om de gemiddelde leeftijd bij benoemingen te verlagen en de loopbaan van toekomstige deurwaarders te verlengen. De huidige regeling kan dan ook als redelijk en proportioneel worden beschouwd, zoals bevestigd door het Grondwettelijk Hof. Om deze redenen acht ik een bijkomende wetswijziging op dit punt op dit moment niet nodig.

19.04 Kristien Van Vaerenbergh (N-VA): Mevrouw de minister, dank om duidelijkheid te scheppen. Die hervorming is er destijds uiteraard om zeer legitieme redenen gekomen. Daar twijfelen wij niet aan. De bezorgdheid betreft enkel de impact van wat er gaat gebeuren op 1 januari, want wij willen absoluut voorkomen dat er een te grote werklast ontstaat, waardoor het werk niet kan worden gerealiseerd. We zullen dit verder onderzoeken en kijken wat al dan niet nodig is.

19.05 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, uw antwoord ontgoochelt mij. In de vorige legislatuur hebben we een uitvoerig debat over deze problematiek gevoerd, met veel contra's tegen het voorstel dat toen door de voormalige minister van Justitie werd ingediend. U stelt dat minimaal 30 dienstjaren moeten worden bereikt, maar op 1 januari 2026 zal dat niet het geval zijn voor alle gerechtsdeurwaarders die op dat moment de leeftijd van 70 of 75 jaar hebben bereikt.

Nochtans hebben sommige van deze personen, waaronder zij die na hun 45ste zijn benoemd, zwaar geïnvesteerd in hun kantoren, op diverse vlakken. Ik zal hier niet in detail op ingaan, gezien de beperkte tijd, maar het gaat om aanzienlijke investeringen, met het oog op de toenmalige situatie waarbij zij voor het leven werden benoemd.

Ik vind dit onaanvaardbaar, zoals ik destijds ook bij de bespreking van het wetsontwerp heb aangegeven. Het is onaanvaardbaar dat een statuut en cours de route wordt gewijzigd. Het voorstel dat ik in mijn derde vraag formuleerde, mevrouw de minister, is haalbaar, mits er politieke bereidheid bestaat.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

20 **Samengevoegde vragen van**

- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De 100 voorstellen voor meer veiligheid en rechtvaardigheid in onze samenleving" (56008844C)
- Kristien Van Vaerenbergh aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De noodkreet van de magistratuur" (56008859C)
- Sophie De Wit aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De noden van de justitie" (56008890C)
- Alain Yzermans aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Honderd concrete voorstellen voor justitie" (56009065C)

20 **Questions jointes de**

- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les 100 propositions visant à améliorer la sécurité et l'équité dans notre société" (56008844C)
- Kristien Van Vaerenbergh à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le cri de détresse des magistrats" (56008859C)
- Sophie De Wit à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les besoins de la justice" (56008890C)
- Alain Yzermans à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Cent propositions concrètes pour la justice" (56009065C)

20.01 **Marijke Dillen** (VB): Mevrouw de minister, "Vijf voor twaalf", met die titel hebben de korpsoversten en de zetel van het openbaar ministerie van Antwerpen en Limburg 100 voorstellen geformuleerd voor meer veiligheid en rechtvaardigheid in onze samenleving. Het betreft stuk voor stuk voorstellen om een antwoord te kunnen bieden aan de alarmerende toestand waarin Justitie zich bevindt.

De problemen, mevrouw de minister, zijn al zeer lang bekend. De steeds toenemende werklast, het personeelstekort en de slechte staat van de gebouwen zijn slechts enkele voorbeelden van een zeer schrijnende situatie, die zelfs onhoudbaar is geworden. U hebt enige tijd geleden een zogenaamd hefboomplan aangekondigd, dat investeringen in het verouderde gebouwenpark, de veiligheid van het personeel en de aantrekkelijkheid van de job omvat. Dat is absoluut onvoldoende. De korpsoversten van de zetel en het openbaar ministerie hebben inmiddels zelf een grondig uitgewerkt initiatief genomen met het oog op de verbetering van de alarmerende toestand.

Wat is uw antwoord op de honderd concrete en realistische voorstellen? Welke initiatieven zult u bij hoogdringendheid nemen om die voorstellen in de praktijk om te zetten?

Om die voorstellen te kunnen realiseren, zijn bovendien aanzienlijke bijkomende middelen absoluut noodzakelijk. Mevrouw de minister, het is de plicht van de regering om bijkomend zwaar te investeren in justitie om de schrijnende en onhoudbare situatie recht te trekken in het belang van onze binnenlandse veiligheid en van een sterke rechtsstaat.

U hebt begin september aangekondigd dat u in het kader van de begrotingsbesprekingen 1 miljard euro extra zal vragen: een half miljard voor gebouwen en een half miljard om justitie beter te doen functioneren. Nu de begrotingsbesprekingen volop bezig zijn, kunt u bevestigen dat u het bijkomende bedrag van 1 miljard euro ook werkelijk hebt gevraagd? Zo niet, hoeveel bijkomende middelen hebt u dan wel effectief gevraagd?

Wat is de stand van zaken betreffende de uitvoering van het aangekondigde hefboomplan?

20.02 **Sophie De Wit** (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Geachte minister, woensdag kwamen 450 magistraten en medewerkers in Antwerpen en Limburg op straat. Ze spraken van "vijf voor twaalf" voor justitie en stelden zelf 100 concrete voorstellen voor, gaande van snellere invulling van vacatures en de oprichting van een reservepool, over een betere digitale omslag en de strijd tegen de georganiseerde misdaad in de Antwerpse haven, tot maatregelen rond welzijn van personeel en de veiligheid in gerechtsgebouwen.

Hun signaal kan niet genegeerd worden. Los van de structurele investeringsplannen, waar ik u schriftelijk zal over bevragen, wens ik hier in te gaan op enkele concrete prioriteiten die zij zelf naar

voren schuiven.

Mijn vragen zijn de volgende:

- 1. Hoe beoordeelt u de vraag van de magistratuur om sneller vacatures in te vullen en zelfs een reservepool te voorzien, zodat tijdelijke uitval niet meteen leidt tot stilgevallen dossiers?*
- 2. Waarom blijft de digitalisering bij justitie zo achter, terwijl de 100 voorstellen expliciet vragen om een digitale omslag met directe toegang tot digitale dossiers en inzet van AI, en hoe garandeert u dat dit eindelijk een topprioriteit wordt?*
- 3. Bent u bereid de vraag van het parket van Antwerpen om een gespecialiseerd haventeam van 45 voltijdsequivalenten, inclusief een havenprocureur, in te willigen, en zo ja, tegen wanneer?*
- 4. Welke maatregelen plant u om het beroep van magistraat en griffier aantrekkelijker te maken en burn-out en uitstroom tegen te gaan, zoals door de magistratuur gesuggereerd?*
- 5. Welke acties plant u op korte termijn om de veiligheid van personeel en bezoekers in onze gerechtsgebouwen te verzekeren, bijvoorbeeld door camera's, badges en alarmknoppen te voorzien zoals gevraagd in de voorstellen?*

Dank voor uw antwoorden.

20.03 Alain Yzermans (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Recent hebben magistraten en medewerkers in Antwerpen en Limburg hun zorgen geuit over de onhoudbare situatie binnen de justitie. 450 mensen uit justitie deden mee aan het protest. Ze presenteerden 100 concrete voorstellen om de efficiëntie en veiligheid binnen het rechtssysteem te verbeteren. Deze voorstellen zijn een dringend signaal dat niet onder de mat mag worden geveegd. De alarmerende toestand inzake personeelstekorten, de verouderde gebouwen en de toenemende werkdruk vraagt om pertinente oplossingen. De tijd dringt!

Vragen aan de minister:

- 1. Neemt u deze 100 voorstellen van de magistraten en medewerkers serieus en welke concrete stappen zult u ondernemen om deze naar behoren in te voeren?*
- 2. Wat zijn de specifieke maatregelen die u zult nemen om de werklast en het personeelstekort in de justitie aan te pakken, en hoe zult u de aantrekkelijkheid van de functies binnen justitie vergroten?*
- 3. Kunt u een update geven over de uitvoering van het eerder aangekondigde 'hefboomplan' en de bijbehorende investeringen in de infrastructuur, veiligheid van gerechtsgebouwen en een digitale transitie? Welke middelen worden hiervoor vrijgemaakt?*

20.04 Minister Annelies Verlinden: Op 1 oktober ging ik graag naar het Vlinderpaleis om daar de 100 voorstellen van de medewerkers van de ressorten van Antwerpen en Limburg voor meer veiligheid en meer rechtvaardigheid in ontvangst te nemen. Ik heb die voorstellen ook met hen besproken. Ik begrijp hun bezorgdheden en ik zoek samen met hen naar concrete oplossingen om aan hun noden tegemoet te komen. Ik heb trouwens de 100 voorstellen al aan het College van de hoven en rechtbanken en aan het openbaar ministerie bezorgd, zodat zij mij hun standpunt over de voorstellen en de concrete uitwerking ervan kunnen formuleren.

In het kader van het hefboomplan werd al in middelen voorzien voor de interdepartementale provisie (IDP) Veiligheid en werden initiatieven uitgewerkt om de rechterlijke orde op diverse vlakken te versterken, de aantrekkelijkheid van het beroep te verhogen, onder meer met maaltijdcheques en een thuiswerkvergoeding, en ook om de eerste stappen te zetten naar veiligere, modernere en efficiëntere gerechtsgebouwen, die ernstig lijden onder een jarenlange structurele onderfinanciering.

De huidige budgetten volstaan weliswaar niet om alle noden bij de rechterlijke orde te lenigen. Zonder

extra middelen kan een kwaliteitsvolle dagelijkse werking van justitie niet worden gegarandeerd, laat staan dat de ambitieuze doelstellingen uit het regeerakkoord kunnen worden gerealiseerd. U sprak daarnet nog over de slachtofferapplicatie, mevrouw De Wit. Voor dat soort initiatieven zijn uiteraard ook middelen nodig.

Intussen heb ik ook al een eerste voorontwerp klaar om het hefboomplan te implementeren. Dat voorontwerp is opgebouwd rond twee grote delen en zal aan de ministerraad kunnen worden voorgelegd.

Het eerste deel is van pecuniaire aard. Gezien de terugkerende wervingsproblemen bij de rechterlijke orde voorzien we in verschillende herwaarderingen om het ambt aantrekkelijker te maken, zoals de verhoging van de taaltoelage, de verhoging van de maximale ervaring in de privésector die in aanmerking komt voor het bepalen van de anciënniteit van de magistraat, en de toekenning van maaltijdcheques.

Het tweede deel is veeleer van organisatorische aard. In het kader van het verzelfstandigd beheer zorgt het voorontwerp ervoor dat de rechterlijke macht opnieuw meer mogelijkheden krijgt om autonoom en zelfstandig te beslissen over de eigen organisatie. Ik denk bijvoorbeeld aan de opheffing van het wettelijke verbod om zittingsplaatsen van afdelingen van de politierechtbank te schrappen.

Het eerste voorontwerp ligt ter advies bij de Inspectie van Financiën en de colleges van de rechterlijke orde. Ook de vier taskforces inzake gebouwen, veiligheid, mensen en middelen en de aantrekkelijkheid van de functies worden na instemming met het hefboomplan voortgezet, in overleg met de rechterlijke organisatie.

Om de specifieke noden op het terrein te detecteren en te bespreken, worden per arrondissement werkgroepen opgericht met vertegenwoordigers van de rechterlijke orde en de dienst Building & Facilities van de FOD. Ook de Regie der Gebouwen, een essentiële partner in het proces, heeft hierin uiteraard een belangrijke rol.

Er wordt voortgewerkt aan de rationalisering van het gebouwenpark. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar de beveiliging van de gebouwen, met prioriteit voor de installatie van scanstraten, brandveiligheid en de verdere professionalisering van de bewaking. Tevens wordt bijzondere aandacht besteed aan de toegankelijkheid en het efficiënter gebruik van de gebouwen. Ook daarvoor is in de nodige middelen voorzien op de IDP Veiligheid.

Een ander knelpunt in het organisatiebeheer bij de rechterlijke orde zijn de trage en complexe budgettaire werkprocessen, die de uitvoering bemoeilijken. Daarom is aan de FOD Justitie gevraagd een actieplan uit te werken om die processen, waar mogelijk, te optimaliseren. Voldoende kennisoverdracht en transparantie ten opzichte van de rechterlijke orde zijn daarbij wezenlijk. Er zijn al werkgroepen opgestart en de eerste resultaten daarvan worden tegen het einde van dit jaar verwacht.

Ook de verdere digitalisering blijft een belangrijke werf om efficiëntiewinsten te realiseren bij Justitie. Deze legislatuur wordt gefocust op de projecten die de kernprocessen digitaliseren, en op administratieve vereenvoudiging om zo de administratieve werklast bij het personeel te verkleinen en de interacties met Justitie maximaal digitaal te laten verlopen.

Zo werken we in het kader van het digitaal dossier verder aan de digitale inzage en de digitale indiening via Just-on-web. We ontlasten deels de ondernemingsrechtbanken door de wijzigingen en de stopzettingen van ondernemingen via onderhandse akte volledig te digitaliseren. Om het aantal verplaatsingen te verkleinen en de zittingsagenda efficiënter te laten verlopen, zetten we verder in op de digitale organisatie van zittingen, met respect voor de rechten van partijen.

Tot slot onderzoeken we de inzet van artificiële intelligentie, weliswaar met grote aandacht voor ethisch verantwoord gebruik, zodat de fundamenteën van onze rechtsstaat met rechtspraak op mensenmaat te allen tijde overeind blijven.

Collega's, justitie draait om mensen. De uitdagingen zijn reëel, maar de ambitie is duidelijk. We moeten blijven investeren in justitie, zowel in mensen als in middelen, om justitie duurzaam, modern en toegankelijk te maken. Ik waak erover dat de hervormingen niet op papier blijven, maar op het terrein

voelbaar worden voor de magistraten, de medewerkers en voor elke inwoner en onderneming die in ons land recht zoekt.

20.05 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, dat u graag naar het Vlinderpaleis ging om de 100 voorstellen in ontvangst te nemen, daar twijfelt niemand aan, maar het mag niet blijven bij het in ontvangst nemen. U zegt dat er voor het hefboomplan nu een voorontwerp is. Dat zal begin volgend jaar, neem ik aan, hier in deze commissie hopelijk behandeld kunnen worden.

Voor het overige, mevrouw de minister, zijn er veel aankondigingen. Ik zal niet alles herhalen, maar bijvoorbeeld op het vlak van de digitalisering loopt er bijzonder veel mis. Vorige vrijdag heeft deze commissie het Vlinderpaleis bezocht. We hebben daar uitvoerige toelichtingen gekregen, onder andere over digitalisering. Nu hebben de magistraten opnieuw aan de alarmbel getrokken en gezegd dat het zo niet langer kan, met het huidige materiaal.

Ik ben ook zo vrij nog eens te verwijzen naar het vernietigende verslag van het Rekenhof. Weinig of niets van de aanbevelingen is in de praktijk omgezet.

Mevrouw de minister, er zijn veel aankondigingen, maar op een essentiële vraag heb ik geen antwoord gekregen, namelijk over de middelen. U vraagt 1 miljard euro meer. U kent mijn standpunt daarover. Als er 4 miljard euro vrijgemaakt kan worden voor buitenlandse veiligheid, dan verdienen ook justitie en binnenlandse veiligheid bijkomende miljarden. Ik heb echter geen antwoord gekregen op mijn vraag wat u op tafel hebt gelegd in het kader van de begrotingsbesprekingen.

20.06 Sophie De Wit (N-VA): Dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister.

We zijn inderdaad vorige week met de commissie op bezoek gegaan. Dat was interessant – ik druk mij eufemistisch uit –, maar we hebben ook een aantal zaken gezien die dringend moeten gebeuren. Ik ben me ervan bewust dat de uitdagingen waar u op dat vlak voor staat, bijzonder groot zijn.

We hebben vastgesteld dat er, ondanks de moeilijke werkomstandigheden, zeer veel engagement is van de mensen op het terrein. Dat is belangrijk, maar natuurlijk niet voldoende. U hebt het over taskforces en werkgroepen, mevrouw de minister. Ik vind dat goed, maar vanuit dit Parlement hebben we weinig zicht op wat daar gebeurt. Ik weet niet of het mogelijk is – we kunnen er wel elke keer naar vragen – om af en toe aan deze Kamercommissie een stand van zaken te geven van het werk in de taskforces, zodat wij met interesse kunnen volgen wat er gebeurt en wat er op de planning staat. Ik denk dat dat bijzonder handig zal zijn. Voor het overige kijk ik uit naar uw plannen en de momenten waarop u daarmee naar deze commissie zult komen.

We volgen dit zeker verder op.

20.07 Alain Yzermans (Vooruit): Mevrouw de minister, ik sluit mij aan bij de oproepen van de andere vraagstellers. De commissievergadering was heel erg interessant, alsook de rondleiding, waarbij we hebben vastgesteld dat soms twee tot drie repetitieve handelingen worden uitgevoerd bij het kopiëren van documenten. Men gelooft in de digitalisering. Er is geen onwil, niet ten aanzien van Justitie en ook niet ten aanzien van de minister. Dat is althans mijn aanvoelen. Men roeit met de riemen die men heeft, maar men vraagt wel fundamentele ingrepen.

Ook schrijnend in een dergelijk modern gebouw is dat bepaalde signalisatie nog verwijst naar toestanden van jaren geleden. Een globale aanpak, of misschien een soort van patrimoniumplan per gebouw, kan in dat verband soelaas bieden.

Ik denk dat ook een gedeeltelijke decentralisering een oplossing kan bieden. Dat zal niet eenvoudig zijn ten aanzien van de Regie der Gebouwen, maar het zou nuttig kunnen zijn om per gerechtsgebouw of gerechtshof een klein budget uit te trekken waarover de magistraten vrij kunnen beschikken voor een aantal elementaire kosten, of inkomsten die ze kunnen aanwenden voor kleine aanpassingen. Dat zou al een enorme stap zijn in het aangenamer en toegankelijker maken van die gebouwen.

Het zijn oefeningen die wij moeten blijven doen en die u ook doet, zoals wij daarnet hebben gehoord. Een regelmatige terugkoppeling en feedback op het terrein, zoals wij hebben afgesproken met de commissie voor Justitie ter plaatse, kan blijvende aandacht schenken aan een langetermijnoplossing

voor het dossier.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: La question n° 56008847C de M. Van Hoecke a été transformée en question écrite.

21 Questions jointes de

- **Julien Ribaud** à **Annelies Verlinden** (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La surpopulation dans les prisons belges" (56008876C)

- **Sarah Schlitz** à **Annelies Verlinden** (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La situation intenable dans nos prisons" (56008930C)

- **Sophie De Wit** à **Annelies Verlinden** (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les avis du Conseil pénitentiaire et la création de la task force sur la surpopulation carcérale" (56009127C)

21 Samengevoegde vragen van

- **Julien Ribaud** aan **Annelies Verlinden** (Justitie, belast met de Noordzee) over "De overbevolking van de Belgische gevangenen" (56008876C)

- **Sarah Schlitz** aan **Annelies Verlinden** (Justitie, belast met de Noordzee) over "De onhoudbare situatie in onze gevangenen" (56008930C)

- **Sophie De Wit** aan **Annelies Verlinden** (Justitie, belast met de Noordzee) over "De adviezen van de penitentiaire beleidsraad en de oprichting van de taskforce over de overbevolking" (56009127C)

21.01 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Madame la ministre, la surpopulation carcérale est dramatique. Le 15 octobre courant, on comptait 13 325 détenus, dont 466 dorment par terre. Ce sont 152 détenus de plus qu'au moment où je déposais cette question, le 1er octobre. Malgré le cri d'alarme des directions de prison et du personnel, nous ne voyons toujours aucune initiative concrète pour lutter contre la surpopulation carcérale à très court terme.

Quels sont les impacts de la loi d'urgence adoptée au début de l'été? D'après plusieurs estimations, plus de 5 000 détenus supplémentaires devraient intégrer nos prisons entre octobre 2025 et mai 2027 avec la fin des suspensions de peines, soit entre 200 et 400 entrées supplémentaires par mois. Pouvez-vous confirmer ces chiffres? Et surtout, s'ils sont exacts, comment pouvons-nous absorber un tel afflux dans un système déjà à saturation? Enfin, quelles mesures concrètes prendrez-vous pour prévoir à court terme une solution à ce problème?

21.02 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Madame la ministre, la situation dans les prisons est effectivement catastrophique, on ne cesse de le dire. Aujourd'hui, nous parvenons à un sommet encore jamais atteint. Lorsque j'ai déposé ma question le 6 octobre, 353 personnes dormaient à même le sol dans nos prisons. Il y a cinq jours, c'étaient 430 personnes, et M. Ribaud vient d'annoncer le chiffre de 466 personnes aujourd'hui. La situation s'emballe complètement, nous battons des records historiques. Jamais le seuil de 300 personnes dormant sur un matelas au sol n'avait été dépassé.

Partout, les directeurs et les agents pénitentiaires décrivent une situation devenue intenable et inhumaine: trois personnes dans 9 m², du personnel épuisé, et chaque jour la crainte d'un nouvel incident.

Le 2 octobre, une grève nationale avait paralysé l'ensemble des prisons et, depuis lors, les travailleurs et travailleuses des prisons ont également rejoint la grande grève nationale du 14 octobre et ont marché parmi celles et ceux qui ont été méprisés par certains membres de votre gouvernement, qualifiés de manifestants professionnels qui ne compteraient pas vraiment.

Je sais que vous vous êtes battue pour les mettre en place, mais les mesures d'urgence sont clairement totalement insuffisantes.

Madame la ministre, quel bilan tirez-vous de ces mesures? Quelles actions immédiates et concrètes allez-vous pouvoir mettre en place? Les directions proposent différentes solutions, par exemple la régulation carcérale, libérer deux détenus pour chaque nouvelle incarcération et un recours aux peines alternatives. Êtes-vous prête à envisager ces pistes de solution? Près d'un tiers du budget de la Justice part dans les prisons et pourtant la surpopulation carcérale continue d'augmenter. Les conditions de

travail sont intenable. N'est-ce pas la preuve des limites d'une politique centrée sur l'incarcération? Ne faudrait-il pas rediriger une partie de ses moyens vers la prévention, la réinsertion et à terme réduire véritablement le nombre de détenus?

21.03 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Geachte minister, in een interview op Radio 1 (De Ochtend, 5 oktober 2025) verklaarde Evelien de Kezel, raadsheer bij het hof van beroep te Brussel en lid van de commissie overbevolking binnen de Penitentiaire Beleidsraad, dat de adviezen van deze raad over de structurele aanpak van de gevangenisoverbevolking herhaaldelijk worden genegeerd. Zij herinnerde eraan dat de raad reeds begin dit jaar opriep om over te gaan tot een regulering van de gevangenscapaciteit.

U kondigde intussen de oprichting aan van een nieuwe Taskforce die zich over de gevangenisoverbevolking zal buigen, met als bedoeling om pas tegen 2028 met aanbevelingen te komen.

De situatie in de gevangenissen blijft zoals u weet ondertussen kritiek: meer dan 2.000 gedetineerden te veel, honderden grondslapers, stakingen van cipiers en een structureel personeelstekort. Dit alles staat in schril contrast met de beloftes uit het regeerakkoord en de beleidsnota justitie om maatregelen te nemen die de acute druk op de gevangenscapaciteit verlichten.

In dit verband heb ik volgende vragen:

- 1. Hoe reageert u op de kritiek van magistraat Evelien de Kezel dat de adviezen van de Penitentiaire Beleidsraad inzake overbevolking systematisch in de wind geslagen worden?*
- 2. Wat is de meerwaarde van de taskforce die u heeft opgericht om de gevangenisoverbevolking aan te pakken naast de Penitentiaire Beleidsraad en de CTRG, in functie van snelheid en impact? Waarom ligt de deadline pas in 2028 terwijl de crisis vandaag brandt?*
- 3. Hoe waarborgt u dat de bestaande noodwet of tijdelijke maatregelen niet gebruikt worden als alibi om structurele hervormingen verder uit te stellen?*
- 4. Tegen welke termijn verbindt u zich ertoe een actieplan uit te werken dat de aanbevelingen van de Penitentiaire Beleidsraad, de CTRG en de Taskforce omzet in concrete en bindende beleidsmaatregelen, zodat de beloftes uit het regeerakkoord en de beleidsnota justitie geen dode letter blijven?*
- 5. Welke maatregelen neemt u om te vermijden dat de structurele overbevolking ertoe leidt dat gedetineerden minder toegang hebben tot werk, opleiding en re-integratieprogramma's, waardoor hun kansen op een succesvolle terugkeer in de samenleving verkleinen?*

21.04 Annelies Verlinden, ministre: Chers collègues, je ne nie évidemment pas la problématique de la surpopulation carcérale à propos de laquelle les directeurs des établissements pénitentiaires ont encore récemment lancé un cri d'alarme. Les chiffres parlent d'eux-mêmes. Ce problème n'est pas nouveau, mais il s'est progressivement aggravé au fil des décennies.

Depuis l'entrée en vigueur de la loi relative au statut juridique externe en ce qui concerne l'octroi des modalités d'exécution des peines jusqu'à trois ans par les juges d'application des peines, la situation s'est toutefois rapidement et fortement détériorée. D'autres facteurs jouent également un rôle, tels que le nombre de détenus sans droit de séjour dont le retour ne peut pas être exécuté ou encore le nombre croissant d'internés dans les prisons, qui doivent attendre beaucoup trop longtemps une place dans l'établissement psychiatrique médico-légal qui leur a été attribué après la décision de placement.

Afin de soulager la situation la plus pressante, une loi d'urgence contenant un certain nombre de mesures prioritaires a déjà été adoptée par le Parlement cet été, à mon initiative. Les premières analyses d'impact de cette loi d'urgence montrent que les effets escomptés sont bien là. Au total, plus de 600 condamnés ont déjà bénéficié d'une mise en liberté provisoire six mois avant la fin de leur peine, dont 280 condamnés en détention. Environ 600 autres condamnés se sont vu imposer une modalité

d'exécution de peine par le juge d'application des peines, et plus de 800 autres condamnés sont actuellement en interruption de peine dans l'attente d'une décision du juge d'application des peines.

Ces effets positifs sont toutefois annulés par l'arrêt des mesures d'urgence précédentes, à savoir l'arrêt du congé pénitentiaire prolongé et l'arrêt de la suspension des peines jusqu'à trois ans. L'augmentation du nombre de détenus en détention préventive annule également l'effet de la loi d'urgence.

En tant que ministre, il ne m'appartient pas d'intervenir dans les décisions du pouvoir judiciaire qui sont à l'origine d'une augmentation du flux entrant, tant au niveau des détentions préventives que de l'exécution des peines, ni dans le flux sortant encore trop limité des condamnés et dans l'octroi des modalités d'exécution des peines telles que la surveillance électronique, la détention limitée ou la libération conditionnelle.

Un État de droit se doit de respecter et d'exécuter ses propres décisions judiciaires. Comme je l'ai déjà dit, s'il existait des solutions simples, elles auraient déjà été mises en œuvre.

De adviezen van de penitentiaire beleidsraad en van andere controlerende en toezichthoudende instanties, zoals de Centrale Toezichtsraad, zijn mij uiteraard bekend. Ze delen de eigenschap dat ze via wetgevende bepalingen de gevangenispopulatie willen beheersen. Dat streven is legitiem, maar ik wil ook wijzen op het bestaan van een commissie die een nieuw wetboek van strafuitvoering voorbereidt, dat mogelijk ook mechanismen in die richting kan bevatten. In het voorjaar van 2026 zal ik van die commissie een oriëntatienota ontvangen.

Ik durf te veronderstellen dat het principe van de gevangenisstraf als ultimum remedium zich verder zal ontwikkelen in een nieuw concept van strafuitvoering en dat dat principe zich niet enkel vertaalt in de straftoemeting, maar evenzeer in de fase van de strafuitvoering.

Daarnaast heb ik bij ministerieel besluit van 20 augustus laatstleden een commissie opgericht die pistes en scenario's voor structurele en duurzame oplossingen uitwerkt om de overbevolking op lange termijn tegen te gaan of te voorkomen, los van de actuele crisissituatie en de operationele noodwendigheden. Het eindrapport zal in 2028 verschijnen, weliswaar met een tussentijdse rapportering en een fasering van de werkzaamheden. Gelet op de crisissituatie in de gevangenissen, heb ik aan die commissie de opdracht gegeven om op korte termijn aanbevelingen te doen om de problematiek van het stijgende aantal gedetineerden in voorlopige hechtenis aan te pakken.

We pakken de crisis dus op korte termijn aan met urgente maatregelen en werken dagelijks aan de cijfers, maar tegelijkertijd moeten we ook structureel nadenken over de gehele strafrechtketen.

21.05 Julien Ribaud (PVDA-PTB): Tout d'abord, bravo à l'interprète qui a fait un dernier sprint final pour la fin de la traduction!

Merci, madame la ministre, pour votre réponse.

Comme nous l'avons tous dit, la situation dans nos prisons est dramatique, et elle se dégrade à la vitesse grand V. Nous sommes tout à fait d'accord sur le fait que s'il existait une solution simple, vous l'auriez déjà prise, et vos prédécesseurs aussi.

Mais là, nous ne voyons pas le bout du tunnel. Que vous ayez mis en place une commission est donc une bonne chose. Si nous attendons effectivement le rapport, 2028, c'est un peu tard. Nous l'attendons donc à très court terme.

Nous savons que vous êtes très préoccupée par la problématique et que vous mettez tout en œuvre pour essayer de trouver une solution. Nous le lisons dans la presse. Nous rencontrons les mêmes acteurs de terrain. Mais nous voyons surtout que vous restez dans une logique de toujours plus enfermer, de toujours plus créer des places. Le projet de loi voté aujourd'hui va encore dans le même sens. C'est cela que je trouve dramatique et qu'il va falloir changer.

Nous continuerons à vous poser des questions là-dessus, car la situation est dramatique et insupportable.

21.06 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): Madame la ministre, merci pour les réponses.

J'entends que vos mesures de l'été ont eu les effets escomptés. Néanmoins, ces mesures étaient provisoires et elles sont aujourd'hui terminées.

On n'en sort pas. Il y a un recours beaucoup trop systématique à la détention préventive. Il faut sans doute faire en sorte qu'il y ait davantage de sensibilisation de la magistrature au fait que l'incarcération doit être le dernier recours et que d'autres pistes doivent être absolument explorées.

Nous en parlions encore ce matin avec votre collègue Mme Van Bossuyt, au sujet du voyage au Kosovo. Elle prétend que nous pourrions résoudre les problèmes de surpopulation carcérale avec la construction d'une prison au Kosovo, qui va coûter des centaines de millions d'euros et ne voir le jour que dans plusieurs années. Ce sont des solutions totalement farfelues.

Aujourd'hui, il est indispensable de financer des alternatives crédibles et de travailler à la prévention. C'est la seule manière de s'en sortir. Il faut arrêter avec l'inflation pénale. Il faut arrêter avec l'augmentation des peines. On n'a même pas encore vu les effets de la réforme du Code pénal que certains, dans votre majorité, souhaiteraient déjà réformer le Code pénal pour encore augmenter les peines. Où va-t-on? C'est complètement irréaliste.

Mon groupe propose de désigner un commissaire royal qui se chargerait d'élaborer une approche globale au problème de la surpopulation carcérale dans les prisons. Les experts et la magistrature estiment que cela pourrait être une solution. J'espère donc, madame la ministre, que vous pourrez envisager cette solution dans le cadre de votre accord au sein de la majorité. J'espère par ailleurs que, dans l'atterrissage du budget qui est en cours, des solutions pour respecter la dignité des prisonniers et la dignité des travailleurs pourront être trouvées.

21.07 Sophie De Wit (N-VA): Mevrouw de minister, niemand beweert dat oplossingen eenvoudig zijn. Quota zijn dat evenmin, want het gaat om moeilijke keuzes. Wie laat men eruit en wie moet in de gevangenis blijven? Dat zijn de lastigste beslissingen die er zijn. Zo werkt het systeem nu eenmaal niet. Recht is geen wiskunde. Veiligheid is dat ook niet. Het is niet simpelweg één plus één of één min één. Zo eenvoudig is het niet.

Sommigen – niet u, mevrouw de minister – hoor ik hier spreken over de voorlopige hechtenis. Ik raad hen aan om eens met de politieagenten te spreken die mensen oppikken en naar de onderzoeksrechter brengen, waarna die geen plaats vindt. De politiediensten blijven dan met de handen in het haar zitten over de dossiers waaraan zij zo hard hebben gewerkt. De mensen lopen daarna echter weer vrij. Minder voorlopige hechtenissen dan maar? Ook dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Evenmin is het al te eenvoudig om te stellen dat preventie alle problemen oplost. Was dat zo, mevrouw de minister, dan zouden we vandaag niet met zulke problemen worden geconfronteerd.

Wie spreekt met de mensen op het terrein, met magistraten, politiediensten en onderzoeksrechters, weet dat de criminaliteit gewoonweg ook toeneemt. Daarvoor moeten oplossingen worden geboden en die zijn niet eenvoudig. Ik hoop dat u met uw taskforce oplossingen vindt.

U weet dat wij wel believers zijn van capaciteit. Alternatieve straffen zijn immers mooi, maar er zijn er al heel veel en nochtans neemt het aantal feiten niet af. Daarom moeten we – en misschien gebeurde dat in het verleden te weinig – een goed signaal geven. Er moet kort op de bal worden gespeeld, met een korte keten, met straffen kort na de feiten. Dat is in het verleden veel te weinig gebeurd, waardoor men te lang straffeloos bleef en feiten bleef plegen, wat leidt tot strafinflatie. Dat veroorzaakt de problematiek waarin we vandaag verkeren.

Ik wens u *bonne merde*, zoals ze tegen Napoleon zeiden, maar vooral veel moed in de zoektocht naar een oplossing. Ik weet dat die niet evident is. Volledig inzetten op louter alternatieven en preventie is dat evenmin. Het zal van alles een beetje moeten zijn.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Les questions n° 56008892C de Mme Van Vaerenbergh et n° 56008904C de M. De Smet sont transformées en questions écrites.

22 **Samengevoegde vragen van**

- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De plannen om een gevangenis te huren of te bouwen in Kosovo of in Albanië" (56008931C)
- Sophie De Wit aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De bouw of huur van gevangenis in het buitenland" (56009064C)
- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De resultaten van de diplomatieke missie naar Albanië en Kosovo (bouw/huur gevangenis)" (56009299C)
- Sarah Schlitz aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Uw plannen om gevangenen naar het buitenland te verhuizen en de bescherming van de grondrechten" (56009441C)

22 **Questions jointes de**

- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les projets de construction ou de location d'une prison au Kosovo ou en Albanie" (56008931C)
- Sophie De Wit à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La construction ou la location de prisons à l'étranger" (56009064C)
- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les résultats de la mission diplomatique en Albanie et au Kosovo (construction/location de prison)" (56009299C)
- Sarah Schlitz à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Vos plans de délocalisation de prisonniers et la protection des droits fondamentaux" (56009441C)

22.01 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vragen.

In een poging een antwoord te bieden op de problematiek van de overbevolking in onze gevangenis wil de minister een gevangenis huren of bouwen in Kosovo of Albanië. Deze twee Balkanlanden zijn blijkbaar als enige potentiële locaties overgebleven na een onderzoek naar de haalbaarheid.

1. Kan de minister een gedetailleerde toelichting geven betreffende het onderzoek naar de haalbaarheid? In welke landen werd er onderzoek gedaan naar de mogelijkheid hier een gevangenis te huren of te bouwen om gedetineerden van ons land onder te brengen? Waarom kwamen andere landen niet in aanmerking?
2. Wie was verantwoordelijk voor de uitvoering van dit onderzoek? Wat is de kostprijs geweest van dit onderzoek?

Om de druk op het gevangeniswezen te verminderen wil de Regering een gevangenis bouwen of huren in het buitenland. Het is de bedoeling om daar gedetineerden zonder wettig verblijf, in totaal goed voor 30 % van de gevangenispopulatie, onder te brengen om hen vervolgens rechtstreeks vanuit de buitenlandse gevangenis uit te wijzen naar hun landen van herkomst. Dit staat uitdrukkelijk in het regeerakkoord. De Minister is samen met de Minister van Asiel en Migratie op diplomatieke missie getrokken naar Albanië en Kosovo, twee landen die blijkbaar in aanmerking komen voor zo'n deal.

1. Kan de minister meer toelichting geven betreffende de resultaten van deze diplomatieke missie? Kunnen deze resultaten leiden tot het nemen van concrete initiatieven om daar een gevangenis te huren of te bouwen?
2. Denemarken heeft in 2021 een soortgelijke deal gesloten voor het gebruik van 300 plaatsen in de Giljan-gevangenis voor gedetineerden zonder een verblijfsvergunning. Heeft de minister onderzoek gedaan naar de resultaten op het terrein? Of heeft de minister rechtstreeks aan haar collega in Denemarken informatie opgevraagd betreffende de voordelen en de eventuele hindernissen, zoals bijvoorbeeld het gegeven dat Denemarken pas in april 2027 de gedetineerden kan overbrengen en de oorzaken hiervan? Kunnen er hieruit lessen worden getrokken voor dit land betreffende de plannen om een gevangenis te bouwen of te huren in het buitenland? Indien de minister nog geen overleg heeft gepleegd met haar Deense collega, zal de minister dan toch nog een initiatief nemen teneinde gekende hindernissen te voorkomen en sneller te kunnen schakelen?
3. Naar Deens voorbeeld is de kans groot dat dit land de gedetineerden op het einde van hun straf toch zal moeten terugnemen en dat ze uiteindelijk hier moeten worden vrijgelaten. Het regeerakkoord voorziet dat deze gedetineerden rechtstreeks dienen te worden uitgewezen naar hun landen van herkomst. Heeft de minister hierover meer informatie na de diplomatieke missie naar Albanië en Kosovo? Werd dit belangrijke onderwerp ter sprake gebracht? Zo ja, kunnen er garanties komen indien

er in een van beide landen een gevangenis kan worden gehuurd of gebouwd dat deze gedetineerden vanuit de buitenlandse gevangenis worden overgebracht naar hun landen van herkomst?

22.02 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Geachte minister, in de media werd bericht dat u, samen met uw collega bevoegd voor Asiel en Migratie, een diplomatieke missie ondernomen hebt naar Albanië en Kosovo, en dit met het oog op een versterkte samenwerking in de strijd tegen georganiseerde misdaad, het recupereren van crimineel vermogen in het buitenland, alsook het aanpakken van de overbevolking in Belgische gevangnissen. Er zouden tevens verkennende gesprekken gevoerd worden met het oog op de bouw of huur van een gevangenis voor de zowat 4.000 illegale criminelen in ons land.

Een kordaat beleid ten aanzien van veroordeelde vreemdelingen zonder wettig verblijf is dringend noodzakelijk om de druk op onze gevangnissen te verlichten. Het is dan ook van belang dat het parlement dringend duidelijkheid krijgt over uw plannen van de regering inzake infrastructuur, samenwerking met derde landen en de uitvoering van straffen. U zou ten slotte in dat kader ook aandringen dat Albanië zijn onderdanen in Belgische gevangnissen opnieuw overneemt. In totaal gaat het om 307 Albanezen in onze gevangnissen, van wie 253 zonder verblijfsrecht.

Mijn vragen:

1. Hoe is de diplomatieke missie naar Albanië en Kosovo verlopen? Hebt u concrete engagementen verkregen over de terugname van Albanese veroordeelden en over beschikbare gevangenis capaciteit in deze landen?

2. Op basis van welke criteria werden Albanië en Kosovo geselecteerd als geschikte landen voor de bouw of huur van een gevangenis? Komen nog andere landen in aanmerking?

3. Wat is de geraamde kostprijs voor de bouw of huur van een gevangenis in Albanië of Kosovo? Binnen welke termijn zouden er gedetineerden kunnen overgebracht worden en hoeveel plaatsten zouden ongeveer beschikbaar zijn?

4. Hoe wil u garanderen dat de detentie in het buitenland voldoet aan de Belgische en Europese normen (bv. inzake celruimte, medische zorgen, taal & juridische bijstand, toezicht)?

5. Welke lessen trekt u uit de casus van Denemarken, dat in 2021 een overeenkomst ondertekende met Kosovo maar waar er nog geen enkele gedetineerde werd overgeplaatst?

22.03 Sarah Schlitz (Ecolo-Groen): *Madame la ministre, il y a quelques mois, je vous ai interrogée sur la piste étudiée par le Gouvernement de louer ou de construire des centres de détention à l'étranger, notamment en Albanie ou au Kosovo, suivant l'exemple du Danemark. Vous aviez précisé qu'une analyse juridique menée par le CGRA devait en évaluer la faisabilité et les garanties en matière de droits humains.*

Depuis, vous avez rencontré Mme Koçiu, ministre de l'Intérieur albanaise, avec votre collègue en charge de la Migration, afin d'évoquer une "coopération renforcée" dans le domaine de la justice et de la gestion carcérale. Tout cela laisse penser que les discussions ont progressé, mais aucune information n'a été communiquée sur l'état d'avancement de l'analyse promise.

Je réitère mes profondes inquiétudes. Le Mécanisme national de prévention des mauvais traitements a d'ailleurs alerté sur les risques de violations des droits fondamentaux. Que dire alors d'un transfert vers le Kosovo ou l'Albanie, où les standards pénitentiaires et les garanties juridiques ne sont pas comparables à ceux en vigueur dans l'UE?

Dès lors, Madame la Ministre, je souhaiterais vous adresser plusieurs questions:

Quelles ont été les conclusions de votre visite au Kosovo?

Où en est l'analyse juridique conduite par le CGRA? A-t-elle été finalisée, et le cas échéant, quelles en sont les principales conclusions concernant la compatibilité d'un tel projet avec les obligations internationales de la Belgique, notamment au regard de la Convention européenne des droits de

l'homme?

Quels critères précis guident le choix du Kosovo comme partenaire potentiel? En particulier, comment la Belgique entend-elle garantir le respect effectif des droits fondamentaux des détenus dans un État non membre de l'Union européenne et du Conseil de l'Europe?

Enfin, pouvez-vous nous préciser le calendrier envisagé et les éventuelles implications budgétaires de ce projet, puisque comme nous le savons, la Belgique peine déjà à financer correctement son propre système carcéral?

Je vous remercie.

22.04 Minister **Annelies Verlinden**: Op een totaal van meer dan 13.300 gevangenen heeft de helft een vreemde nationaliteit en een derde is zonder wettig verblijf in ons land. Dat is onhoudbaar. Het is dan ook een prioriteit voor deze regering om dat aan te pakken.

Samen met collega Van Bossuyt werk ik aan concrete oplossingen voor de problematiek van gedetineerden zonder recht op verblijf in onze gevangenissen en zo ook voor de overbevolking. Via tussenstaatse overbrengingen kunnen gedetineerden met een andere nationaliteit dan die van het land waar zij definitief veroordeeld zijn tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel, fysiek naar hun land van herkomst worden overgebracht om daar de door het veroordelende land opgelegde straf verder uit te zitten. Als een veroordeelde geen verblijfsrecht heeft, is zijn of haar instemming niet vereist.

De tussenstaatse overbrenging valt onder mijn bevoegdheid en mag niet verward worden met een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering. Dat laatste is namelijk een strafuitvoeringsmodaliteit, die toegestaan wordt door de strafuitvoeringsbank (SURB), waarbij een veroordeelde voor het einde van zijn of haar straf onder bepaalde voorwaarden in vrijheid wordt gesteld en het land dient te verlaten. De daaropvolgende verwijdering valt onder de bevoegdheid van Asiel en Migratie.

De missie naar Kosovo en Albanië begin oktober was in deze context van strategisch belang. Na veel voorbereidend diplomatiek werk de afgelopen maanden heeft ze belangrijke deuren geopend. Onze prioriteiten voor de missie waren helder, namelijk het benutten van de detentiecapaciteit in de Balkan, de samenwerking in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit en de recuperatie van crimineel geld.

Voor Albanië tellen we vandaag 307 gedetineerden in onze gevangenissen, waarvan 253 zonder verblijfsrecht. 73 van hen zijn definitief veroordeeld tot een straf van meer dan drie jaar. Zij komen bijgevolg in aanmerking voor overbrenging naar Albanië om daar hun straf uit te zitten.

Het overbrengen van die personen kan bijdragen aan het wegnemen van de druk op ons gevangeniswezen. Ondanks een internationaal kader dat overbrengingen met Albanië mogelijk maakt, vinden op dit moment geen overbrengingen plaats. Met de Albanese minister van Justitie heb ik afgesproken dat we onderhandelingen op technisch niveau zullen opstarten voor de overbrenging van Albanese gedetineerden.

Met Kosovo zijn de eerste gesprekken gevoerd over het gebruik van detentiecapaciteit, met de bedoeling gedetineerden zonder recht op verblijf in ons land daar onder te brengen. We hebben ook een akkoord over een nieuw bilateraal rechtshulpverdrag. In die context heeft de Kosovaarse zijde duidelijk aangegeven dat ze van ons land steun verwacht in het kader van haar Europese ambities. We zullen hierover terugkoppelen naar de regering, zodat verdere stappen kunnen worden besproken.

De missie heeft dus voor belangrijke openingen gezorgd, zowel voor Kosovo als voor Albanië. Het is enkel op deze manier en met samenwerken dat we verbetering zullen brengen. Daar gaan we nu verder mee aan de slag.

Het regeerakkoord stelt dat we overeenkomsten trachten te sluiten met andere Europese rechtsstaten om daar gevangenissen te bouwen of te huren waar gedetineerden, die in illegaal verblijf verkeren en definitief veroordeeld zijn voor misdaden of wanbedrijven, hun straf geheel of gedeeltelijk kunnen uitzitten indien een interstatelijke overbrenging niet mogelijk of wenselijk is. Er zijn dus nog andere opties dan Kosovo of Albanië, zolang de hier uitgesproken straffen daar verder worden uitgevoerd en detentie op een degelijke en menswaardige manier kan gebeuren, met respect voor de internationale verplichtingen en na een gerechtelijke goedkeuring. U zult mij nooit horen zeggen dat het evident is. Mocht een andere staat met dezelfde vraag naar ons komen, dan zou het Parlement wellicht ook terecht

een aantal voorwaarden stellen of er misschien zelfs geen oor naar hebben. Het idee dat er dus een lange lijst van landen staat te wachten om voor ons een gevangenis ter beschikking te stellen, is een illusie.

De vragen met betrekking tot de Europese normen en lijsten van landen, een kalender, parameters en criteria zijn belangrijke vragen en zodra er een concreet voorstel op tafel ligt, zullen deze zeker aan bod komen. De kostprijs, de doorlooptijd en de randvoorwaarden maken deel uit van onderhandelingen die zullen volgen. Laat ons die niet bemoeilijken. We zullen op het juiste moment uiteraard een terugkoppeling voorzien.

Ik heb hierover ook gesproken met mijn Deense collega tijdens de informele Raad Justitie en Binnenlandse Zaken in juli en ook via onze diplomatieke kanalen in Kopenhagen, omdat zij kijken naar die capaciteit in Kosovo. De feedback is nuttig, rekening houdend met het feit dat noch onze wetgeving, noch onze operationele werking en gevangenispopulatie uniform zijn, maar dat we met dezelfde uitdagingen kunnen worden geconfronteerd op het vlak van basisrechten van gedetineerden. Het is te vroeg om hierover al uitspraken te doen. De opties worden juridisch geanalyseerd, maar we kunnen zeker lessen trekken uit het Deense voorbeeld.

Il existe déjà un cadre international pour le transfèrement de personnes condamnées de la Belgique vers le Kosovo et l'Albanie dans le cadre des relations avec l'Albanie. Il s'agit de la convention du Conseil de l'Europe du 21 mars 1983 sur le transfèrement des personnes condamnées, de l'accord bilatéral du 29 juillet 2010 sur le transfèrement des personnes condamnées. Dans le cadre des relations avec le Kosovo, il s'agit de l'accord bilatéral du 18 juin 2010 sur le transfèrement des personnes condamnées.

Ces accords permettent à une personne de nationalité kosovare ou albanaise, qui a été condamnée définitivement en Belgique, à une peine ou une mesure privative de liberté d'être transférée respectivement au Kosovo ou en Albanie pour y purger le reste de sa peine. En principe, la personne concernée doit consentir au transfèrement, sauf si elle n'a pas de droit de séjour en Belgique, auquel cas son consentement n'est plus requis. Une fois la personne transférée, l'exécution de la peine est entièrement régie par le droit kosovar ou albanais selon le cas. Pour les personnes en séjour irrégulier de nationalité tierce, le cadre juridique devrait encore être précisé dans le respect des droits fondamentaux et du droit international.

22.05 **Marijke Dillen** (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Er zijn momenteel 13.300 gedetineerden, waarvan de helft van vreemde nationaliteit is. Dat zijn gekende cijfers. Een deel daarvan verblijft illegaal in het land. De vraag richt zich echter op de andere helft, waarbij wij ook zouden moeten weten hoeveel van hen behalve de Belgische nationaliteit ook een buitenlandse nationaliteit hebben of hadden. Dat is echter een aparte discussie.

U weet dat wij er al heel lang voorstander van zijn om gedetineerden met een buitenlandse nationaliteit hun straffen te laten uitzitten in hun land van herkomst, in het bijzonder voor illegaal verblijvende personen. Het regeerakkoord is ter zake ook heel duidelijk.

U hebt inmiddels onderhandelingen gevoerd met Albanië en Kosovo. Uit uw antwoord maak ik echter bevreesd op dat veel op lange termijn nog vaag blijft. U zult onderzoeken doen naar de technische en juridische haalbaarheid. Ik vrees dat er tijdens de huidige legislatuur niet heel veel op het terrein zal worden gerealiseerd. Ik hoop dat u een tandje bijsteekt, zodat een en ander zo snel mogelijk in de praktijk kan worden gebracht en dat u, behalve met Albanië en Kosovo, ook gesprekken voert met de landen van herkomst van gedetineerden met een buitenlandse nationaliteit en van illegalen.

22.06 **Sophie De Wit** (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Alle beetjes helpen.

22.07 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Merci, madame la ministre, pour votre réponse.

Je sais que vous ne décidez pas seule dans ce dossier. Vous faites partie d'une coalition. Vous travaillez sur ce dossier, comme vous le disiez, avec Mme Van Bossuyt de la N-VA. Mais ici, je dois vous dire qu'on nage en plein délire.

Le défi de la surpopulation carcérale, il exige des solutions structurelles. Il faut sortir du show, il faut garder la tête froide et avancer pour que les prisonniers ne dorment plus à même le sol dans nos prisons. C'est cela qu'il faut faire!

Aujourd'hui, de quoi nous parlez-vous: de réduire la surpopulation carcérale d'aujourd'hui, là, maintenant, en construisant des prisons au Kosovo? Alors, on voit d'autres pays – vous nous parlez d'autres pays – qui souhaitent s'engager dans le même projet. La Norvège s'est engagée dans ce projet. On est déjà à plus de 200 millions d'euros engloutis dans ce type de projet. Vous nous parlez du Danemark. Me confirmez-vous bien qu'il s'agit de 200 millions d'euros qui sont déjà engloutis dans le projet d'une prison au Kosovo sans que la première pierre ne soit encore construite? Comment peut-on engager les futurs gouvernements belges, mais aussi du Kosovo – le Kosovo est-il la poubelle de l'Europe? Est-ce là le signal que vous envoyez à la population kosovare? Les habitants de là-bas n'ont rien fait pour mériter cela non plus. Comment traite-t-on les autres populations?

Je trouve cela intolérable que vous engagiez la Belgique dans ce chemin qui ne respecte en aucun cas les droits humains – vous n'avez amené aucune garantie en la matière – et qui va conditionner notre capacité à mettre en place des vraies solutions structurelles qui sortent de ce délire. Aujourd'hui, cela veut dire consacrer ces moyens à faire de la réinsertion, à faire de la prévention et à travailler sur des alternatives à la détention. C'est la seule manière de s'en sortir, madame la ministre.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

[23] Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De overheveling van de gezondheidszorg in de gevangenissen naar Volksgezondheid" (56008953C)

[23] Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le transfert de la prise en charge des soins de santé dans les prisons vers la Santé publique" (56008953C)

[23.01] Marijke Dillen (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

De Orde van Artsen heeft in een officieel advies zwaar uitgehaald naar de compleet belabberde toestand in de gevangenissen waar volgens de Orde "gevangenisartsen systematisch vaststellen dat de fundamentele rechten qua gezondheidszorg op ontoelaatbare wijze worden geschonden". De Orde vindt het bovendien "ontoelaatbaar dat deze problemen worden genegeerd".

Eerder dit jaar getuigden enkele gevangenisartsen over de dramatische situatie in verschillende gevangenissen.

Al lang wordt er een pleidooi gehouden om de gezondheidszorg in de gevangenissen weg te halen van de minister van Justitie en om de zorg in de gevangenissen om te vormen tot een volledige en volwaardige Volksgezondheidsbevoegdheid. Op deze wijze kan de zorg in de gevangenissen, die vandaag sterk te wensen overlaat, worden verbeterd. Ook de Orde van Artsen is hier voorstander van.

De minister heeft in de media verklaard dat er reeds stappen zijn ondernomen.

Welke initiatieven werden er deze legislatuur reeds genomen om de medische dienstverlening ook achter de gevangensmuren gecoördineerd te zien door Volksgezondheid? Zo ja, graag een gedetailleerd overzicht.

Wat is hier het standpunt van de bevoegde minister van Volksgezondheid? Deelt hij het standpunt van de minister en is er bereidheid om hiervan op zeer korte termijn werk te maken?

[23.02] Minister Annelies Verlinden: Mevrouw Dillen, er werd al eerder beslist om de penitentiaire gezondheidszorg naar de FOD Volksgezondheid over te dragen. Die overdracht wordt gefaseerd uitgevoerd. De eerste fase betrof de integratie in het RIZIV van alle medische prestaties die tijdens detentie buiten de gevangensmuren worden uitgevoerd. De FOD Justitie en de FOD Volksgezondheid hebben ook eerstelijnspsychologen en maatschappelijk assistenten aangeworven voor de medische diensten van de gevangenissen. Op die manier werd een belangrijke stap gezet naar de organisatie van een multidisciplinaire eerstelijnsgezondheidszorg.

Op dit moment loopt de voorbereiding van de overname door het RIZIV van het gehele geneesmiddelenbeheer voor alle gevangenen. Het is geen evidente oefening, ze vraagt voorbereiding zowel op het gebied van regelgeving als operationeel. Binnenkort zullen twee gevangenen worden aangewezen waar een proefproject zal starten met het oog op de integrale overdracht van de gezondheidszorg. Dat project zal de FOD Volksgezondheid de kans geven om een of meer zorgmodellen uit te testen.

Kortom, de weg naar een integrale overdracht van de gezondheidszorg in de gevangenen naar de FOD Volksgezondheid is onomkeerbaar ingeslagen. Het lijkt me dus niet correct te stellen dat dit probleem genegeerd wordt, maar een bevoegdheidsoverdracht van deze aard in een operationele organisatie is complex en dus ook tijdsintensief.

23.03 **Marijke Dillen** (VB): Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister.

Ik was niet van plan om nog te repliceren, omdat u duidelijk hebt geantwoord, maar u laat uitschijnen dat ik mondeling of in mijn schriftelijk ingediende vraag de aanklacht heb geformuleerd dat de problemen worden genegeerd, terwijl die aanklacht afkomstig is van de Orde van artsen.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Les questions jointes n° 56008970C de M. Prévot et n° 56009421C de M. Jadoul sont reportées. M. Soete est absent pour poser sa question n° 56008985C.

24 **Vraag van Alexander Van Hoecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Illegale adoptiepraktijken in het moederhuis Tamar" (56008994C)**

24 **Question de Alexander Van Hoecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les pratiques d'adoption illégales au sein du foyer maternel Tamar" (56008994C)**

24.01 **Alexander Van Hoecke** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

In het televisieprogramma 'De nonnen' op VTM getuigde een man, Peter, over zijn adoptie begin jaren 80. Die adoptie zou zonder medeweten en tegen de wil van zijn biologische moeder gebeurd zijn.

De moeder verbleef destijds in het moederhuis Tamar in Lommel, waar ongehuwde zwangere meisjes werden opgevangen. Op de dag dat Peter ter adoptie werd afgestaan, was hij een jaar oud. Zijn moeder werd verteld dat ze "buiten de deur moest gaan werken". Toen zij uit het zicht was, werd het kind overgedragen aan de adoptieouders.

In het adoptiedossier zit een brief van de adoptievader aan het moederhuis waarin wordt verwezen naar de financiële problemen van de instelling en waarin sprake is van een schenking "om het moederhuis te ondersteunen". In dezelfde brief drukt de adoptievader de hoop uit om "snel aan de beurt te komen" voor adoptie. Amper twee weken later was de adoptie rond.

Ook in andere dossiers duiken gelijkaardige patronen op, waarbij zogenaamde 'donaties' werden gedaan om een adoptie te versnellen. De biologische moeder van Peter diende in 2014 klacht in wegens ontvoering van haar kind. Volgens haar werd de klacht door het parket zonder gevolg geklasseerd wegens verjaring.

Peter en drie andere geadopteerde kinderen dienden vorig jaar eveneens klacht in tegen hun eigen ontvoering. De drie andere klachten zouden intussen onontvankelijk verklaard zijn wegens verjaring, terwijl Peter tot op heden geen enkele communicatie van het parket ontving.

Hoeveel klachten werden er reeds ingediend over de praktijken in moederhuis Tamar? Hoeveel daarvan gingen uit van biologische moeders en hoeveel van geadopteerde kinderen?

Werden al deze klachten als verjaard beschouwd?

Werd intussen naar elk potentieel slachtoffer teruggekoppeld vanuit het parket?

Wat zal u ondernemen om de communicatie naar slachtoffers van deze en gelijkaardige praktijken

vanuit het parket te verbeteren?

Gezien het hier lijkt te gaan om een structurele praktijk die mogelijk een voortgezet misdrijf uitmaakt, zal het parket alsnog een onderzoek openen naar de illegale adoptiepraktijken?

Zijn er de afgelopen jaren nog klachten binnengekomen over gelijkaardige praktijken in andere moederhuizen? Zo ja, welke en welk gevolg werd hieraan gegeven?

Overweegt u een wetswijziging of hervorming waardoor misdrijven zoals ontvoering of kinderhandel in dergelijke context niet meer zouden kunnen verjaren?

24.02 Minister **Annelies Verlinden**: In 2024 heeft het parket van Limburg één aangifte ontvangen van een geadopteerde zoon. In 2014 ontving het parket van Limburg drie aangiftes van biologische moeders, onder wie de biologische moeder van Peter. De aangiftes uit 2014 en 2024 werden zonder gevolg geklasseerd wegens verjaring. In het onderzoek van 2024 heeft de benadeelde partij die de aangifte had ingediend, de geadopteerde zoon, inmiddels een schrijven ontvangen waarin zij werd ingelicht over de beslissing tot klassering zonder gevolg. Peter heeft op initiatief van het parket van Limburg in juni 2024 zelf een persoonlijk gesprek gehad met een parketmagistraat en een lid van de dienst Slachtofferonthaal. Met betrekking tot de aangiftes uit 2014 werd destijds voor elk slachtoffer de dienst Slachtofferonthaal bij de justitiehuizen gevat om een diensaanbod te doen. Een van de slachtoffers uit de onderzoeken van 2014 had een raadsman aangesteld; ook die raadsman werd op de hoogte gebracht van de beslissing tot klassering zonder gevolg.

Wat betreft uw vraag over de onverjaarbaarheid, geldt dat de onverjaarbaarheid beperkt is tot seksuele misdrijven tegen minderjarigen. Sinds 2024 is ze ook van toepassing op misdrijven die door hun aard of context een land of een internationale organisatie ernstig kunnen schaden, de bevolking ernstige vrees kunnen aanjagen, of de overheid of een internationale organisatie op onrechtmatige wijze kunnen dwingen tot het verrichten of het nalaten van een handeling, dan wel de politieke, constitutionele, economische of sociale basisstructuren van een land of internationale organisatie ernstig kunnen ontwrichten of vernietigen.

In het nieuwe Strafwetboek is een nieuw misdrijf opgenomen, namelijk de verkoop van kinderen. De verjaringstermijn zal 10 of 15 jaar bedragen, overeenkomstig artikel 21 van het Wetboek van strafvordering. Voor het misdrijf van illegale adopties zal de verjaringstermijn 10 jaar bedragen en voor ontvoering 15 jaar. Ik wil er in het bijzonder op wijzen dat sinds de wet van 9 april 2024 de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag waarop de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter ten gronde.

Tot slot kan ik u algemeen toelichten dat mijn diensten en ik de nodige actie ondernemen om slachtoffers van misstanden bij adopties te blijven ondersteunen. Zo werd beslist om niet enkel een globaal historisch onderzoek naar de misstanden bij interlandelijke adopties te voeren, maar eveneens een dergelijk onderzoek te starten naar de misstanden bij nationale adopties. In dat kader zullen de slachtoffers en hun vertegenwoordigers uiteraard ook worden gehoord.

24.03 **Alexander Van Hoecke** (VB): Mevrouw de minister, kunt u nog één ding verhelderen voor mij?

Ik dacht dat u zei dat er in 2024 slechts één klacht werd ingediend. In de media stond immers heel duidelijk dat Peter en drie andere geadopteerde kinderen vorig jaar een klacht zouden hebben ingediend. Er blijkt dus iets niet te kloppen.

De essentie van het probleem ligt natuurlijk bij de verjaring. Ik weet dat dat een moeilijke discussie is en we mogen daar niet te licht overheen gaan. Bij gevallen zoals deze – het zou mij sterk verbazen als dat een volledig geïsoleerd incident is – zitten we met hetzelfde probleem in het nieuwe Strafwetboek, namelijk een verjaringstermijn van 10 tot 15 jaar. Dat zou niets verhelpen aan de situatie van Peter en de andere kinderen en evenmin van de biologische moeders. Heel vaak komen dergelijke zaken pas vele jaren later aan het licht, wanneer de verjaringstermijn al is verstreken. We moeten de discussie over de verjaring bij dergelijke misdrijven opnieuw durven te voeren. Wij volgen dat alleszins verder op.

Bedankt voor uw antwoord.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Les questions n° 56009038C de M. Van Hoecke et n° 56009052C de M. Dufrane sont transformées en questions écrites.

25 **Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De veroordeling van de Staat tot dwangsommen aan een geïnterneerde wegens gebrek aan gepaste zorg" (56009060C)**

25 **Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La condamnation de l'État au paiement d'astreintes pour défaut de soins appropriés à un interné" (56009060C)**

25.01 **Marijke Dillen (VB):** Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Recent heeft het Hof van Beroep te Antwerpen de Belgische Staat veroordeeld tot het betalen van een dwangsom van 250 euro per dag vertraging met een maximum van 250.000 euro aan geïnterneerde DVL wanneer deze man niet binnen de maand wordt overgeplaatst naar een geschikte psychiatrische instelling waar hij gepaste zorg krijgt.

Deze man werd in 2008 ontoerekeningsvatbaar verklaard na een veroordeling wegens belaging en bijgevolg geïnterneerd. De realiteit was een eindeloze pendel tussen gevangenissen, de F.P.C. 's van Gent en Antwerpen en nu de gevangenis van Merksplas.

Het Hof is duidelijk: deze man moet naar een instelling die aansluit bij zijn persoonlijke noden en die gespecialiseerd is in het begeleiden van geïnterneerden. De Staat kan zich niet langer verschuilen achter het argument dat het tijd kost om een geschikte plaats te vinden. De Staat schendt de wetgeving en de mensenrechten waarbij ook verwezen wordt naar de rechtspraak van het E.H.R.M.

Kan de minister meer toelichting geven betreffende dit duidelijke arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen? Wordt dit arrest inmiddels betekend?

Welke initiatieven heeft de minister inmiddels genomen om gevolg te geven aan deze uitspraak teneinde te vermijden dat er dwangsommen dienen te worden betaald? Wordt er inmiddels een geschikte plaats gevonden? Graag meer toelichting.

25.02 **Minister Annelies Verlinden:** Het arrest werd op 6 oktober geveld en is momenteel nog niet betekend. Het vrij summier gemotiveerde arrest vormt een strikte toepassing van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, dat oordeelt dat het verblijf van een geïnterneerde in een inrichting beheerd door de penitentiaire administratie, na afloop van een redelijke termijn per definitie een schending vormt van artikel 5.4 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en dus een fout is in hoofde van de Belgische Staat.

Waar de rechter in eerste aanleg nog rekening hield met de houding en het gedrag van de betrokkene, die zijn externe plaatsing zelf tegenwerkt, om de vordering in kort geding af te wijzen, deed het hof dit niet. Het arrest betreft een uitspraak in de kortgedingprocedure. Een identieke vordering is ook nog hangende voor de rechter ten gronde. Het zal dan ook afwachten zijn wat de rechter ten gronde beslist.

Aangezien het arrest nog niet werd betekend, is de termijn vanaf wanneer dwangsommen verschuldigd zouden zijn nog niet beginnen te lopen.

Hoe dan ook is deze uitspraak geen verrassing. Er waren eerder al veroordelingen in dezelfde zin en er zullen er mogelijk nog volgen.

De problematiek van geïnterneerden in een gevangenis dient structureel te worden aangepakt, waarbij geïnterneerden niet langer in een gevangenis verblijven.

Zoals na elke veroordeling tot overbrenging wordt met de inrichting van verblijf gekeken naar de mogelijkheden om het proces van overbrenging naar een meer geschikte inrichting te versnellen. Daarvoor wordt overigens niet op een veroordeling gewacht. Het is de insteek in elk dossier van een geïnterneerde die verblijft in een gevangenis.

De FOD Justitie is daarbij evenwel afhankelijk van de kamer voor de bescherming van de maatschappij

(KBM), die een concrete plaatsingsbeslissing dient te nemen en, indien die beslissing een residentiële opname behelst, van de beschikbaarheid van een plaats in een inrichting die beantwoordt aan het profiel van de betrokken geïnterneerde.

Het betreft, zoals gezegd, een structureel en complex probleem waarvoor ook andere departementen, in het bijzonder de FOD Volksgezondheid en de deelstaten, geacht worden aan een oplossing mee te werken.

25.03 Marijke Dillen (VB): Ik dank u voor het antwoord, mevrouw de minister.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Le **président**: La question n° 56009063C de M. Yzermans est transformée en question écrite. Les questions jointes n°s 56009074C et 56009558C de Mmes De Wit et Dillen sont reportées. La question n° 56009098C de M. Van Rooy est transformée en question écrite. Le sort de la question n° 56009101C de M. Cornillie, qui est absent, n'est pas encore déterminé. Les questions jointes n°s 56009120C, 56009211C et 56009229C de Mmes De Wit et Dillen et de M. Yzermans sont reportées. La question n° 56009123C de Mme De Wit est transformée en question écrite. Les questions et l'interpellation jointes n°s 56009146C, 56000150I, 56009203C et 56009215C de MM. Van Rooy, Van Hoecke et Bergers et Mme De Wit sont reportées. Les questions n°s 56009154C et 56009157C de M. Van Hecke sont reportées sauf s'il n'y pas de séance demain. Dans ce cas-là elles seront transformées en questions écrites. On déterminera cela à la fin de la séance.

26 Vraag van Alexander Van Hoecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De vzw Het Huis" (56009183C)

26 Question de Alexander Van Hoecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'ASBL Het Huis" (56009183C)

26.01 Alexander Van Hoecke (VB): Mevrouw de minister, ik stel deze vraag opnieuw, omdat ze de vorige keer schriftelijk beantwoord is – ze stond ook geagendeerd in de commissie voor Justitie – maar ik heb toen geen volledig antwoord op mijn vragen gekregen, om het zacht uit te drukken.

In 2024 werden in meer dan 150 gevallen kinderen doorverwezen naar de vzw Het Huis door de familierechtbanken in de arrondissementen Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen, ondanks het feit dat de vzw Het Huis al eerder in opspraak kwam, zoals we allemaal weten, en er gegronde redenen zijn om ernstig te twijfelen aan de werking van die organisatie.

Naar aanleiding van de geuite bezorgdheden werd door de Antwerpse familierechtbank een gesprek gevoerd met de vzw over haar werking, zo stelde u in uw antwoord op mijn vraag. Daarbij werd toegelicht dat nieuwe vrijwilligers aan een aantal minimale criteria moeten voldoen. Die criteria zijn zeer oppervlakkig, als u het mij vraagt. Het voorleggen van een uittreksel uit het strafregister lijkt me de meest logische zaak ter wereld. Een pedagogische achtergrond is vereist, maar dat wordt zeer ruim geïnterpreteerd, en men dient een proefperiode van drie maanden te doorlopen.

Mevrouw de minister, hoe verklaart u dat er, ondanks de ernstige bezorgdheden en tientallen getuigenissen van ouders, nog steeds in meer dan 150 gevallen zomaar wordt doorverwezen naar de vzw Het Huis?

Hoe zult u ervoor zorgen dat de verplichte doorverwijzingen naar vzw Het Huis door de familierechtbanken stoppen? Dat is de belangrijkste vraag. Indien u daar niet toe bereid bent, waarom niet?

Voormalig minister van Justitie Vincent Van Quickenborne stelde in 2023 dat hij de zaak zou onderzoeken en dat hij contact had opgenomen met de stad Antwerpen en de Vlaamse overheid om te bekijken hoe verontrustende meldingen onderzocht kunnen worden.

Heeft er daadwerkelijk overleg plaatsgevonden tussen Justitie, de stad Antwerpen en de Vlaamse overheid? Wat was hun reactie? Zijn er door Justitie daarna nog stappen gezet?

Zijn er ondertussen nog stappen gezet om meldingen van wanpraktijken te onderzoeken en te registreren? Zo ja, welke? Indien niet, zult u daartoe nog stappen zetten?

26.02 Minister **Annelies Verlinden**: Mijnheer Van Hoecke, ik verwijs naar mijn antwoord op de vraag die u over dezelfde problematiek stelde op 19 september. De familierechtbanken in de arrondissementen Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen stellen nog steeds Het Huis aan. In 2024 werd Het Huis in Vlaanderen in totaal meer dan 150 keer aangesteld, waarvan 97 keer in het arrondissement Antwerpen en 52 keer in West-Vlaanderen.

De voornaamste redenen voor de samenwerking met Het Huis die door de familierechtbanken worden vermeld, zijn vergelijkbaar. Ze betreffen onder meer de aanstelling op verzoek van partijen, de snelle opstart en kortere wachttijden, de vlotte communicatie, de uitgebreide verslaggeving en bezoeken die op het tempo van het kind plaatsvinden en worden ingericht op basis van de beslissing van de familierechter, en die geen vast verloop kennen, zoals bij het CAW doorgaans wel het geval is. De modaliteiten van het bezoek worden bovendien alleen aangepast na een beslissing van de familierechter. Er zou bovendien een goede opvolging zijn in dossiers waarbij sprake is van drugs-, alcohol- of middelenverslaving.

Tot op heden zijn volgens mijn informatie geen officiële klachten tegen Het Huis ingediend bij de politie of de onderzoeksrechter. De familierechtbanken die Het Huis aanstellen, hebben evenmin kennis van klachten over de werking ervan.

De stopzetting van de doorverwijzingen naar Het Huis zou leiden tot een zeer lange wachtlijst bij de neutrale bezoekeruimtes van het CAW, waardoor veel gezinnen nog langer op ondersteuning zouden moeten wachten en het contactherstel tussen ouder en kind bijgevolg in gedrang zou komen.

Ik zal overleggen met mijn Vlaamse collega's om na te gaan of de capaciteit van de neutrale bezoekeruimtes binnen het CAW kan worden uitgebreid, zodat rechtbanken waar mogelijk niet langer hoeven uit te wijken naar niet-erkende organisaties.

26.03 **Alexander Van Hoecke** (VB): Dank u, mevrouw de minister.

Ik heb nog steeds geen antwoord gekregen over wat er na 2023 is gebeurd. Toen Het Huis in de media zeer negatief in het daglicht kwam, bleek het te gaan om tientallen ouders en om kinderen, die vaak traumatische ervaringen hebben meegemaakt, maar die opnieuw geconfronteerd worden met een ouder die hen heeft mishandeld of die kampt met een drugsprobleem.

Is er sinds 2023 dan niets veranderd? Toenmalig minister Van Quickenborne had veel maatregelen aangekondigd. Is dat allemaal blijven liggen? Het is goed dat u overleg wilt plegen met de Vlaamse overheid, maar in 2023 is wel duidelijk beloofd dat men overleg zou plegen met de stad Antwerpen en de Vlaamse overheid om te bekijken hoe verontrustende meldingen onderzocht kunnen worden.

Het probleem is immers dat, als er geen klachten zijn binnengekomen, dat grotendeels te maken heeft met het feit dat die klachten nergens kunnen worden gekanaliseerd. Men dient al naar de politie te stappen vooraleer een klacht kan worden geregistreerd. Dat is de enige manier waarop een klacht kan worden ingediend.

Waar ik moeite mee heb, is de wachtlijst bij het CAW. Dat kunnen we echt niet als excuus gebruiken om niet in te grijpen. Als er duidelijke vermoedens zijn dat iets niet klopt, dat er duidelijk iets fout loopt en dat kinderen daardoor ernstig kunnen worden beschadigd, dan is het volgens mij uw verantwoordelijkheid om te onderzoeken wat er misloopt en welke maatregelen kunnen worden genomen om ervoor te zorgen dat minstens die klachten kunnen worden gekanaliseerd.

Het verhaal is niet afgerond. Ik blijf op mijn honger zitten. Ik zou nog altijd heel graag willen weten wat er sinds 2023 concreet is ondernomen, dan wel of het dossier gewoon is blijven liggen en er niets meer is gebeurd na de reportage in de media.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

27 Question de Pierre Jadoul à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'impact de l'intelligence artificielle sur le fonctionnement du monde judiciaire" (56009410C)

27 Vraag van Pierre Jadoul aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De impact van artificiële intelligentie op de werking van het gerecht" (56009410C)

27.01 **Pierre Jadoul** (MR): *Le développement de l'intelligence artificielle a des impacts sur un bon nombre de secteurs professionnels, le monde judiciaire ne faisant pas exception.*

De plus en plus d'acteurs du monde judiciaire, et notamment de plus en plus d'avocats, utilisent l'IA dans leur travail. Les avocats font notamment appel à cette technologie pour rédiger de longues conclusions en peu de temps.

Les magistrats constatent en effet que la longueur moyenne des conclusions, avec le nombre d'arguments, s'allonge de plus en plus. Or les conclusions plus longues rendent le travail des juges plus compliqué, ce qui n'est évidemment pas souhaitable étant donné l'arriéré judiciaire déjà important auprès des cours et tribunaux.

Par ailleurs, les juges trouvent parfois aussi des erreurs (textes de lois périmés, jurisprudence inexistante, etc) liées à l'utilisation de logiciels IA.

J'ai pu lire dans la presse que, pour le moment, vous n'envisagiez pas d'imposer de limites à l'utilisation de l'IA. Vous ne seriez pas non plus enthousiaste à l'idée d'imposer une quelconque limite aux conclusions longues, comme cela a été fait dans certains pays pour faciliter la tâche des juges.

Vous avez déclaré que l'IA offrait d'énormes possibilités, notamment pour accélérer les processus de travail et alléger les charges administratives. Je peux évidemment vous rejoindre sur ce point. Il me semble évident que l'intelligence artificielle peut être bénéfique si cet outil est bien utilisé.

Pouvez-vous développer votre vision des choses en ce qui concerne le rôle que peut jouer l'intelligence artificielle dans le monde judiciaire?

Quelle(s) utilisation(s) pourraient être faites de l'IA par l'avocature et la magistrature? Et quelles balises devraient être mises en place selon vous?

Il me revient que des projets pilotes seraient à l'étude. Quels sont-ils ? Pouvez-vous nous en dire plus à ce sujet?

27.02 **Annelies Verlinden**, ministre: L'intelligence artificielle (IA) représente à la fois des opportunités et des défis pour notre système judiciaire. L'IA peut considérablement améliorer l'efficacité, notamment face à l'explosion du volume d'informations. Il serait toutefois illusoire de croire que les acteurs judiciaires tels que les magistrats, les greffiers, les huissiers et les avocats n'en font aucun usage ou ne s'y intéressent pas. Notre responsabilité est donc de l'encadrer correctement.

Ma position est claire, l'IA doit rester un instrument de soutien qui accélère le travail préparatoire, sans jamais remplacer le jugement humain. Notre État de droit repose sur une justice à dimension humaine capable de prendre en compte les nuances et les exceptions et non sur des moyens statistiques. L'IA permet de détecter des modèles tandis que la justice doit considérer l'humain dans sa complexité individuelle.

Pour les avocats et les magistrats, l'IA peut venir en soutien dans des tâches comme la recherche jurisprudentielle, la préparation de dossiers ou la réduction des charges administratives. Il est toutefois indispensable de définir des balises strictes.

Quelques initiatives, limitées à des fonctions de soutien, sont en cours de développement, toujours dans le respect des principes fondamentaux de notre État de droit. Il s'agit par exemple de JustMask, qui pseudonymise les jugements pour leur publication, ou JustSummary, qui vise à labelliser la jurisprudence afin d'accélérer les recherches internes, ou encore d'un projet pilote qui a exploré la manière dont l'IA peut améliorer la recherche dans le *Moniteur belge*, et d'un examen des applications pour optimiser les processus administratifs.

Le SPF Justice a récemment constitué une *task force* dédiée à l'IA, qui associera l'Ordre judiciaire à ses travaux. Nous devons développer un cadre spécifique pour la justice, au-delà des directives générales comme l'AI Act européen. Les enjeux et les risques liés à l'IA, tels que l'éthique, la fiabilité, le biais, la responsabilité et la protection des données méritent un examen encore plus approfondi pour le système judiciaire. Outre le cadre juridique à construire pour l'utilisation de l'IA et la vision à développer, les cas de l'utilisation concrète pour l'Ordre judiciaire restent à définir.

L'élaboration de cette politique prendra du temps car il est nécessaire de garantir un équilibre approprié. Parallèlement, l'Institut de Formation Judiciaire (IFJ) propose déjà des formations sur l'IA pour l'Ordre judiciaire.

L'IA peut faire partie de la solution pour rendre la justice plus efficace mais elle ne la rendra pas plus humaine. Des solutions structurelles et une révision de nos processus législatifs restent indispensables en plus de ces innovations technologiques.

27.03 Pierre Jadoul (MR): Je remercie chaleureusement la ministre pour les éléments de réponse fort importants qu'elle apporte.

Je me réjouis donc que la problématique de l'intelligence artificielle soit prise en compte et qu'elle constitue un point d'attention dans le cadre du SPF Justice à cet égard. Je me réjouis aussi que l'on garde le volet humain de la justice à l'esprit comme étant un facteur fondamental de son fonctionnement adéquat.

Je pense que l'intelligence artificielle amènera ou devra amener à réfléchir dans les semaines, les mois ou les années qui viennent – espérons que ce ne soient pas des années – à un certain nombre d'évolutions. Je sais bien que tous les acteurs ne sont pas nécessairement convaincus à ce stade, mais il faudrait par exemple réfléchir à une obligation de motivation positive des décisions de justice. Cela pourrait peut-être permettre de prendre en considération certaines difficultés qui découlent d'une utilisation que je considère abusive de l'intelligence artificielle dans le chef d'un certain nombre d'acteurs de la justice.

Je pense que ce débat n'est pas clos et je souhaiterais que nous soyons tenus informés des évolutions en la matière.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

28 Samengevoegde vragen van

- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De noodkreet van de gevangenisdirecteurs en het standpunt van de directeur-generaal Gevangeniswezen" (56008820C)

- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Overbevolkte gevangenissen en de verantwoordelijkheid van andere departementen dan de FOD Justitie" (56008824C)

- Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Collectieve genade" (56009239C)

28 Questions jointes de

- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le cri d'alarme des directeurs de prison et la position du DG de l'administration pénitentiaire" (56008820C)

- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La surpopulation carcérale et la responsabilité d'autres départements que le SPF Justice" (56008824C)

- Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "La grâce collective" (56009239C)

28.01 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, op ongeziene wijze hebben de gevangenisdirecteurs de alarmbel geluid over de onhoudbare situatie binnen de gevangenissen, een onderwerp dat al herhaaldelijk in deze commissie aan bod is gekomen. Het was een ware noodkreet. De overbevolking bereikt ongeziene hoogtes en het aantal grondslapers is het hoogste ooit.

Dringende maatregelen zijn dus nodig. De directeur-generaal van het gevangeniswezen stelt duidelijk:

“De meest wettelijke oplossing die ik zie, is een of andere vorm van collectieve genade. Over de concrete invulling van die collectieve genade moet de regering beslissen. Die kan op maat gemaakt worden om ons de nodige zuurstof te geven en de noodwet haar werk te laten doen.” Hij vervolgt: “We kunnen ook kijken of we tijdelijk de pauzeknop moeten induwen voor de uitvoering van korte straffen tot drie jaar, maar dan maken we de wachtlijsten opnieuw langer.”

Wat is uw reactie, mevrouw de minister, op dat standpunt van de directeur-generaal? Zult u initiatieven nemen om daaraan tegemoet te komen?

Ten tweede, wat is uw standpunt over de suggestie betreffende de uitvoering van korte straffen?

Ten derde, zult u andere initiatieven nemen om de wet aan te passen teneinde maatregelen te nemen?

Mevrouw de minister, u hebt erop gewezen dat u sinds uw aantreden in februari meteen actie hebt ondernomen en contact hebt opgenomen met andere beleidsdepartementen. Ik verwijs naar Asiel en Migratie, Volksgezondheid, Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken. Uiteraard draagt de Regie der Gebouwen een grote verantwoordelijkheid.

Mevrouw de minister, kunt u per opgesomd beleidsdomein een gedetailleerd overzicht geven van de acties die werden ondernomen?

Ten tweede, wat was het standpunt van de betrokken ministers? Werden er toezeggingen gedaan om op structurele wijze een antwoord te bieden op de toenemende overbevolking?

Ten derde, indien er toezeggingen zijn gedaan, wat is de concrete timing daarvan?

Met uw permissie, mevrouw de minister, wil ik nog een andere vraag toevoegen.

Tijdens een plenaire vergadering hebt u duidelijk aangegeven geen voorstander te zijn van een collectieve genade. Uit mediaberichten blijkt echter dat u op de ministerraad van 3 oktober een gevoelige maatregel zoals voorgesteld door het gevangeniswezen hebt voorgelegd, namelijk die collectieve genade. Een dergelijke maatregel, mevrouw de minister, is niet bedoeld om structureel bij te dragen aan een duurzaam, legaal en veilig detentiebeleid. Dat was het standpunt dat u toen in de plenaire vergadering hebt ingenomen.

Mijn vraag is heel duidelijk: klopt die berichtgeving, ja of nee? Als de berichtgeving klopt, zult u dan ter zake een initiatief nemen?

28.02 Minister **Annelies Verlinden**: Collega, zoals ik op 2 oktober al toelichtte in de plenaire vergadering, heb ik de noodkreet van de gevangenisdirecteurs en het personeel goed gehoord en dat niet sinds 1 oktober, maar wel al van bij mijn aantreden. De situatie in onze gevangenissen is inderdaad zorgwekkend en dat is al vele jaren het geval. De populatie liep maandag op tot 13.325 gedetineerden en 466 grondslapers. Die situatie is evident onhoudbaar voor zowel gedetineerden als gevangenispersoneel. Hierover had ik op 15 oktober nog een gesprek met de directeurs.

De noodwet heeft wel degelijk een impact. In totaal kregen al meer dan 600 veroordeelden 6 maanden voor strafeinde een voorlopige invrijheidstelling, van wie 280 vanuit detentie. Sinds de inwerkingtreding van de noodwet kregen zo'n 600 veroordeelden een elektronisch toezicht of een voorwaardelijke invrijheidstelling toegewezen door de strafuitvoeringsrechtbank (SURB). Nog eens meer dan 800 veroordeelden gingen in strafonderbreking in afwachting van een beslissing van de SURB.

Dat is echter niet voldoende om de gevangenispopulatie te doen afnemen. De positieve effecten van de noodwet worden tenietgedaan door de stopzetting van de vorige noodmaatregelen, met name die van het verlengd penitentiair verlof en de opschorting van de korte straffen, maar ook door de grote instroom van beklaagden.

Wat betreft de vraag om een vorm van collectieve genade toe te kennen, verwijs ik naar mijn antwoord op vraag nr. 56009239C. (...) Mijn verontschuldiging, ik ging ervan uit dat die vraag al was beantwoord, maar ik kom erop terug.

Om de overbevolking structureel aan te pakken, werden in samenwerking met de ministers bevoegd voor de Regie der Gebouwen, Volksgezondheid, Asiel en Migratie en Binnenlandse Zaken taskforces opgericht om een globaal plan van aanpak uit te werken. In deze plannen krijgt de capaciteitsuitbreiding maximale prioriteit. De bouw van bijkomende capaciteit is vaak een werk van lange adem en daarom zetten we ook in op projecten op korte en middellange termijn. Op korte termijn voorzien we een capaciteitsuitbreiding door de oude gevangenissen van Sint-Gillis en Antwerpen langer open te houden en door de bestaande capaciteit verder uit te breiden. Zo voorzien we in totaal meer dan 255 bijkomende plaatsen in de DBFM-gevangenissen en in de oude gevangenissen van Sint-Gillis en Dendermonde.

Om op middellange termijn in bijkomende capaciteit te voorzien, voert de Regie der Gebouwen een haalbaarheidsstudie uit om na te gaan op welke terreinen van bestaande gevangenissen en FPC's modulaire units kunnen worden geplaatst. Ook voor de vergunningsproblematiek wordt in samenwerking met de deelstaten naar een oplossing gezocht.

Uiteraard zetten we ook de projecten van kleinschalige detentie verder. De komende drie jaar voorzien we in meer dan 350 bijkomende plaatsen in detentiehuizen en transitiehuizen.

In samenwerking met minister Vandenbroucke werd een actieplan inzake internering uitgewerkt. Naast bijkomende capaciteit in de bestaande FPC's van Gent en Antwerpen via modulaire units, voorzien we ook in 180 bijkomende plaatsen in zorghuizen en medium- en lowsecurityinstellingen, zodat geïnterneerden vlotter kunnen doorstromen. Volksgezondheid voorziet tevens in 12 bijkomende vte's, goed voor 120 extra zorgtrajecten voor geïnterneerden. Daarnaast operationaliseren we het beveiligd klinisch observatorium in Haren en creëren we in de gevangenis van Haren een behandel- en oriëntatiecentrum voor 60 geïnterneerden. Ook de zorgequipes op de afdelingen tot bescherming van de maatschappij in onze gevangenissen zullen we verder versterken.

We nemen ook initiatieven om de terugkeer van de veroordeelden zonder recht op verblijf te bevorderen. Vandaag verblijven meer dan 4.000 gedetineerden zonder wettig verblijf in ons land. De FOD Justitie zal de dienst, bevoegd voor de tussenstaatse overbrenging, met 7 versterken. In afwachting van deze aanwervingen zullen interne medewerkers naar deze dienst worden gedetacheerd. Dit moet het aantal dossiers fors doen stijgen.

Daarbij gaat onze eerste focus naar de Nederlandse veroordeelden. Daarnaast zal het aantal dossiers inzake terugkeer aanzienlijk worden verhoogd naar ongeveer 150 tot 170 per maand. Om dat te realiseren, zal de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) extra terugkeercoaches in de gevangenissen inzetten en zal de capaciteit van de escorteurs worden verhoogd, waarvoor de federale politie zal moeten worden ingezet. Om deze plannen te kunnen uitvoeren, heb ik een oproep gelanceerd om de nodige middelen te voorzien en de interdepartementale provisie (IDP) Overbevolking recurrent te voorzien in de komende jaren.

Ik heb al geantwoord op uw vraag over de voorstellen voor collectieve genade. Dat is voorsnog niet het standpunt van de arizonaregering. Ik heb dat ook niet voorgesteld op de ministerraad. Ik heb daar alleen gezegd dat de gevangenisdirecteuren en het gevangenispersoneel zelf met dat voorstel waren gekomen, om vervolgens in de regering af te toetsen wie voorstander zou zijn van dat voorstel.

Ik heb daarbij gepreciseerd dat de genademaatregel is opgezet als een individuele maatregel om tegemoet te komen aan specifieke contextuele factoren in een individueel dossier. Het is dus niet bedoeld als een generieke maatregel die op structurele wijze de overbevolking kan remediëren. We onderzoeken daarnaast uiteraard alle mogelijke oplossingen in het kader van de overbevolking en schuwen daarbij geen uitkomsten. Ik gaf u daarbij eerder de actuele status van het dossier aan.

28.03 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, de mediaberichten waren duidelijk fout, u was dus niet van de ene dag op de andere van standpunt veranderd, wat mij plezier doet. Genade zal niet als een structurele maatregel worden ingevoerd.

U hebt een heel overzicht gegeven. Ik zal u steunen in uw oproep om meer middelen. Ik heb dat vandaag al in verschillende andere dossiers benadrukt. U verdient veel meer middelen voor justitie. Alles wat u aankondigt, valt of staat echter met die bijkomende middelen, die u zeer dringend nodig hebt. Ik heb daarstraks geen antwoord gekregen op mijn vraag hoeveel u gevraagd hebt. Ik hoop in elk

geval dat u van de regering steun krijgt, veel meer dan er vandaag voorzien is, om ervoor te zorgen dat justitie en veiligheid terug op de rails komen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

29 Vraag van Alexander Van Hoecke aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De acties van Code Rood" (56009258C)

29 Question de Alexander Van Hoecke à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Les actions de Code Rouge" (56009258C)

29.01 Alexander Van Hoecke (VB): Op 10 oktober pleegden extremisten van Code Rood opnieuw sabotageacties doorheen heel België. Ze slaagden er onder andere in een staalfabriek van ArcelorMittal in Charleroi te blokkeren. Daar werden ramen van wagens van personeelsleden ingegooid en werd straatmeubilair vernield. Borden en paaltjes werden uit de grond getrokken. Het gebouw van ArcelorMittal zelf werd eveneens aanzienlijk beschadigd. Het werd namelijk beklad met graffiti en bewakingscamera's raakten ernstig beschadigd.

Een honderdtal amokmakers begaf zich ook op de sporen, waardoor het treinverkeer tussen Marchienne-au-Pont en Charleroi werd stilgelegd. Infrabel stelde dat gerechtelijke stappen zouden worden ondernomen tegen de verantwoordelijken.

Volgens de media werden in totaal 90 arrestaties uitgevoerd: 58 in Gent, 28 in de regio Antwerpen en 4 in Henegouwen. Opvallend is dat er in Charleroi geen arrestaties plaatsvonden, althans volgens de mediaberichtgeving.

Hoeveel individuen bevinden zich vandaag nog steeds in de cel? Werden er nog arrestaties uitgevoerd in de dagen na de feiten? Zo ja, hoeveel en voor welke feiten? Hoe verloopt de identificatie van de plegers van het vandalisme aan het spoor en aan de staalfabriek van ArcelorMittal? Zijn er ondertussen daders geïdentificeerd? Zo ja, hoeveel en welk gevolg werd daaraan gegeven? Hoeveel van de gearresteerden zullen daadwerkelijk vervolgd worden voor het plegen van strafbare feiten?

29.02 Minister Annelies Verlinden: Op basis van de beschikbare informatie was er één gerechtelijke arrestatie in Henegouwen op 10 oktober. Bestuurlijke arrestaties vonden plaats in Oost-Vlaanderen en Antwerpen in de ochtend van 11 oktober.

Wat betreft de identificatie van de daders van de gerechtelijke feiten loopt een onderzoek binnen de politiezone Charleroi.

Arrestaties en identificaties van deelnemers worden bemoeilijkt doordat zij hun gezicht bedekken en gelijkaardige kleding dragen, zoals witte overalls, zodra zij in de buurt van het politieapparaat komen en gedurende de hele confrontatie met de politiediensten.

Onze diensten en de politie nemen de dreiging die uitgaat van Code Rouge bijzonder ernstig en volgen die van nabij op, net zoals de veiligheidsdiensten en de inlichtingendiensten dat doen. Dank u.

29.03 Alexander Van Hoecke (VB): Dank u wel, mevrouw de minister.

Er heeft één gerechtelijke arrestatie plaatsgevonden bij een actie die door heel het land plaatsvond en die aanzienlijke schade heeft aangericht, waarschijnlijk voor miljoenen. De identificatie van de betrokkenen wordt bemoeilijkt doordat zij hun gezicht bedekken en witte overalls dragen. Dat is iets waarvan we ons bewust zijn. We weten dat bij een volgende actie waarschijnlijk hetzelfde zal gebeuren. We moeten ons daar dan ook op voorbereiden, want anders moeten we ons erbij neerleggen dat zij ongegeneerd verder kunnen plunderen en hun gang kunnen gaan. Als we ons neerleggen bij het feit dat een witte overall betekent dat identificatie onmogelijk is, blijft dit natuurlijk doorgaan.

Ik heb ook een schriftelijke vraag gesteld over de vervolging na een eerdere actie van Code Rood. Ik ben benieuwd hoeveel veroordelingen of vervolgingen daaruit daadwerkelijk zijn voortgevloeid. Ik vrees dat het antwoord weinig positief zal zijn, mogelijk nul op het rekest, maar ik ben benieuwd.

Ik kan alleen vragen om in de toekomst zoveel mogelijk preventief in te grijpen. Volledige gezichtsbedekking is verboden, wat mogelijkheden biedt om effectief op tijd op te treden. Anders blijven we met dat probleem geconfronteerd worden en staan we machteloos tegenover een dergelijke organisatie.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: La question n° 56009288C de M. Yzermans est reportée. Les questions jointes n° 56009298C de Mme Van Vaerenbergh et n° 56009310C de M. Van Hoecke sont transformées en questions écrites. Les questions jointes n° 56009311C de M. Yzermans et n° 56009536C de Mme Tournier sont reportées. La question n° 56009326C de M. Yzermans est reportée. La question n° 56009348C de Mme De Wit est transformée en question écrite.

De samengevoegde vragen nrs. 56009372C van mevrouw Dillen en 56009437C van mevrouw Van Vaerenbergh worden op vraag van mevrouw Van Vaerenbergh en met instemming van mevrouw Dillen uitgesteld. Vraag nr. 56009373C wordt op verzoek van mevrouw Dillen omgezet in een schriftelijke vraag.

30 **Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De versterking van de veiligheid van de gerechtsgebouwen en de uitrol van scanstraten" (56009378C)**

30 **Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "Le renforcement de la sécurité des palais de justice et le déploiement de systèmes de scannage" (56009378C)**

30.01 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Mevrouw de minister, de Hoven en Rechtbanken in Antwerpen en Limburg vragen dringend scanstraten voor verboden wapens in alle gerechtsgebouwen. Enkel in het Antwerps Vlinderpaleis staan er zulke detectoren. Dit jaar werden er al 43 verboden wapens gevonden naast vele andere gevaarlijke voorwerpen, wat het nu van dergelijke scanstraten aantoonst. Er zijn dringend investeringen nodig in andere Rechtbanken. Volgens de woordvoerder Hoven en Rechtbanken Antwerpen-Limburg zijn er zo investeringen nodig in de Rechtbanken van Mechelen, Turnhout, Tongeren, Hasselt en het Hof van Beroep in Antwerpen, een volledig gerenoveerd gerechtsgebouw. Maar, zo stelt de woordvoerder, geldt de oproep ook voor de Vrederechters. Daar is de veiligheid al helemaal een illusie. De panieknoppen werken vaak niet eens en de situatie gaat zeker ontsporen", zo luidt de alarmkreet.

Terecht zijn de Magistraten en het Personeel bezorgd om hun veiligheid en trekken ze aan de alarmbel. Deze onveilige werkomstandigheden zijn niet langer aanvaardbaar.

In de toekomstplannen van de federale Regering duiken volgens de woordvoerder wel extra scanstraten op. Ook in het Hefboomplan is er sprake van maar het is nog niet duidelijk wanneer die er zullen komen en in welke gebouwen. De Minister heeft beloofd dat er ook in andere gerechtsgebouwen scanstraten zullen komen : "We verhogen de veiligheid in onze gerechtsgebouwen met heel concrete plannen voor extra scanstraten, naast andere maatregelen. Daarvoor hebben we een budget vrijgemaakt voor 10 bijkomende scanstraten, verspreid over het hele land, die we progressief zullen uitrollen.

Kan de Minister toelichting geven hoeveel en in welke gerechtsgebouwen er scanstraten zullen worden geplaatst ?

Wat is hiervan de timing ? Wanneer zal dit plan worden uitgevoerd ?

Welke initiatieven gaat de Minister nemen om naast de scanstraten aan de ingang ook de bewaking van gerechtsgebouwen met een hoger veiligheidsrisico te versterken ? Kan de Minister een overzicht geven van de gerechtsgebouwen waarop dit betrekking heeft ?

Welk budget is hiervoor vrijgemaakt ?

30.02 **Minister Annelies Verlinden**: Mevrouw Dillen, de versterking van de veiligheid van de gerechtsgebouwen is een absolute prioriteit die ik van bij de start van de legislatuur heb opgenomen,

en ik heb de diensten de opdracht gegeven om er werk van te maken.

De uitrol van bijkomende scanstraten, waarnaar u verwijst, maakt deel uit van de voortdurende inspanningen.

Er ligt nu een heel concreet plan op tafel om het aantal operationele scanstraten ruimschoots te verdubbelen. Op de IDP Veiligheid werden middelen vrijgemaakt voor de aankoop van het materiaal voor tien extra scanstraten, verspreid over het hele land. Ze zullen progressief worden uitgerold.

De eenmalige investering voor die tien scanstraten bedraagt 410.637 euro, inclusief btw. Daarbovenop worden de jaarlijkse kosten voor de bestaffing van de dienst Scanstraten geraamd op 5 miljoen euro, inclusief btw. Voor de uitrol van die scanstraten ligt een voorstel klaar met de locaties die volgens onze analyse prioritair zijn, waarbij de meest kritieke locaties over het hele land worden aangepakt.

Dat voorstel wordt vrijdag toegelicht aan de rechterlijke orde in het raam van de gezamenlijke taskforces Gebouwen en Veiligheid, die op mijn initiatief in het leven werden geroepen, en conform de afspraak om dergelijke beslissingen in overleg te nemen. We doen er alles aan om dat plan zo snel mogelijk te realiseren, waar het kan via bestaande en waar nodig via nieuwe overheidsopdrachten.

Naast de scanstraat aan de ingang van gerechtsgebouwen versterken we ook de bewaking in en rond de gerechtsgebouwen met een hoger veiligheidsrisico. Ook daarvoor ligt een plan op tafel met het oog op de inzet van bijkomende professionele bewaking.

Tot slot kan ik u meedelen dat ook de hele infrastructuur moet bijdragen tot de veiligheid van de gerechtsgebouwen, in het radarwerk van een bredere veiligheidsstructuur. Die verantwoordelijkheid komt ook toe aan de Regie der Gebouwen. Mijn diensten en ikzelf werken daarvoor nauw samen met de Regie en de bevoegde minister.

Zorgen voor veilige gerechtsgebouwen vergt investeringen in veiligheidsmaatregelen en infrastructuur, maar ook in mensen. Ook op al die werven zetten we volop in. Iedereen die werkt of aanwezig is in onze rechtbanken moet zich immers veilig kunnen voelen.

30.03 **Marijke Dillen** (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

U stelt terecht dat iedereen die in een gerechtsgebouw werkt, zich veilig moet voelen en dat de veiligheid van een gerechtsgebouw een absolute prioriteit moet zijn. Vandaag is dat echter absoluut niet het geval. Vorige vrijdag brachten wij in Antwerpen een bezoek; de voorzitter was daarbij aanwezig. In het Vlinderpaleis is er een scanstraat. Wat allemaal wordt gevonden bij het scannen van personen, is onbegrijpelijk. Er zijn zelfs al wapens aangetroffen. Ook in vuilnisbakken in de omgeving van het Vlinderpaleis worden regelmatig verboden voorwerpen, zoals wapens, gevonden.

Het hof van beroep is vrij recent gerenoveerd. Daar kunnen mensen vandaag zomaar binnen- en buitenstappen. Iemand kan daar perfect binnenstappen met – ik heb geen plannen ter zake – een geweer in zijn of haar tas. U weet net zo goed als ik dat daar zware correctionele dossiers worden behandeld. Denk maar aan enkele van de grote drugdossiers die daar in beroep voorkomen.

Ik hoop dan ook dat met prioriteit werk van dat probleem wordt gemaakt vóór het te laat is.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

31 **Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "De toekomst van het Welzijnsonthaal in het Vlinderpaleis" (56009380C)**

31 **Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'avenir de l'espace d'accueil pour le bien-être aménagé dans le palais de justice d'Anvers" (56009380C)**

31.01 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Mevrouw de minister, het Welzijnsonthaal in het Vlinderpaleis te Antwerpen functioneert goed en

beantwoordt aan een duidelijke nood. Er gaan geruchten dat door tekorten bij het CAW dit zou gesloten worden. Dit is allesbehalve wenselijk. Integendeel, een verdere rol is absoluut aangewezen om de noodzakelijke brug tussen Justitie en Welzijn te blijven leggen.

Ook een uitrol van een Welzijnsomhaal in elke hoofdplaats van een afdeling is wenselijk waarbij zowel een persoonsgerichte als een structurele werking moet worden beoogd en er een link moet zijn tussen de griffiers en de parketsecretariaten, de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand en het lokale CAW.

Kan de Minister meer toelichting geven betreffende de mogelijke plannen om het Welzijnsomhaal in het Vlinderpaleis te sluiten ? Heeft er overleg plaatsgevonden met het CAW ? Is deze beslissing reeds definitief ? Of gaat de Minister een initiatief nemen om de toekomst van dit Welzijnsomhaal te garanderen ?

Heeft de Minister reeds initiatieven genomen om ook in andere Rechtbanken een Welzijnsomhaal uit te rollen ? Zo ja, wat is de stand van zaken ? Welke stappen werden er reeds gezet ? Welke middelen worden er hiervoor vrijgemaakt ? Zo neen, gaat de Minister een initiatief nemen om ook in andere Rechtbanken een welzijnsomhaal te realiseren ?

31.02 Minister **Annelies Verlinden**: Het welzijnsomhaal in het Vlinderpaleis in Antwerpen is ontstaan als een samenwerking tussen de rechtbank van eerste aanleg, de ondernemingsrechtbank, de arbeidsrechtbank, het openbaar ministerie, de balie, het CAW Antwerpen en de stad. Financieel steunde het welzijnsomhaal op projectsubsidies van de stad. De logistieke ondersteuning werd geleverd door Justitie. De balie voorzag in eerstelijnsbijstand.

In juni 2025 gaf de stad aan dat zij de projectsubsidies wenste stop te zetten, omdat daarmee structureel medewerkers van het CAW werden betaald, wat volgens de stad niet tot haar bevoegdheden behoorde. De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg organiseerde daarop een overleg met alle betrokken actoren. De stad benadrukte tijdens het overleg dat de projectsubsidie niet langer kan en moet worden betaald, aangezien het welzijnsomhaal ondertussen deel is gaan uitmaken van de reguliere werking van het CAW.

Hoewel de financiering van het CAW niet onder mijn bevoegdheid valt, blijven wij ons ertoe engageren om de logistieke ondersteuning door een vijftal medewerkers en de huisvesting van het welzijnsloket te verzekeren.

31.03 **Marijke Dillen** (VB): Mevrouw de minister, dat is positief nieuws. Ik heb al herhaaldelijk aangegeven dat het welzijnsomhaal in het Vlinderpaleis bijzonder goed functioneert en aan een aantal noden tegemoetkomt. Het zou dan ook bijzonder spijtig zijn, mocht dat gesloten worden. Ook de magistraten zullen u dankbaar zijn, want uit uw antwoord begrijp ik dat u de financiering van de medewerkers van het CAW naar Justitie zult overhevelen. Dat is een goede zaak.

Ik betreur alleen de beslissing van de stad, want zij had ook veel voordeel bij een goede werking van het welzijnsomhaal.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: La question n° 56009398C de M. Van Hoecke est transformée en question écrite, tout comme les questions n° 56009433C de Mme De Wit et n° 56009445C de M. Ribaud.

31.04 **Marijke Dillen** (VB): Mijnheer de voorzitter, graag wil ik de samengevoegde vragen nr. 56009502C van mevrouw De Wit en nr. 56009556C van mezelf uitstellen op vraag van collega De Wit.

Le **président**: Ces questions sont donc reportées. La question n° 56009503C de Mme De Wit est transformée en question écrite.

32 **Vraag van Marijke Dillen aan Annelies Verlinden (Justitie, belast met de Noordzee) over "Het belang van communicatie binnen Justitie" (56009559C)**

32 **Question de Marijke Dillen à Annelies Verlinden (Justice, chargée de la Mer du Nord) sur "L'importance de la communication au sein de la Justice" (56009559C)**

32.01 Marijke Dillen (VB): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar de schriftelijke versie van mijn vraag.

Justitie dient meer, gericht en assertiever te communiceren. Communicatie binnen Justitie is bijzonder belangrijk. Dit zorgt voor openbaarheid wat een garantie kan zijn op een goede rechtspraak. Een uitgewerkt algemeen communicatiebeleid dat focust op het direct breed communiceren richting de maatschappij is belangrijk.

Dit vergt een betere ondersteuning. De middelen zijn vandaag helaas beperkt. Een Persmagistraat dient vandaag deze functie uit te oefenen bovenop het gewone werk, wat uiteraard de werklast voor de betrokken magistraat aanzienlijk verzwaaert. De communicatie dient wettelijk te worden verankerd. Het is belangrijk om aan een perswoordvoerder een afzonderlijk statuut te geven.

Wat is hier het standpunt van de minister?

Is de minister bereid hiertoe de nodige initiatieven te nemen en hieraan gekoppeld middelen vrij te maken?

32.02 Minister Annelies Verlinden: Mevrouw Dillen, justitie moet op een heldere en menselijke manier communiceren. Dat is essentieel om het vertrouwen van de burger in justitie te versterken en de werking van justitie beter te laten begrijpen.

De voorbije maanden hebben opnieuw enkele vonnissen het maatschappelijk debat beroerd. Dat toont aan dat juridische taal en beslissingen soms nood hebben aan een maatschappelijke vertaling. De voorbije jaren werden al belangrijke stappen gezet in de professionalisering van de communicatie van het parket en van onze hoven en rechtbanken, maar er blijft nood aan een overkoepelend communicatiebeleid.

Zoals u binnenkort zult vernemen bij de presentatie van de beleidsnota voor volgend jaar, willen we in 2026 verder inzetten op de professionalisering van de communicatiestrategie binnen justitie. In dat kader stimuleren we de implementatie van een handelingskader voor pers- en maatschappijgerichte communicatie. Over dat kader lopen momenteel gesprekken tussen mijn kabinet en de betrokken steundiensten.

Vandaag zijn er naast magistraten die binnen hun rechtsmacht zijn aangewezen als magistraat-perswoordvoerder, ook professionele woordvoerders en communicatieattachés actief bij de parketten, hoven en rechtbanken en in de steundiensten. We willen de rol van deze persattachés en -magistraten wettelijk verankeren en onderzoeken hoe het wetgevend kader rond het gedeelde beroepsgeheim kan worden aangepast om de informatiedoorstroming binnen het OM en de hoven en rechtbanken te verbeteren.

Zo kan de communicatie over mediagevoelige en maatschappelijk relevante vonnissen beter worden voorbereid. De communicatoren binnen Justitie kunnen vandaag al een beroep doen op een uitgebreid opleidingsaanbod dat door het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (IGO) wordt georganiseerd. We bekijken met het IGO hoe het luik communicatie verder kan worden verankerd binnen de basisopleiding voor magistraten. Een efficiënt communicatiebeleid vereist immers dat iedereen binnen Justitie het belang inziet van duidelijke en heldere communicatie. Zo bouwen we stap voor stap aan een professionele en moderne communicatiestructuur binnen Justitie, in lijn met de verwachtingen van de hele samenleving.

Bij deze gelegenheid wil ik ook even de tolken en de diensten danken voor hun volgehouden inspanning en hun snelle schakelen. Dat is bijzonder gewaardeerd.

32.03 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de minister, u hebt aangekondigd dat over dit dossier een en ander zal worden teruggevonden bij de bespreking van de beleidsnota. Hopelijk zal dat snel zijn, want de professionalisering van de communicatie is belangrijk. Een van de klachten vorige vrijdag was immers dat de persmagistraat de functie van woordvoerder moet uitoefenen naast zijn gewone taken, wat natuurlijk een aanzienlijke verzwaring van de werklast kan betekenen. Ik ben dan ook benieuwd naar de voorstellen die u zult formuleren.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 19.37 uur.
La réunion publique de commission est levée à 19 h 37.*